

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564

Vol. 12 No. 1 January-April 2021

I S S N: 1685-2613

I S S N Online: 2673-0413

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564

Vol. 12 No. 1 January-April 2021

I S S N: 1685-2613

I S S N Online: 2673-0413

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและวรรณคดี ปรัชญา จริยธรรมและศาสนา และสหวิทยาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ดร.วิทยา เจริญพันธุ์ อดีตคณะกรรมการการอุดมศึกษา

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย, อาจารย์สุธินี วงศ์วัฒนากุล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง และอาจารย์ชนิดา โชติช่วง

กองบรรณาธิการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันทมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดา พงศ์ไพรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบุลย์

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ สุธาจารย์

ศาสตราจารย์ ดร.จางง อติวัฒนสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกสลิทธิอัมพร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคร คัยนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ กระสังข์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง

พ.ต.ท. ดร. ภูมิพจน์ น้อมชอบพิทักษ์

ราชบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน

ศิลปิน : อาจารย์ปริญญากัญจน์ ใจสอาด

ประสานงาน : นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก : ภาพเขียนสีน้ำ เจ้าของภาพ อาจารย์ ดร.จุติรัช อนุกุล สงวนลิขสิทธิ์

สำนักงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

และ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/truhusocjo/index>

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พนิตสุภา ธรรมประมวล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกโศภ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ปลื้มธนาพันธ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครสวรรค์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตลังคะ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนัย ประสานนาม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. รองศาสตราจารย์ ดร.พญู ชีตาร	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
17. พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ (รศ.)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
18. รองศาสตราจารย์ พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
19. รองศาสตราจารย์ ดร.โกเมน แพนพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
20. พระมหาวีรุต ธีรวโส (ผศ.ดร.)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สุรินทร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ณ ทองคาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา หนันมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บานี บุญทอง	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยรามคำแหงเทคโนโลยีสุวรรณภูมิ
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ไพบ้ประยูร	สถาบันรัชต์ภาคย์
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ นันทะเสน	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษุกร นาคธน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี กฤษณะภูติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปริชาปัญญากุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ท้าวเงิน
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัดถาทร
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ กัลยาณมิตร
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกสิทธิ์ ชินอัครพงศ์
42. พ.ต.ท. ดร.อิศราวุธ อ่อนน้อม
43. พระครูสิริสุตานุยุต (ดร.)
44. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง
45. อาจารย์ ดร.นารา กิติเมธากุล
46. อาจารย์ ดร.พัชรี ศิลารัตน์
47. อาจารย์ ดร.พัฒนกร สอนไฉ
48. อาจารย์ ดร.ยุทธพล ทเวชาติ
49. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
50. อาจารย์ ดร.เรียงดาว ทเวชาติ
51. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหงษ์
52. อาจารย์ ดร.สุรวงศ์ วรรณปักษ์
53. อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์
54. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมารัตน์
55. นาวาอากาศเอก ดร.ณภัทร แก้วนาค
56. ดร.รุ่งเรือง แสนโกษา
57. ดร.อารียา จำนงค์ยา
58. พระมหาอินทร์วงศ์ อิสสรภาณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลำพูน
มหาวิทยาลัยนครพนม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ร้อยเอ็ด
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
วิทยาลัยกองทัพอากาศ ดอนเมือง
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจ มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2564 เป็นปีที่ 12 วารสารได้มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับ โดยได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย TCI กลุ่ม 2 วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำนี้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการมีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน ฉบับที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึง 31 สิงหาคม และฉบับที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ถึง 31 ธันวาคม ของทุกปี

เนื้อหาในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการจำนวน 11 เรื่อง คือ 1) การสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี 2) ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 4) รูปแบบความร่วมมือทางกาบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 5) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวสูงอายุไทย 6) บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม 7) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 8) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู 9) แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ 10) Chinese New Imperialism on Thailand Border Areas in 21th Centuries และ 11) Improvin Language Learning Through the Use of Natural Language Processing ทุกบทความได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการกลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำวารสาร เนื้อหาสาระสำคัญของบทความในฉบับนี้มีความหลากหลาย ทรงคุณค่าในเชิงวิชาการ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคณะทำงานทุกท่านที่ขับเคลื่อนวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์คือการเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาถ้อยแถลงบทความและอาจารย์ นักศึกษา ผู้ที่สนใจทุกท่าน ที่ได้ส่งบทความเผยแพร่ในวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และหวังว่าจะได้รับความไว้วางใจเช่นนี้ตลอดไป

ชลิดา แสนวิเศษ

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(2)
บทบรรณาธิการ	(4)
สารบัญ	(5)
บทความวิจัย	
การสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี : มานิตา ทิพย์จันทร์	1
ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : ศิริวรรณ เอี่ยมประเสริฐ เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์ และ นพมณี เชื้อวัชรินทร์	15
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 : พลอยไพลิน ยิ้มสมบูรณ์ ศรีณย์ ภิบาลชนม์ กิตติมา พันธุ์พุกษา และพิชญ์ตาพรณ์ จินดาสวัสดิ์	29
รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 : วิลาสินี ชูทอง สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และ ยุภาพร ยุภาศ	41
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวสูงอายุไทย : ใบเฟิร์น วงษ์บัวงาม ขวลิย์ ณ ถลาง และ เสรี วงษ์มณฑา	55
บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม : ณัฐวุฒิ ผิวบัวคำ	71
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 : รัชวิน โปร่งสูงเนิน และ กานต์ เนตรกลาง	91
ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู : พรพิมล แก้วอุทัย และ กานต์ เนตรกลาง	111
แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ : ขอบฟ้า จันทร์เจริญ วราภรณ์ ไทยมา และภัทราวดี มากมี	127

บทความวิชาการ

Chinese New Imperialism on Thailand Border Areas in 21th Centuries 143

: Anthika Manowong

Inprovin Language Learning Through the Use of Natural Language Processing 155

: Jeerapan Phomprasert

ภาคผนวก 165

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

แนะนำผู้เขียน

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

การสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของ ประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี

The Approach of Creating Knowledge and Awareness of Accidents from Violating Traffic Laws in Mueang Nonthaburi Police Station Responsibility's Area

มานิตา ทิพย์จันทร์*
Manita Tipayachant

Received: April 28, 2020 Revised: March 15, 2021 Accepted: March 23, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจร และแนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารงานและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจราจรในปั๊มประมาณ 2561 เขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี จำนวน 35 คน เครื่องวิจัยที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรใน 10 ข้อหา หลักฐานความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดลำดับที่หนึ่งคือ การฝ่าฝืนไม่สวมหมวกนิรภัยขณะผู้ขับขี่ขับรถจักรยานยนต์ รวมทั้งคนโดยสารรถจักรยานยนต์ สาเหตุส่วนใหญ่ของการฝ่าฝืนกฎจราจรดังกล่าวมาจากประชาชนขาดความรู้และความตระหนักในเรื่องอุบัติเหตุจราจรที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว 2) แนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน ต้องอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการบันทึกข้อมูลเพื่อทราบสถิติของการกระทำความผิดในแต่ละบุคคลที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรตรวจพบเวลาในการฝึกอบรมให้ความรู้และความเข้าใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงถึงผลกระทบของบุคคลผู้กระทำความผิดได้สัมผัสถึงเหตุการณ์จริง เช่น การเป็นอาสาสมัครร่วมกับองค์กรเอกชนในการเข้าพื้นที่ช่วยเหลือคนเจ็บและผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร เพื่อให้เห็นผลกระทบทั้งกับตนเอง ผู้อื่น และสังคม

คำสำคัญ: การเกิดอุบัติเหตุ, การฝ่าฝืนกฎจราจร, ความรู้เรื่องกฎจราจร

* รองสารวัตรฝ่ายยานพาหนะอาครและสถานที่ กองบังคับการอำนวยการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Abstract

The research study on the title: the approach of creating knowledge and awareness of accidents from violating traffic laws in Mueang Nonthaburi police Station responsibility's area aims to study the problems of the accidents resulting from the traffic violations. The study also aims to propose the guidelines to build up the knowledge and raise the awareness on traffic accidents caused by the traffic violations of the people in the area. The executives and traffic operators in the fiscal year of 2018 at Muang Nonthaburi Provincial Police Station, in total 35 persons were interviewed, and the data were analyzed using the content analysis technique.

The results found that 1) the problems of accident resulting from the traffic violations, among the top 10 of the most common offenses, not wearing a helmet while driving of both driver and passengers was ranked in the first place. This problem is caused from the public's lack of knowledge and awareness on the traffic accidents; 2) for the ways and guidelines to build up on people's knowledge and awareness on the traffic accidents, the equipment recording on each individual's traffic law offenses would be needed. The police officers could use it to detect the one who violates the traffic law, then educate and train those people to have the good understanding on the severe effects from their violations. Those people could also expose to the real events, for example joining as the volunteer with NGOs that they need to help the injured and those who are killed in traffic accidents. In this way, people who violated the traffic law could see more clearly the impact of what they have done to themselves, to other people and to society.

Keywords: Accidents, Traffic Violations, Knowledge of Traffic Rules

บทนำ

องค์การอนามัยโลกประมาณการว่าอุบัติเหตุจราจรทางบกเป็นสาเหตุสำคัญลำดับ 9 ของการเสียชีวิตของมนุษย์ทุกช่วงวัยทั่วโลก กล่าวคือ มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 1.2 ล้านคน และมีผู้ที่ได้รับบาดเจ็บมากกว่า 50 ล้านคนทั่วโลกต่อปี โดยเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49) ของผู้เสียชีวิตบนท้องถนนทั่วโลก คือ คนเดินเท้า ผู้ขี่จักรยานและรถจักรยานยนต์ นอกจากนี้อุบัติเหตุจราจรทางบกยังเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตในวัยของผู้มีอายุ 15 ถึง 29 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญกับการพัฒนาประเทศอีกด้วย นอกจากผลกระทบในเรื่องความเศร้าโศกและความทุกข์ อุบัติเหตุจราจรทางบกยังเป็นปัญหาสำคัญด้านสาธารณสุข และเป็นต้นทุนสำคัญทางสุขภาพและเศรษฐกิจสังคม (World Health Organization, 2015)

สำหรับประเทศไทย การสร้างความปลอดภัยทางถนนยังเป็นปัญหาหลักของประเทศไทย ข้อมูลสถิติจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO)) ปี ค.ศ.2015 ประเทศไทยมีอุบัติเหตุทางถนนมากเป็นลำดับที่สองของโลก และมีอัตราผู้เสียชีวิตอยู่ที่ 36.2 คนต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งสูงกว่าเป็นสองเท่าเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเสียชีวิตทางท้องถนนของทั้งโลกที่ 17.4 คนต่อประชากร 100,000 คน และของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางท้องถนนที่ 17 คนต่อประชากร 100,000 คน นอกจากนี้มีผู้ที่เสียชีวิตที่เป็นคนเดินเท้าและผู้ขี่จักรยานยนต์ในประเทศไทยสูงถึง 83% ของการเสียชีวิตจากการประสบอุบัติเหตุทางถนน ขณะที่อัตราผู้เสียชีวิตนี้ของโลกอยู่ที่ 49% (World Health Organization, 2015) ประเทศไทยนั้น เป็นประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวาระความปลอดภัยทางถนนของโลก โดยมีมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 2 พ.ศ. 2552 สมัชชาสุขภาพแห่งชาติได้พิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2552 ในข้อ 1.5 ให้กรรมการขนส่งทางบกร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลักดันให้ยกระดับมาตรฐานการออกใบอนุญาตขับรถมีคุณภาพ โดยประกาศใช้หลักสูตรการอบรม 15 ชั่วโมงของกรรมการขนส่งทางบก เน้นให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทักษะการขับขี่ การสร้างความตระหนัก จิตสำนึกหน้าที่ในการขับขี่ที่ปลอดภัย การปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรความปลอดภัยบนท้องถนน และหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้น จัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวน และตรวจสอบสมรรถภาพทางกาย ความสามารถในการขับขี่ในการต่อใบอนุญาตขับรถ รัฐบาลไทยโดยศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) ได้กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนนแบบมีส่วนร่วมตามหลักสากล ภายใต้วาระประเทศไทยปลอดภัย (Safety Thailand) โดยมีหลัก 8 ประการ คือ 1. ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย โดยมีเป้าหมายให้ผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ทุกคนต้องสวมหมวกนิรภัย 2. ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ โดยมีเป้าหมายให้มีพฤติกรรมนี้น้อยลง 3. แก้ไขปัญหาจุดเสี่ยงและจุดอันตราย โดยแก้ไขทุกจุดตามระยะเวลาที่กำหนด 4. ป้องกันการขับขี่ยานพาหนะเร็วเกินกว่ากำหนด 5. ยกระดับมาตรฐานยานพาหนะให้ปลอดภัย 6. พัฒนาสมรรถนะผู้ใช้รถใช้ถนน 7. ปรับปรุงระบบการแพทย์ฉุกเฉินและรักษาฟื้นฟูผู้บาดเจ็บ 8. พัฒนาระบบการบริหารจัดการการรักษาความปลอดภัยทางถนนของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน, 2559)

กฎหมายด้านความปลอดภัยทางถนนช่วยให้ผู้ใช้ถนนมีพฤติกรรมดีขึ้น และลดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บและการเสียชีวิต สำนักงานตำรวจแห่งชาติในฐานะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายได้ออกกฎหมายสั่งการ กำชับไปยังภาคส่วนต่างๆ ให้เร่งรัดดำเนินการตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2558 เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนน และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (2560) ที่ 14/2560 โดยให้กวตั้นจับกุมการกระทำผิดกฎจราจรอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างเป็นรูปธรรม เน้นกวตั้นจับกุมผู้กระทำความผิดกฎจราจรในข้อหาที่เป็นปัจจัยเสี่ยงหลักต่อการเกิดอุบัติเหตุ 10 ข้อหาหลัก ซึ่งได้แก่ 1. ไม่สวมหมวกนิรภัย 2. อุปกรณ์ส่วนควบไม่ถูกต้อง 3. เมาสุรา 4. ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย 5. ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ 6. ขับรถเร็วเกินกว่าที่

กฎหมายกำหนด 7. ขับรถฝ่าสัญญาณไฟจราจร 8. ขับรถแข่งในที่คับขัน 9. ขับรถย้อนศร และ 10. โทรศัพท์ขณะขับรถ เพื่อให้การบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลงตามกรอบนโยบายขององค์การอนามัยโลก (กาญจน์กรรณ สว่างคะ, 2559)

จังหวัดนนทบุรีนั้นจัดเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และมีความพร้อมด้านระบบสาธารณสุขปึกแผ่นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ส่งผลให้ชาวไทยจำนวนมากจากทุกภูมิภาคของประเทศพิจารณาย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่เพื่อความสะดวกในการเดินทางเข้าไปทำงานหรือศึกษาในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ความพลุกพล่านและความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดนนทบุรีจึงไม่แตกต่างกับกรุงเทพมหานครมากนัก (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.) แม้รัฐบาลได้มีคำสั่งปรับปรุงกฎหมาย พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่างๆ ที่เป็นสาเหตุของการบาดเจ็บจากการจราจรทางถนน เพื่อให้กฎหมายสอดคล้องกับมาตรฐานสากลซึ่งเป็นหลักปฏิบัติที่ดี โดยเพิ่มโทษขึ้นหากกระทำความผิด อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการตรวจอย่างเข้มข้นในการลดอุบัติเหตุจราจร มีโครงการต่างๆ มากมายและมีการปฏิบัติหน้าที่โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่การดำเนินงานต่างๆ เหล่านี้ไม่เป็นที่ตระหนักของประชาชนเท่าที่ควร โดยอ้างอิงจากตัวเลขจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากรายงานข้อมูลอุบัติเหตุและจำนวนผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจร 10 ข้อหาหลัก ไม่ได้มีจำนวนที่ลดลง ความไม่ตระหนักถึงความเสี่ยงของอุบัติเหตุจราจร ทำให้พฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนรวมทั้งเป็นสาเหตุที่ทำให้อุบัติเหตุดังกล่าวมีความรุนแรงหนักหน่วงทางหนึ่งซึ่งช่วยลดปัญหาเหล่านี้ คือ การสร้างความตระหนักในด้านความปลอดภัยทางถนนแก่ประชาชน จากงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนผู้วิจัยได้มีข้อสรุปว่า หากผู้ใช้รถใช้ถนนตระหนักว่าตนมีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุมากเท่าใด ก็จะมีระมัดระวังพฤติกรรมในการขับขี่มากยิ่งขึ้นเท่านั้น (คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2553)

ดังนั้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงวิธีการที่จะทำให้เกิดความรู้และความตระหนักถึงสาเหตุอุบัติเหตุจราจรทางถนนของประชาชน เนื่องด้วยทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์พบว่าการสร้างความรู้และการตระหนักรู้ จะสามารถส่งผลให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ทำให้ไม่กระทำความผิดกฎหมายจราจร 10 ข้อหาหลักเป็นฐานความผิดที่เป็นต้นเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจราจร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของงานวิจัยในการลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ผลจากการศึกษานี้จะถูกนำไปพัฒนาองค์ความรู้และสร้างความตระหนักให้ประชาชน เพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ส่งผลให้เกิดเป็นสังคมไร้อุบัติเหตุและอาจเป็นต้นแบบที่นำไปปรับใช้กับบริบทของจังหวัดที่มีความใกล้เคียงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากผู้เชี่ยวชาญด้านแนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยการเก็บข้อมูลจะพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการจราจร สำหรับ

ประชากรเป้าหมายผู้วิจัยคัดเลือกประชากรเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารงานและกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน

1.1. กลุ่มผู้บริหารงาน เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจราจรทางถนน ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารงานตำรวจในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ผู้กำกับการ รองผู้กำกับการจราจร และสารวัตรจราจร จำนวน 5 คน

1.2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการการบังคับใช้กฎหมาย ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ รองสารวัตรจราจร และผู้บังคับหมู่งานจราจร จำนวน 30 คน

ทั้งนี้ แนวทางสัมภาษณ์ที่กำหนดขึ้นนี้ผู้วิจัยได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับเนื้อหาการวิจัยก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์ทดสอบครั้งแรก (Pretest) และอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้แนวทางในการสัมภาษณ์ และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ให้กับผู้วิจัยได้ปรับปรุงประเด็นการสัมภาษณ์ให้เหมาะสมกับการใช้เก็บข้อมูลจริงของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้กำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก ได้แก่ 1. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2. การสังเกตการณ์ในประเด็นที่ศึกษาจากพื้นที่จริง 3. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ของกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา และเพื่อความชัดเจนในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยประชากรในการศึกษาหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยประชากรเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการจราจรจากกลุ่มผู้บริหารงานและกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์จะเปิดเผยตัวตน

ขั้นตอนที่สอง การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสภาพแวดล้อมโดยรวมของพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี เพื่อใช้สนับสนุนหรือช่วยยืนยันกับข้อมูลด้านอื่นๆ ที่ผู้วิจัยได้รับจากการสัมภาษณ์ ซึ่งข้อมูลในส่วนของการสังเกตการณ์นี้เมื่อนำมาผนวกกับข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากส่วนอื่นๆ ด้วยแล้วก็จะเชื่อว่าจะมีประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลได้ดียิ่งขึ้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่สาม การวิเคราะห์เอกสารซึ่งถือว่ามีความสำคัญเช่นเดียวกับการสัมภาษณ์ กล่าวคือ การวิจัยเอกสารเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโดยกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาและทำการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าทางเอกสารจะแบ่งออกเป็นเอกสารข้อมูลเดิมและเอกสารข้อมูลรอง (ปิยะนุช เงินคล้าย, และพงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์, 2550, หน้า 113) กล่าวคือ เอกสารข้อมูลเดิมเป็นเอกสารหรืองานเขียนต้นฉบับ เป็นข้อมูลแรกที่ปรากฏ เช่น จดหมายเหตุ บันทึก หรือเป็นข้อมูลที่เก็บจากแหล่งกำเนิดข้อมูลโดยตรง (จากการสังเกต หรือการสัมภาษณ์) ส่วนเอกสารข้อมูลรองเป็นข้อมูลที่คัดลอกมาโดยมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลทุกครั้ง เช่น สารานุกรม ตำราประวัติศาสตร์ เป็นต้น (บุญธรรม กิจปรีดาภิรต, 2550, หน้า 156) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลทั้ง 2 ประเภทล้วนมีประโยชน์ในการเปรียบเทียบได้เป็นอย่างดีเพื่อนำไปสู่แนวทางที่ดีที่สุดในการวิจัยและช่วยยืนยันความถูกต้องของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา เป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน 2561 ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่หนึ่ง คือ ช่วงก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเตรียมการก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการติดต่อประสานไปยังผู้ให้ข้อมูลจนถึงก่อนเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่สอง คือ ช่วงระหว่างทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการเดินทางไปยังสถานที่ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลจนถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจนแล้วเสร็จ

ขั้นตอนที่สาม คือ ช่วงหลังทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้วเสร็จจนถึงการจัดระบบข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ อภิปรายผลและสรุปผลนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงต้องมีการจัดระเบียบโครงสร้างและหาความหมายของข้อมูล ที่รวบรวมมาเป็นการค้นหาข้อความทั่วไปที่จะบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด และทฤษฎีต่างๆ และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อคัดเลือกประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อบูรณาการและหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยในส่วนของ การเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการจัดระเบียบของข้อมูลโดยนำใส่ตารางวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำมาวิเคราะห์ จากนั้นนำข้อมูลมานำเสนอเป็นข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลการวิจัยต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ดังนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในรูปของเอกสารหรือข้อเขียนและคำพูดที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือสนทนา เป็นการแจกแจงนับจำนวนถ้อยคำ ประโยค หรือใจความ เป็นการวิเคราะห์ทั้งความหมายทางภาษาโดยตรงจากเอกสารหรือตัวบทและความหมายทางความรู้สึกหรือวิเคราะห์นัยที่แอบแฝงอยู่ รวมถึงการตีความและนัยทางบริบทหรือสภาพแวดล้อมประกอบข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ด้วย (สุรางค์ จันทวานิช, 2554, หน้า 144-145) และในการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นจากจัดข้อมูลที่นำมาให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ จำแนกประเภทของข้อมูล (Categories) เป็นการวางเค้าโครงของข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 นำเสนอข้อมูลที่ได้รับการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และอภิปรายผล โดยเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลทั่วไปและข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการวิเคราะห์เอกสาร

4.2 อภิปรายผลจากข้อมูลที่นำเสนอโดยวิเคราะห์ทั้งในส่วนที่เป็นคำพูดจากการสัมภาษณ์ เอกสาร และการสังเกตการณ์ไปพร้อมๆ กัน โดยให้ความสำคัญ ทั้งความหมายในทางภาษาและตีความจากความรู้สึกที่แฝงอยู่ในข้อมูลนั้นๆ ภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในอำเภอเมืองนนทบุรี

ผลจากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า อุบัติเหตุจราจรในพื้นที่ตำรวจภูธรเมืองนนทบุรีนั้น เกิดจากปัจจัยของผู้ขับขี่ ได้แก่ เพศ อายุ ความบกพร่องทางร่างกาย

การขาดประสบการณ์ การขาดการฝึกอบรม การไม่คุ้นเคยกับยานพาหนะ การขาดระเบียบวินัย การขาดจิตสำนึกในการใช้รถใช้ถนนที่ดีและปลอดภัย ขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อชีวิตที่มีต่อตนเองและสังคม การใช้ยาเสพติด และการดื่มแอลกอฮอล์ การไม่ใช้เครื่องป้องกันอุบัติเหตุ เข็มขัดนิรภัย หมวกนิรภัย รวมไปถึงพฤติกรรมในการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เช่น การขับรถย้อนศร หรือการฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร การขับรถเร็วเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด การขับรถแข่งซ้ายหรือแข่งขวาในที่คับขัน เป็นต้น

การขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การขับรถย้อนศร การขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร การแข่งในที่คับขัน การไม่สวมหมวกนิรภัย การขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่ปลอดภัย และการใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับรถเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุจราจรที่เกิดจากพฤติกรรมของผู้ขับขี่ ขาดระเบียบวินัย ขาดจิตสำนึกในการใช้รถใช้ถนนที่ดีและปลอดภัย

การขับขี่โดยไม่มีใบอนุญาต เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจราจรที่เกิดจากผู้ขับขี่ขาดการฝึกอบรม ขาดประสบการณ์ การไม่คุ้นเคยกับยานพาหนะ

การเมาแล้วขับ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจราจรที่เกิดจากผู้ขับขี่ขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2. แนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

หนทางในการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม คือ การสร้างวิธีคิดและทัศนคติให้เกิดความรู้และความตระหนักต่ออุบัติเหตุจราจร โดยเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกและระเบียบวินัย ในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด ซึ่งจะช่วยปรับพฤติกรรมการขับขี่ของคน เสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน รวมถึงเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมตลอดจนเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้ออกวิทยุสั่งการด่วนที่สุด กำชับไปยัง บชน., ภ.1-9, ศตด.และ บช.ก. ให้ทวนชั้นจับกุมการทำผิดกฎจราจรในข้อหาที่เป็นปัจจัยเสี่ยงหลักต่อการเกิดอุบัติเหตุ 10 ข้อหาหลัก หรือที่เรียกว่า “มาตรการ 10 รสขม” ได้แก่ (งานจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี, 2560)

1 ร คือ ข้อหา ขับรถเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

2 ส คือ ข้อหา ขับรถย้อนศร และ ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร

3 ข คือ ข้อหา ขับขี่โดยไม่มีใบอนุญาต ไม่คาดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขี่ และแข่งในที่คับขัน

4 ม คือ ข้อหา เมาแล้วขับ ไม่สวมหมวกนิรภัย รดจักรยานยนต์ ไม่ปลอดภัย และใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับรถ

ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุการแก้ไขด้วยการบังคับใช้กฎหมาย โดยการออกใบสั่งและชำระค่าปรับเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุเนื่องจากผู้กระทำความผิดอาจมองว่าการชำระค่าปรับเสร็จแล้วก็จบและก็กลับไปปฏิบัติโดยการแบบเดิมอีก วิธีการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดที่เคยทำมาใช้วิธีการจดชื่อหรือการตักเตือนผู้กระทำความผิดซึ่งบางครั้งไม่ได้ผล จึงเสนอประเด็นในการแก้ไขปัญหาคือเป็นรูปธรรมดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หากสามารถจัดสรรงบประมาณทำโครงการอบรมให้ความรู้แก่ผู้กระทำความผิดเพื่ออธิบายวิธีการปฏิบัติการใช้รถใช้ถนนหลักเกณฑ์กติกาการยาทและกฎหมายเกี่ยวกับการขับขึ้นบนท้องถนน และยกกรณีตัวอย่างโดยการใช้อุปกรณ์ช่วยสอน เช่น สื่อการสอน ที่เป็นคลิปวิดีโอให้เห็นถึงผลของการขับขึ้นที่อาจเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ความสูญเสียที่เกิดแก่ตนเองและผู้อื่น เพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยความตระหนักและจิตสำนึกของผู้กระทำความผิด ทำให้ลดอัตราการฝ่าฝืนกฎหมายด้วยความสมัครใจมากกว่าการบังคับ

ประเด็นที่สอง การเสนอแนะให้มีจุดประชาสัมพันธ์ตามบริเวณที่มีอัตราการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นจุดเสี่ยงที่จะต้องประชาสัมพันธ์ตักเตือนผู้ขับขี่ให้ระมัดระวัง เช่น ป้ายเตือนให้ปฏิบัติตามกฎจราจร ในข้อหาต่างๆ ที่มีการฝ่าฝืนบ่อยครั้ง รวมถึงการตั้งจุดตรวจเพื่อให้ผู้ขับขี่ได้ตระหนักรู้ก่อนอยู่ในขณะขับขี่

ประเด็นที่สาม การสร้างความตระหนักโดยการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ของสัญญาณจราจรที่ชัดเจน เช่น เขตห้ามแซงจะต้องแสดงสัญลักษณ์ให้ชัดเจนการตีเส้นทึบ การใช้ป้ายสัญญาณจราจร เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการใช้อุปกรณ์ในการบังคับ เช่น การวางแนวกรวยยาง หรือแผ่นกันแบ่งช่องจราจรในเขตห้ามแซง เป็นต้น

ประเด็นที่สี่ การเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่เพื่อให้ผู้ขับขี่มาพบเจ้าหน้าที่ เพื่อทำการทดสอบหรือจัดให้เข้าทำการฝึกอบรม ควรเริ่มจากการให้ความรู้ด้านกฎหมายจราจรแก่ประชาชนในหมู่บ้านระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับตำบล เทศบาล และระดับจังหวัด และที่ขาดไม่ได้คือการให้ความรู้การจราจรกับนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีตัวชี้วัดตามโครงการให้ความรู้ 5 นาทีหน้าเสาธงเป็นการให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเพื่อให้ นักเรียนทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับกฎจราจร โทษและอันตรายที่จะเกิดขึ้น การให้ความรู้กับนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษานั้นมีประโยชน์มากเนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นการปลูกฝังระเบียบวินัยการปฏิบัติตามข้อบังคับในการใช้รถใช้ถนนให้นักเรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น หากมีการฝ่าฝืนกฎจราจร เพราะฉะนั้นการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปลูกฝังวินัยจราจรให้กับประชาชน

ประเด็นที่ห้า การประสานงานหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตขับขี่ให้กวดขันและเคร่งครัดต่อการทดสอบทั้งทางด้านวิชาการและภาคปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนได้มีความเข้าใจและทราบถึงหลักกฎหมายการปฏิบัติตามกฎจราจร และการใช้ถนนร่วมกันเพื่อความปลอดภัยของทุกฝ่าย

ประเด็นที่หก การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ว่าจะเป็นการตั้งจุดตรวจกวดขันวินัยจราจรหรือการนำเทคโนโลยีด้านการจราจรมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักกับการปฏิบัติตามกฎหมายจราจร

การสร้างบทลงโทษที่ร้ายแรงเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลัวบทลงโทษ ได้แก่ การยกเลิกการว่ากล่าวตักเตือน การเพิ่มโทษปรับให้มีอัตราค่าปรับเพิ่มสูงขึ้น และการตัดคะแนนความประพฤติเพื่อยึดใบอนุญาตขับขี่ ควรจะมีเครื่องมือในการบันทึกการกระทำความผิดกฎหมายจราจรลงในคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เชื่อมโยงข้อมูลกันหากมีการกระทำความผิดซ้ำจะมีข้อมูลการกระทำความผิดปรากฏให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ และจะมีการหักคะแนนรวมทั้งเพิ่มอัตราค่าปรับและจำนวนคะแนนที่ถูกตัดมากขึ้นหากการกระทำความผิดซ้ำรวมถึงการยึดใบอนุญาตขับขี่ นอกจากนี้หากถูกตัดคะแนนความประพฤติมากถึงจำนวนที่กำหนดก็ต้องเข้ารับการอบรมกฎจราจรใหม่และหากถูกตัดคะแนนจนหมดจะถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ และต้องสอบใบอนุญาตขับขี่ใหม่ และหากพบว่าเมื่อสอบใบอนุญาตขับขี่ใหม่แล้วยังมีการกระทำความผิดซ้ำอีกควรลงโทษในความผิดฐานดังกล่าวในอัตราโทษขั้นสูงสุด เช่น ไม่อนุญาตออกใบอนุญาตขับขี่ให้กับบุคคลดังกล่าว เป็นต้น

อภิปรายผล

สาเหตุส่วนใหญ่ของการฝ่าฝืนกฎจราจรดังกล่าวมาจาก ประชาชนขาดความรู้และความตระหนักในเรื่องอุบัติเหตุจราจรที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎหมายจราจร ถือว่าเป็นความประมาทของผู้ขับขี่ สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องอุบัติเหตุจราจร (ณัชชา โอเจริญ, 2560; นัชรศม์ ชูหิรัญญวัฒน์, 2555) ซึ่งหมายถึงเหตุไม่คาดคิดหรือเหตุบังเอิญที่เกิดจากความประมาท การกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือไม่มีความรู้ จนนำมาซึ่งความสูญเสียทางด้านร่างกาย ได้แก่ การเจ็บป่วย การพิการ การเสียชีวิต ความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจคือ ทรัพย์สินหรือรายได้จากการขาดกำลังใจในการทำงาน และความสูญเสียทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกต่างๆ เช่น ความเศร้าเสียใจ ความทุกข์ ความเจ็บปวดซึ่งสิ่งที่ไม่อาจคำนวณหาค่าได้ การขาดความรู้และความตระหนักที่เป็นประสบการณ์ของการได้สัมผัสหรือได้รับรู้จากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเมื่อไม่เคยเห็นเรื่องจริงของการเกิดอุบัติเหตุเป็นอย่างไร จึงไม่เกิดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการที่จะปฏิบัติตามกฎจราจร

ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า อัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิต สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจได้แบ่งการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร เป็น 3 จำพวก ดังนี้ (เลียง หุยประเสริฐ, ม.ป.ป.)

1. การบาดเจ็บและการเสียชีวิตของคนเดินเท้าแล้วถูกรถชน (Pedestrian Death) ความรุนแรงของบาดแผลและการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจากความเร็วของรถ รถที่วิ่งด้วยความเร็วมากกว่าย่อมทำให้การบาดเจ็บรุนแรงกว่ารถที่วิ่งช้า การบาดเจ็บที่เกิดจากลักษณะของรถ รถที่ใหญ่กว่าย่อมทำให้เกิดการบาดเจ็บได้มากกว่ารถขนาดเล็ก ลักษณะของการชนว่ามีการเบรกก่อนชนหรือไม่ รถที่ไม่มีการเบรกจะเกิดการบาดเจ็บมากกว่ารถที่มีการเบรก จุดที่ปะทะจากการกระเด็นของผู้ถูกชนอาจเปลี่ยนไป และรูปร่างและขนาดของผู้ถูกชนเนื่องจากการกระเด็นของผู้ถูกชนจะมีสภาพต่างกันถ้ามีรูปร่างต่างกัน

2. การบาดเจ็บและการเสียชีวิตที่เป็นผู้ขับขี่หรือโดยสารในรถยนต์ (Driver and Passenger) เกิดได้จากการชนกระแทกกับสิ่งต่างๆ ภายในห้องโดยสาร ชนกระแทกกับสิ่งต่างๆ ภายนอกที่ทะลุเข้ามาในห้องโดยสาร การกระแทกของร่างกายที่หลุดออกไปนอกห้องโดยสารและจากไฟไหม้

3. การบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากการขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ (Motorcycle Accidents) เมื่อรถจักรยานยนต์เกิดอุบัติเหตุ บาดแผลที่เกิดขึ้นมักรุนแรง เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุขึ้นสิ่งใด ตัวผู้ขับขี่กับผู้ซ้อนท้ายจะพุ่งกระเด็นไปด้วยความเร็วเท่ากับความเร็วของรถ ร่างกายจะปะทะทุกอย่างที่ขวางหน้าหรือขวางตัว ทำให้เกิดการบาดเจ็บที่ไม่สามารถคาดเดาได้ บาดแผลจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่ไปปะทะ อาจจะพุ่งชนต้นไม้คอกหัก อาจจะพุ่งตกลงไปในน้ำ แล้วจมน้ำ อาจจะถูกรถคันอื่นชนแล้วลากไป อาจจะถูกทับจนบีบแบน อาจจะถูกลูกเหล็กแหลมข้างทาง อาจจะถูกเส้นลวดที่ขึงตักไว้คอขาด ฯลฯ การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์เกิดที่ศีรษะประมาณ 75% การสวมใส่หมวกนิรภัยจะสามารถช่วยลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้การใส่เสื้อหนาๆ เช่น แจ็คเก็ตหนัง อาจจะช่วยป้องกันการครูดลอกของผิวหนังได้แต่ไม่สามารถป้องกันการบาดเจ็บจากการชนกระแทกได้ ซึ่งหากว่าผู้กระทำความผิดถูกจราจรได้ทราบถึงผลร้ายที่จะตามมาดังกล่าวแล้วจะทำให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นมีความตระหนักกับอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น (จิรวรรณ จิงศิริกุลวิทย์, 2557)

แนวทางวิธีการสร้างความรู้และความตระหนักของการฝ่าฝืนกฎจราจรและนำมาสู่การป้องกัน การเกิดอุบัติเหตุจราจรประการที่หนึ่ง คือ การกวาดค้นวินัยจราจรผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนกฎจราจร 10 ข้อหาหลักเป็นประจำ และบันทึกข้อมูลผู้กระทำความผิดโดยต้องอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ทราบสถิติของการกระทำความผิดในแต่ละบุคคลที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรตรวจพบซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรทราบพฤติกรรม การกระทำความผิดของแต่ละบุคคลเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และนำวิธีการที่เหมาะสมมาแก้ไขปัญหากับบุคคลดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันการออกใบสั่งหรือการลงโทษที่เหมือนกันทุกกรณี ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกิดความรู้และความเข้าใจ ความตระหนักถึงผลกระทบ ที่จะตามมาของการฝ่าฝืนกฎจราจร จนกระทั่งสุดท้ายจบลงที่การเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงของผู้กระทำความผิดซ้ำซากดังกล่าวและอาจส่งผลกระทบต่อผู้บริสุทธิ์คนอื่นด้วย (ณัชชา โอเจริญ, 2560; ชนาภพร บุญประสม, และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ, 2560)

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้มาวิเคราะห์สถิติของผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลแล้ว และพบว่าผู้ใดกระทำความผิดซ้ำ อาจจะเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองหรือครั้งที่สาม ก็จะเข้าสู่กระบวนการให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้และความเข้าใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดเป็นอุบัติเหตุร้ายแรง โดยการนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้ฝ่าฝืนกฎจราจรได้ศึกษา เมื่อผู้กระทำความผิด ได้เห็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นก็จะเกิดความตระหนักโดยความกลัวว่าจะเป็นอันตรายจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำความผิดเอง ซึ่งการสร้างความรู้ต้องถึงขั้นในระดับที่สามารถนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันตรงกับทฤษฎีระดับความรู้ในระดับขั้นที่ 3 ของ Bloom, et al (1971, อ้างถึงใน ดวงฤดี กิตติจารุตุล, 2557) ได้แบ่งระดับความรู้ความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive Domain) ออกเป็น 6 ระดับ เรียงจากง่ายไปสู่ยากดังนี้

1. ระดับที่ระลึกได้ (Recall) เป็นระดับที่มีความสามารถในการดึงข้อมูลออกมาจากความจำได้
2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehensive) เป็นระดับที่สามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพให้ความหมายแปลความและเปรียบเทียบความคิดอื่นๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้
3. ระดับของการนำไปใช้ (Application) สามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
4. ระดับของการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับที่สามารถให้ความคิดในรูปของการนำความคิดมา แยกส่วนเป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อปฏิบัติของตนเอง
5. ระดับของการสังเคราะห์ (Synthesis) คือการนำเอาข้อมูล แนวความคิดมาประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่ต่างจากเดิม

6. ระดับการประเมิน (Evaluation) คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์ การรวบรวมผล และวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

แนวทางวิธีการสร้างความรู้และความตระหนักให้เกิดขึ้นกับผู้ฝ่าฝืนกฎจราจรซึ่งหากได้รับการฝึกแล้วยังพบว่า มีการฝ่าฝืนกฎจราจรที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรจะต้องใช้วิธีการขั้นต่อไปเพื่อสร้างความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจรโดยเป็นการอบรมที่ให้ผู้กระทำความผิดได้สัมผัสถึงเหตุการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Good (1973, หน้า 54) กล่าวว่า การเกิดความตระหนัก เป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับสัมผัสสิ่งเร้าแล้วจะเกิดความรู้เมื่อรับรู้ขั้นตอนต่อไปก็จะเข้าใจสิ่งนั้นคือ เกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนัก ก็จะนำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น โดยการสร้างสิ่งเร้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรคือการให้ผู้กระทำความผิดสัมผัสกับความน่าสะพรึงกลัว ซึ่งเป็นความเสียหายจากการฝ่าฝืนกฎจราจร การสร้างสิ่งเร้าตัวอย่างเช่นการเป็นอาสาสมัครร่วมกับองค์กรเอกชนในการเข้าพื้นที่ช่วยเหลือคนเจ็บและผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้สัมผัสความน่าหวาดกลัวของการเกิดอุบัติเหตุจราจรที่มีผลมาจากการฝ่าฝืนกฎจราจรซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำอยู่บ่อยครั้งแต่ยังไม่ประทับใจกับตัวผู้กระทำความผิดเองแต่เกิดกับบุคคลอื่นซึ่งเห็นเป็นประจักษ์ความเสียหายทั้งชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรการสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุจราจรซึ่งคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุภัยแห่งชาติ (2553) ได้จำแนกประเภทความสูญเสียเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความสูญเสียทางตรง (Direct Loss) ได้แก่ ค่าบริการฉุกเฉิน ค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาล ค่าดูแลผู้บาดเจ็บภายหลังออกจากโรงพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพ ค่าชดเชยในระหว่างเจ็บป่วย ค่าชดเชยความพิการ ค่าทรัพย์สินเสียหาย เป็นต้น

2.) ความสูญเสียทางอ้อม (Indirect Loss) เป็นความสูญเสียที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากกว่าการสูญเสียโดยตรง และไม่สามารถมองเห็นได้ แบ่งได้เป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความสูญเสียทางด้านร่างกาย ได้แก่ ค่าความสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียชีวิตและร่างกาย โดยก่อให้เกิดการตาย การเจ็บป่วยและความพิการ ซึ่งหากมีการตาย เจ็บป่วยหรือพิการเกิดขึ้น ก็ต้องคำนึงถึงการลงทุนที่สูญเสียไปจากการที่ได้ศึกษาอบรม ผู้ตาย ผู้เจ็บป่วยและผู้พิการสูญเสียโอกาสในการหารายได้ (Opportunity Loss)

2.2 ความสูญเสียทางจิตใจ ได้แก่ ความสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความคิดและสภาพจิตใจ อารมณ์ของผู้ประสบอุบัติเหตุ และญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เป็นความสูญเสียที่ไม่สามารถคำนวณค่าได้ ไม่อาจ

มองเห็นได้อย่างเด่นชัด และไม่สามารถทดแทนได้ด้วยเงิน เช่น ความเจ็บปวด ความกลัว เสียขวัญ เสียกำลังใจ ความโศกเศร้าเสียใจ วิตกกังวล เป็นทุกข์ เป็นโรคจิต ประสาท

2.3 ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เมื่อมองโดยภาพรวมจะพบว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในแต่ละปีทำให้ทรัพย์สินของชาติสูญเสียไปเป็นจำนวนร้อยล้านบาท หากจะคำนวณค่าความสูญเสียเหล่านี้ ได้แก่ การสูญเสียกำลังคนในวัยทำงาน ความเสียหายในทรัพย์สินที่เสียหายสูญหาย เครื่องจักรที่ใช้การไม่ได้เสียเวลาซ่อม ค่าใช้จ่ายเมื่อหยุดกิจกรรมในการซ่อม ค่าใช้จ่ายในการจัดการและฟ้องร้องค่าเสียหาย

2.4 สูญเสียทางสังคม ได้แก่ ความสูญเสียที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว และชุมชน ของผู้ประสบอุบัติเหตุ เช่น การสูญเสียผู้นำครอบครัว การสูญเสียอวัยวะ กลายเป็นคนพิการ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ สูญเสียเกียรติยศ ชื่อเสียง หดหู่กำลังใจ

จากการทบทวนวรรณกรรมสอดคล้องกับทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์เกี่ยวกับการมุ่งเน้นบุคคลด้วยความตระหนักเพื่อให้เกิดการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายโดยทฤษฎีของ Breckler (1986) ได้กล่าวไว้ว่าความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า ได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม และสิ่งต่างๆ ที่โน้มเอียง หรือจะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้ (วิมลพรรณ อาภาเวท, และฉันทนา ปาปัดดา, 2554)

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ คำนึงความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่างๆ
3. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ ประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีการจัดหาอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการบันทึกข้อมูลผู้กระทำความผิดที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันทั้งระบบ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถให้ทราบถึงสาเหตุและความถี่ของการผิดกฎหมาย และนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์และออกแบบวิธีการที่เหมาะสมมาแก้ไขปัญหานี้
2. สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรีควรจัดทำแผนการปฏิบัติงาน (Action Plan) ในการบังคับใช้กฎหมาย การตั้งจุดตรวจ จุดกวดขันวินัยจราจรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยสำรวจเส้นทางหรือบริเวณที่มีการฝ่าฝืนกฎจราจรใน 10 ข้อหาหลัก และกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานเพื่อลดจำนวนผู้กระทำความผิด
3. หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลดและป้องกันอุบัติเหตุ ควรสร้างกระบวนการให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของการเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง โดยนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ความรู้แก่ผู้ฝ่าฝืนกฎจราจร เช่น การบันทึกภาพการทำงานของอาสาสมัครในการจัดการกับอุบัติเหตุที่ถึงแก่ชีวิตจากการฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทัศนคติของผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจร
2. ควรศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดกฎหมายจราจรในแต่ละฐานความผิด
3. ควรศึกษาถึงบทลงโทษตามกฎหมายจราจรในปัจจุบันที่มีผลต่อการตัดสินใจกระทำความผิดกฎหมายจราจร

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนากรอง สุธังคะ. (2559). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการขับขี่ของวัยรุ่นที่มีผลต่อความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถจักรยานยนต์. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (ม.ป.ป.). **บรรยายสรุปจังหวัดนนทบุรี: ข้อมูลด้านสังคม**. สืบค้น มกราคม 28, 2563, จาก http://www.nonthaburi.go.th/narrative_summary/part2.pdf.
- คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุทางบก. (2553). การป้องกันอุบัติเหตุจากภัยจราจร. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2560). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 14/2560 เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก. สืบค้น มกราคม 15, 2563, จาก https://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-head-order14-2560.pdf
- งานจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี. (2560). สถิติงานจราจร สภ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- จิรวัดน์ จิงศิริกุลวิทย์. (2557). กลไกการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร. สืบค้น มกราคม 24, 2563, จาก: <http://www.bangkokhealth.com/health/article/กลไกการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร-200>.
- ชนาภัทร บุญประสม, และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ. (2560). รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในสถาบันกวดวิชาเขตปทุมทอง จังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัชชา โอเจริญ. (2560). อุบัติเหตุทางถนน...ความเสียหายร้ายแรง ต่อเศรษฐกิจไทย. ประชาชาติธุรกิจ. สืบค้น มกราคม 11, 2563, จาก: <https://www.prachachat.net/general/news-21351>
- ดวงฤดี กิตติจารุตุล. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตระหนักด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงกรณีศึกษา: บริษัทนำเข้าส่งออกแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- นัชรศม สุทธิบุญวัฒน์. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ภายในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2550). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- ปิยะนุช เงินคล้าย, และพงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์. (2550). การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เลียง หุยประเสริฐ. (ม.ป.ป.). **อุบัติเหตุจราจร**. สืบค้น มกราคม 18, 2563, จาก <http://www.ifm.go.th/ifm-book/ifm-textbook/151-traffic-accident.html>
- วิมลพรรณ อาภาเวท, และฉันทนา ปาปัดถา. (2554). รายงานวิจัยเรื่อง ความตระหนัก ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อปัญหาสถานะโลกร้อนของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาววิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน. (2559). **แนวทางการขับเคลื่อนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนตลอดทั้งปี**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Breckler, S. W. (1986). **Attitude Structure and Function**. Hillsdale, New Jersey: L. Erlbaum Association.

Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education (3rd ed)**. New York: McGraw-Hill Book.

World Health Organization (WHO). (2015). **Global Status Report on Road Safety**.

Retrieved January 18, 2020, from

https://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/report/en/.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Effects of 5E Inquiry Learning Management with Questioning
Technique on Learning Achievement and Concepts in Biology
of Secondary Education Year 4 Students

ศิริวรรณ เอี่ยมประเสริฐ* เชษฐ ศิริสวัสดิ์** นพมณี เชื้อวัชรินทร์***
Siriwan Eiamprasert, Chade Sirisawat, Nopmanee Chauvacharin

Received: May 6, 2020 Revised: July 7, 2020 Accepted: September 8, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี จำนวน 27 คน ได้มาโดยการสุ่ม
แบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้
คำถาม แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาและแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว และการทดสอบทีแบบสองกลุ่ม
ที่ไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น, เทคนิคการใช้คำถาม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา
ชีววิทยา, มโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา

* นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The purposes of this research were to study learning achievement and concepts in biology of Secondary Education Year 4 Students by using 5E inquiry learning management with questioning technique. The participants of this research were 27 of tenth grade students at Pranarai school, Lopburi Province. They were selected through the cluster random sampling. The research instruments were lesson plans using 5E inquiry learning management with questioning technique, learning achievement in biology test, and concepts in biology test. The data were analyzed by using mean, standard deviation, one sample t-test, and dependent sample t-test.

The results of this research showed that the learning achievement and concepts in biology of the tenth grade students after learning 5E inquiry learning management with questioning technique were higher than before learning with a statistically significant at .05 level and higher than the 70 percent criteria with a statistically significant at .05 level.

Keywords: 5E Inquiry Learning Management, Questioning Technique, Learning Achievement in Biology, Concepts in Biology

บทนำ

วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากเนื่องจากมีเนื้อหาที่กล่าวถึงเรื่องราวของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของมนุษย์ ทั้งในเรื่องการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพการงานต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งผลผลิตต่างๆ ที่สร้างขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 30) โดยการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 1) โดยในทุกๆ มาตรฐานการเรียนรู้ระบุไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องเข้าใจในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ จะต้องมีการสืบเสาะหาความรู้ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 1-2) ดังนั้นวิทยาศาสตร์จึงมีความสำคัญมากสำหรับมนุษย์ในทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะในการสืบเสาะหาความรู้ การศึกษาค้นคว้าสิ่งต่างๆ ช่วยพัฒนากระบวนการคิดและการเชื่อมโยงหลายๆ สิ่ง พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาการจัดการต่างๆ ทั้งยังมีทักษะในการสื่อสาร มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ถึงแม้ว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์จะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่สำหรับประเทศไทยในด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถือว่าอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก จึงทำให้ไม่สามารถอยู่ในเกณฑ์ที่แข่งขันกับนานาประเทศได้ (จินตนา สุจิตานนท์, 2554, หน้า 22) เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาวิทยาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2556-2560 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศร้อยละ 30.48 32.54 33.40 31.62 และ 29.37 ตามลำดับ โดยเป็นค่าเฉลี่ยไม่ถึงครึ่งของคะแนนเต็มและในปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 พบว่ามีค่าเฉลี่ยลดลง และสำหรับโรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.25 29.05 31.58 28.80 และ 26.12 ตามลำดับ ซึ่งมีคะแนนที่ต่ำกว่าระดับประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2560, หน้า 7)

ในวิชาวิทยาศาสตร์จะประกอบไปด้วยสาขาวิชาย่อยหลายวิชาซึ่งวิชาชีววิทยาเป็นส่วนสำคัญของความรู้พื้นฐานในการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยวิชาชีววิทยามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาชีววิทยา ดังนั้น ชีววิทยาจึงต้องอาศัยหลักการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทั้งการสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูล และการอภิปราย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนชีววิทยา เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียน สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (สกุล มุลแสดง, 2555, หน้า 21) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยมโนทัศน์มาใช้ในการเรียนรู้ เพราะจะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ไปจนถึงระดับสูงสุดได้ และยังช่วยให้สามารถเรียนรู้สิ่งที่เชื่อมโยงกันได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมโนทัศน์สามารถช่วยในการตั้งกฎเกณฑ์หรือหลักการต่างๆ และสามารถแก้ปัญหาที่พบเจอได้ ถึงแม้ว่ามโนทัศน์จะมีความสำคัญแต่ก็มีนักเรียนจำนวนมากที่มีอุปสรรคในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (เวชฤทธิ์ อังคนะภักทรขจร, 2552, หน้า 26) ในการศึกษาแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้วิธีการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ที่ผู้เรียนไม่เคยมีความรู้มาก่อน จนสามารถออกแบบทดลองและทดสอบสมมุติฐานได้ (สุวัตร นิมิตคำ, 2531, หน้า 502) สาเหตุที่เลือกใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นมาตั้งแต่เด็ก เมื่อพบอะไรใหม่ๆ จะสงสัย และพยายามสำรวจค้นหาคำตอบ ครูมีหน้าที่จัดการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนวัยต่างๆ โดยครูมีหน้าที่สนับสนุนความอยากรู้อยากเห็น และสร้างสถานการณ์ที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น (ชนาธิป พรกุล, 2554, หน้า 133) โดยจะมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีขั้นตอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสำรวจและค้นหา ขั้นอภิปรายและลงข้อสรุป ขั้นขยายความรู้ และขั้นประเมิน (Bybee,

2014, pp. 11-12) เป็นการจัดการที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างมโนทัศน์ได้จากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การทดลองหรือการอภิปราย (Bybee, et al., 2006, p. 27)

ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นจะมีเทคนิคการใช้คำถามในขั้นการเรียนการสอน โดยเทคนิค การใช้คำถามเป็นเทคนิคที่ครูนำมาใช้ในการสอน การใช้คำถามอย่างเป็นระบบ โดยการที่ค่อยๆ พัฒนาระดับ คำถามประเภทต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วม (ชนาธิป พรกุล, 2554, หน้า 176) ทั้งยังช่วยให้นักเรียนเสริมสร้างความสามารถทางด้านความคิด ช่วยกระตุ้น ความสนใจ ช่วยเป็นสื่อในการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ช่วยในการทบทวนหรือสรุปเรื่องราวต่างๆ และยังช่วยในการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนได้อีกด้วย (ณรงค์ กาญจนะ, 2553, หน้า 175) อีกทั้งยังเน้น ให้ผู้เรียนมีการถามและตอบ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการลงข้อสรุป รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วย กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (พิศาล สร้อยธรรมา, 2544, หน้า 33) ในการพัฒนามโนทัศน์คือการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจมโนทัศน์ให้นักเรียนอย่างแท้จริง (พร้อมพรรณ อุดมสิน, 2544, หน้า 62) โดยการจัดการเรียนการสอน ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ส่งผลให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ ซึ่งได้แก่ ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หลักการ กฎ และ ทฤษฎี (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเยาว์ ยินดีสุข, 2548, หน้า 12)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงคิดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม โดยเน้นการใช้คำถามระดับสูงมากกว่าร้อยละ 50 ของคำถามทั้งหมด คือ คำถามคิดวิเคราะห์ คำถามสังเคราะห์ คำถามประเมินค่า ตามแนวคิดการแบ่งระดับคำถามของบลูมมาใช้ในการ เรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

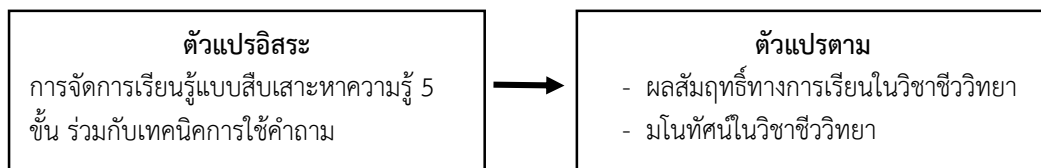
1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามในวิชาชีววิทยา กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม
4. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน ด้วยการจัดการ เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามในวิชาชีววิทยา กับเกณฑ์ร้อยละ 70

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. มโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามสูงกว่าก่อนเรียน
4. มโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นรูปแบบ One group pretest-posttest design (ล้วน สายยศ, และอังณา สายยศ, 2539, หน้า 248-249)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยการจัดห้องเรียนแบบความสามารถของนักเรียน มีจำนวน 4 กลุ่ม รวมจำนวน 120 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแผนการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มจำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 27 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากสามารถนำไปใช้ได้

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ระหว่าง .06-1.00 มีการทดสอบกับนักเรียนที่มีความรู้และเคยได้รับการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาแล้วพบว่า มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .33-.78 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .20-.70 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

2.3 แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา เป็นข้อสอบแบบปรนัยสองตอน (Two-Tier Multiple Choice Format) ซึ่งประกอบไปด้วยตอนที่ 1 คำถามเชิงเนื้อหา มี 2 ตัวเลือก คือ ถูกและผิด และตอนที่ 2 เหตุผลสนับสนุนการเลือกคำตอบในตอนที่ 1 จำนวน 15 ข้อ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ระหว่าง .06-.08 มีการทดสอบกับนักเรียนที่มีความรู้และเคยได้รับการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาแล้วพบว่า มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .22-.74 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .23-.81 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แนะนำขั้นตอนการทำกิจกรรมและบทบาทของนักเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม

3.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา

3.3 ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม กับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาสอนทั้งหมด 18 คาบ จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง

3.4 เมื่อสิ้นสุดกระบวนการสอนแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาหลังเรียนฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน

3.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาก่อนเรียนและหลังเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม โดยใช้การทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent sample t-test) (ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาหลังเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One sample t-test) (ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม โดยใช้การทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent sample t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 3)

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา หลังเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One sample t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 4)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม

กลุ่มทดลอง		n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t	p
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาชีววิทยา	ก่อนเรียน	27	50	17.41	3.805	25.316	.000
	หลังเรียน	27	50	35.67	1.981		
มโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา	ก่อนเรียน	27	45	12.11	1.672	37.850	.000
	หลังเรียน	27	45	32.11	1.717		

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.41 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.67 เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.11 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.11 เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยของมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

กลุ่มทดลอง		n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์	$\bar{X}$	SD	t	p
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาชีววิทยา	หลังเรียน	27	50	35	35.67	1.98	1.749	.046
มโนทัศน์ในวิชาชีววิทยา	หลังเรียน	27	45	31.5	32.11	1.72	1.849	.038

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 35.67 คิดเป็นร้อยละ 71.37 ซึ่งเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.11

คิดเป็นร้อยละ 71.35 ซึ่งเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยโน้ตค้นในวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเมโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบขั้นตอนโดยมีครูเป็นผู้ใช้คำถามให้นักเรียนมีการใช้ความคิดและเกิดการเรียนรู้ร่วมกับการที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการดังนี้

1.1 ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement phase) เป็นขั้นที่จะต้องดึงดูดความสนใจของนักเรียนเพื่อที่จะนำเข้าสู่บทเรียนทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นจากการทบทวนความรู้เก่า จากการเปิดคลิปวิดีโอหรือภาพต่างๆ โดยมีการใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนให้มีส่วนร่วมหรือสนใจในเรื่องที่จะเรียนต่อไป เช่น ครูเปิดคลิปวิดีโอ “สิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก” จากนั้นครูถามนักเรียน “จากคลิปวิดีอนักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นสิ่งมีชีวิตนี้หรือไม่ ถ้าเคยเห็นแล้วสามารถบอกได้ว่าสิ่งมีชีวิตนี้มีชื่อเรียกว่าอะไร” จากนั้นถาม “นักเรียนคิดว่าสิ่งที่สิ่งมีชีวิตเหล่านี้มีขนาดเล็กมากๆ การศึกษาสิ่งมีชีวิตเหล่านี้จึงไม่ได้เป็นไปโดยง่าย นักเรียนคิดว่าจะนำเครื่องมืออะไรมาช่วยเพื่อช่วยในการศึกษา (ถามความรู้ความจำ, การนำไปใช้)” เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องกล้องจุลทรรศน์ เป็นการใช้สื่อมากระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้วิธีการศึกษาสิ่งที่มีขนาดเล็กแต่ต้องเรียนรู้วิธีการใช้กล้องจุลทรรศน์ที่ถูกต้อก่อน จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามและสนใจในการเรียนรู้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกผ่อนคลายและกล้าแสดงออก โดยสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ โรเจอร์ส ที่กล่าวว่ามนุษย์จะสามารถพัฒนาตนเองได้ดีถ้าอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้ (ทิตินา แชมมณี, 2545, หน้า 19) จึงนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป

1.2 ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration phase) เป็นขั้นที่ครูจะเป็นคนอำนวยความสะดวกโดยการจัดกิจกรรม เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้นักเรียนดำเนินการสังเกต สำรวจทดลอง และรวบรวมข้อมูลโดยตรง และให้นักเรียนได้มีโอกาสในการพูดคุยกับนักเรียนคนอื่นๆ จากนั้นก็สร้างองค์ความรู้ และทำความเข้าใจด้วยตนเอง จะเป็นการถามเกี่ยวกับแนวทางการเข้าสู่การสืบค้น เช่น ในการศึกษาเรื่องเซลล์ โดยการถาม “นักเรียนเคยเห็นเซลล์ด้วยตาเปล่าหรือไม่ เพราะอะไร ถ้ามีเซลล์สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า เซลล์นั้นคือเซลล์อะไร (ถามความรู้ความจำ, ความเข้าใจ)” จากนั้นก็เชื่อมโยงเพื่อให้นักเรียนเข้าสู่กระบวนการศึกษาลักษณะเซลล์ต่างๆ ด้วยตนเอง จะสังเกตได้ว่านักเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการลงมือปฏิบัติการค้นคว้าหรือการทดลองต่างๆ ด้วยตนเอง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ บรูเนอร์ ที่กล่าวว่ามนุษย์จะเลือกรับรู้จากสิ่งที่สนใจและเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ที่ค้นพบได้ด้วยตนเอง (ทิตินา แชมมณี, 2555, หน้า 66) เป็นไปตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยปัญญา (Constructivism) ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการดำเนินกิจกรรมการสอนที่ให้นักเรียนศึกษาร่วมกันค้นคว้า ทดลอง และศึกษาไปความรู้ (ศศิธร เวียงวะลัย, 2556, หน้า 13) ซึ่งนักเรียนได้ทำการค้นคว้าและทดลองหาความรู้ด้วยตนเองก่อนจะนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป

1.3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation phase) เป็นขั้นที่นักเรียนมีข้อมูลจากการสำรวจและค้นหาลักษณะเฉพาะแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หรือสรุปผล และนำเสนอผลที่ได้ โดยจะมีการตั้งคำถามถึงข้อสรุปหรือปัจจัยสำคัญที่ได้จากการค้นคว้า เช่น หลังจากนักเรียนได้ปฏิบัติการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสร้างของเซลล์ ครูได้ตั้งคำถามที่นำไปถึงข้อสรุปของการศึกษาทดลอง “หลังจากทำการทดลองนักเรียนตัดสินใจระหว่างเซลล์พืชและเซลล์สัตว์ เซลล์ใดมีความสามารถในการคงรูปร่างได้ดีกว่ากัน เพราะอะไร (ถามการประเมินค่า)” ในขั้นนี้นักเรียนได้มีการพูดคุยและโต้ตอบกันถึงผลจากการค้นคว้าในบางกรณีที่มีผลต่างกันก็มีการโต้ตอบเพื่อหาสาเหตุของความต่างต่างนั้น โดยสอดคล้องกับคำกล่าวของ วัชรรา เล่าเรียนดี (2549, หน้า 77) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่นักเรียนต้องสังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และลงข้อสรุป โดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนกว้างขึ้น ซับซ้อนขึ้น และหลากหลายขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 7)

4) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration phase) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้นโดยจะมีการถามเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าเข้ากับความรู้ต่างๆ เช่น ครูถามนักเรียนหลังจากที่นักเรียนศึกษาประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ และชนิดของกล้องจุลทรรศน์ แล้วครูตั้งคำถามเพื่อเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนรับรู้เข้ากับเรื่องอื่น “นักเรียนคิดว่านักเรียนสามารถหาวัสดุสิ่งอื่นมาใช้ในการสร้างกล้องจุลทรรศน์ ในกรณีที่นักเรียนต้องการศึกษาสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ไม่มีกล้องจุลทรรศน์ นักเรียนจะใช้สิ่งใด และทำอะไร (ถามการสังเคราะห์)” เป็นการให้นักเรียนนำเรื่องเลนส์มาใช้ในการสร้างสิ่งทดแทนกล้องจุลทรรศน์ ในขั้นนี้ครูจะเป็นผู้เชื่อมโยงความรู้จากที่นักเรียนได้ทำการค้นคว้ามาเข้ากับความรู้ทั้งใหม่และเก่า ทั้งนี้อาจมีการเชื่อมโยงหรือเกริ่นนำไปถึงเนื้อหาที่กำลังจะได้เรียนต่อไปอีกด้วย โดยในขั้นนี้นักเรียนจะมีการเชื่อมโยงความรู้แล้วทำให้นักเรียนได้นึกถึงภาพรวมจากการที่เรียนไปมากยิ่งขึ้นและจากนั้นก็ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ, และอรรถัย มูลคำ (2546, หน้า 136) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยผู้สอนตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิดส่งผลให้นักเรียนค้นพบความรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการควบคุม ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมในสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง นักเรียนจึงมีความรู้กว้างขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนอื่นๆ ต่อไป

5) ขั้นประเมินผล (Evaluation phase) เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่างๆ ว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เป็นการช่วยสร้างความสนใจให้นักเรียนจนเกิดการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการอธิบายรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และลงข้อสรุป มีการนำความรู้ไปปรับใช้ในประสบการณ์ต่างๆ แล้วส่งผลถึงผลการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ดีขึ้น อีกทั้งเมื่อมีการสอนที่ใช้ร่วมกับเทคนิคการให้คำถามส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีกว่าการสอนแบบบรรยาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป ชินะนวนิน (2557, หน้า 77) ได้มีการเปรียบเทียบการสอนแล้วพบว่า การสอนแบบถามตอบส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าแบบทบทวนและถาม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาชีววิทยาคำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพลา ทองแป้น (2552) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้

วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติติย์ ชูตระกูลวงศ์, และอลิศรา ชูชาติ (2557) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้คำถามตามการจำแนกประเภทวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูมและนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนทั่วไป ผลวิจัยสรุปว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้คำถามตามการจำแนกประเภทวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์คิดเป็นร้อยละ 76.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. มโนทัศน์ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 4 ในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ในการดำเนินการสอนในแต่ละขั้นของทุกเนื้อหาที่เรียนจะมีการเชื่อมโยงความรู้กันในทุกขั้นตอน เพราะเมื่อดำเนินการเสร็จในขั้นแรกก็จะมีกระบวนการจะนำไปสู่ขั้นถัดไปเรื่อยๆ ซึ่งในเนื้อหาของวิชาชีววิทยานั้นก็ถือว่าเหมาะสมมากเนื่องจากนักเรียนจะค่อยๆ ได้รับความรู้จากการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและร่วมกับการตั้งคำถามของครูในการกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความคิด แล้วได้เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ที่ได้รับมาแล้วสร้างเป็นมโนทัศน์ได้ในขั้นอธิบายและลงข้อสรุป สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545, หน้า 73) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกคิด สังเกต และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มีส่วนทำให้นักเรียนสามารถจดจำความรู้ได้นานขึ้นจากการที่นักเรียนค้นพบด้วยตนเองทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจภายในมากกว่าการเรียนแบบท่องจำ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ansberry และ Morgan (2007, p. 29) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีการจัดการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของประสบการณ์ แล้วส่งเสริมให้ผู้เรียนในการสำรวจ สร้างความเข้าใจในมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง และเชื่อมโยงความเข้าใจนั้นเข้ากับมโนทัศน์ต่างๆ โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป 4) ขั้นขยายความรู้ และ 5) ขั้นประเมินผล และในการสอนจะมีการใช้เทคนิคคำถามร่วมด้วย ในการถามคำถามทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดแต่ต้องถามในลักษณะเพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดเพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลย่อยๆ แล้วสรุปเป็นหลักของตนเอง จึงทำให้นักเรียนมีแง่มุมความคิดที่แปลกใหม่ เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ครูจะเป็นผู้ใช้คำถามที่มีทักษะการคิดขั้นสูงส่งผลในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถทำให้เกิดมโนทัศน์ได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553, หน้า 3-13) อีกทั้งการเลือกใช้ระดับคำถามที่สูงจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนเนื่องจากในงานวิจัยของ เดชนรงค์ สุภิมารส (2529) พบว่ายังมีสัดส่วนการใช้คำถามระดับสูงที่สูงขึ้นมากเท่าไรก็ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามไปด้วย จากที่กล่าวมาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามพบว่าส่งผลให้มโนทัศน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

จากที่กล่าวมาสอดคล้องกับวิจัยของ วันพิญ บุณสุข, สุธี พรธนาญ และศักดิ์ สุวรรณฉาย (2556) ที่ศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องสารและสมบัติของสาร โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 65 ของคะแนนเต็ม ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 73.33 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 ของคะแนนเต็มที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล สนิทบุญ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาโมทัศน์ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องฟิสิกส์อะตอมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ ผลวิจัยพบว่า มโนทัศน์หลังได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับวิจัยงานของ ดิษพล เนตรนิมิตร, เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร, และพรรณทิพา พรหมรักษ์ (2558) ที่เปรียบเทียบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากได้รับการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับคำถามระดับสูงกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์เรื่อง ฟังก์ชันของนักเรียนหลังจากได้รับการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับคำถามระดับสูง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

1. ครูผู้สอนต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ของตนในเรื่องเทคนิคสนับสนุนการใช้คำถามให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการใช้คำถามที่มีระดับคำถามที่แตกต่างกันจึงต้องมีการกระตุ้นหรือล้วงคำถามเพื่อให้นักเรียนตอบคำถามได้ง่ายขึ้น ยังมีการให้เวลาเพื่อให้นักเรียนมีเวลาคิดในการตอบคำถามระดับสูง และต้องมีการกระจายคำถามเพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนมากยิ่งขึ้น
2. ครูผู้สอนควรมีการวางแผนในการจัดการเนื้อหาและเวลาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนได้เนื้อหาสาระที่ครบถ้วน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามในแต่ละเนื้อหาจะใช้เวลาในการหาคำตอบมาน้อยแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับระดับคำถามที่เหมาะสมสำหรับการตั้งคำถามกับนักเรียนในการเรียนการสอน ว่าในแต่ละระดับชั้นความยากง่ายของคำถามที่นักเรียนสามารถตอบได้หรือส่งผลต่อการเรียนในระดับชั้นนั้นมากกว่ากัน
2. ควรวิจัยแบ่งจัดจำแนกระดับคำถามระดับต่ำหรือระดับสูงควรนำมาใช้ในชั้นการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นแต่ละชั้นควรแบ่งระดับชั้นหรือไม่ หรือระดับคำถามที่เหมาะสมในการนำมาใช้ตั้งคำถามในแต่ละชั้น
3. วิจัยเปรียบเทียบระหว่างการแบ่งระดับคำถามตามขั้นของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น หรือกระจายการตั้งระดับคำถามในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น แบบไหนเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนได้ดีกว่ากัน

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา สุขจิตต์. (2554). การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชนาธิป ชินนาวิณ. (2557, พฤษภาคม-สิงหาคม). รายงานวิจัยเรื่อง การสอนกฎหมาย: การศึกษาเปรียบเทียบ
วิธีการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบทบทวนและถาม. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
(ฉบับมนุษยศาสตร์), 4(2), 69-81.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด: ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิง.
- ณรงค์ กาญจนะ. (2553). เทคนิคและทักษะการสอนเบื้องต้น เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์
การพิมพ์ จำกัด.
- ดิษพล เนตรนิมิตร, เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร, และพรรณทิพา พรหมรักษ์. (2558, กันยายน-ธันวาคม).
ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถาม
ระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน ของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์, 26(3), 53-65.
- เดชนรงค์ สุภิมารส. (2529). การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้คำถามของครูในการเรียนการสอนวิชาเคมีในระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แหม่มณี. (2545). กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ:
พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- _____. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
(พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2544). การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). พฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียว ยินดีสุข. (2548). วิวัฒนาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนา
คุณภาพวิชาการ.
- พิศาล สร้อยรุห์รา. (2544). การศึกษาวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย (SCIENCE EDUCATION IN THAILAND).
กรุงเทพฯ: กุลการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรนา เล่าเรียนดี. (2549). เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันเพ็ญ บุณสุข, สุธี พรหมหาญ, และศักดิ์ สุวรรณฉาย. (2556, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนามโนทัศน์ทาง
วิทยาศาสตร์และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 7(3), 128-141.
- เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร. (2552, ตุลาคม-มกราคม). การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา, 20(1), 25-35.

- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). การจัดการเรียนรู้ Learning Management. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์
- ศศิวิมล สนิทบุญ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ ที่มีต่อมโนทัศน์และการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องฟิสิกส์อะตอม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สกล มูลแสง. (2555). หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ชีววิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560. สืบค้น กันยายน 15, 2560, จาก <http://www.niets.or.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). รายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุพลา ทองแป้น, พูนสุข อุดม, และธวัชชัย เทพนอล. (2552, มกราคม-เมษายน). ผลของการใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามต่อความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิทยบริการ, 20(1), 57-66.
- สุวัฒน์ นิยมคำ. (2531). ทฤษฎีและทางปฏิบัติในการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้. กรุงเทพฯ: เจเนอรัลบุ๊คส์ เซ็นเตอร์.
- สุวิทย์ มูลคำ, และอรรถัย มูลคำ. (2546). 21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อติติย์ ชูตระกูลวงศ์, และอลิศรา ชูชาติ. (2557, มกราคม-มีนาคม). ผลของการเรียนการสอนแบบสืบสอบโดยใช้คำถามตามการจำแนกประเภทวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นผสมผสานของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. OJED, 9(1), 3484-398.
- Ansberry, K. R., &Morgan, E. (2007). More Picture-Perfect Science Lessons: Using Children's Books to Guide Inquiry, K-4: BSCS 5E Instructional Model. Virginia: the National Science Teachers Association.
- Bybee, R., W. (2014). The BSCS 5E Instructional Model: Personal Reflections and Contemporary Implications. Science & Children, 15(8), 10-13.
- Bybee, R. W., et al. (2006). The BSCS 5E Intructional Model: Origins and Effectiveness. Colorado Springs: Office of Science Education National Institutes of Health.

**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
Learning Achievement and Science Process Skills Using The Backward
Design on Climate Change of Secondary Education Year 1 Students**

พลอยไพลิน ยิ้มสมบุญ* ศรีณย์ ภิบาลชนม์**

กิตติมา พันธุ์พุกษา*** พิษณุตาพรณ์ จินดาสวัสดิ์****

Ploypailin Yimsomboon, Sarun Phibanchon,
Kittima Panprueksa, Phittaphorn Jindasawat

Received: May 19, 2020 Revised: July 10, 2020 Accepted: September 8, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ก่อนเรียนและหลังเรียน และหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี จำนวน 33 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน และการทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ, ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**** อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The purposes of this research were to study learning achievement and science process skills of Secondary Education Year 1 Students using the backward design. The participants of this research were 33 of seventh grade students in the second semester of academic year 2016 at a school in Chonburi Province. They were selected through the cluster random sampling. The research instruments consisted of lesson plans using the backward design, learning achievement test, and science process skills test. The data were analyzed by using mean, standard deviation, dependent sample t-test and one sample t-test.

The results of this research showed that: The students' posttest scores of learning achievement after using the backward design were statistically significant higher than the pretest scores at the .05 level. The students' posttest scores of learning achievement after using the backward design were statistically significant higher than 60 percent criteria at the .05 level. And The students' posttest scores of science process skills after using the backward design were statistically significant higher than the pretest scores at the .05 level.

Keywords: Backward Design Technique, Science Process Skills, Learning Achievement

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยค้นคว้า มีความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการมีทักษะสำคัญในการค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับระดับชั้น จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 92)

อย่างไรก็ตามปัจจุบันการศึกษาของเด็กไทยน่าเป็นห่วง ความรู้ความสามารถของเด็กไทยเฉลี่ยอ่อนลง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี และประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการสอนของผู้วิจัยในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สาเหตุสำคัญมาจากพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่มุ่งเน้นการสอนเนื้อหาให้ผู้เรียนจดจำมากกว่าฝึกฝนกระบวนการคิด และเรียนรู้บนพื้นฐานของความเข้าใจ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย และการสาธิต ผู้เรียนไม่ได้ลงมือปฏิบัติหรือค้นคว้าด้วยตนเอง จึงขาดความสามารถในการสืบเสาะหาความรู้ รวมทั้งขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับ อาภาพร เปลี่ยนรัมย์ (2552, หน้า 1) ที่กล่าวว่า สภาพการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันพบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูใช้การบรรยายประกอบการเรียนไม่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการ นักเรียนก็เรียนรู้ด้วยการจดบันทึกและท่องจำทำให้นักเรียนขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ การแสดงความคิดเห็น และขาดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อันเป็นความรู้ที่คงทน อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในรายบุคคล ขาดสื่อที่เร้าความสนใจสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือในบางครั้งครูผู้สอนไม่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดำเนินไปในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน แหล่งเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 20) สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อนของกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพราะใช้มาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดกรอบ ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ไม่ยืดเยื้อ ประหยัดเวลา และได้ผลการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ และตอบสนองต่อการวัดและประเมินผลชัดเจนมากขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ กำหนดสิ่งที่ปรารถนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และกำหนดคำถามสำคัญสำหรับการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ และขั้นที่ 3 การออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งในขั้นนี้นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งสำหรับผู้สอนเพราะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาจนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้ความสามารถ และมีร่องรอยหลักฐานปรากฏชัดเจนตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ เฉลิม พักอ่อน (2550, หน้า 2) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับว่าเป็นกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ที่กำหนดหลักฐานการแสดงผลของนักเรียน หรือกิจกรรมการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ หรือตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังก่อนแล้วจึงออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และแสดงความรู้ความสามารถเป็นหลักฐานการแสดงผลของนักเรียนหรือกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถสร้างชิ้นงานซึ่งเป็นหลักฐานของความเข้าใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพชชา ประเสริฐ (2552, หน้า 68-78) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เรื่องร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ และออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ และตอบสนองต่อการวัดและประเมินผล ทำให้สามารถวัด และประเมินผลได้สอดคล้องชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพด้านสติปัญญาอย่างเต็มที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าฝึกทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง ซึ่งการค้นพบด้วยตัวตนเองนั้นจะทำให้เกิดแรงจูงใจภายในมากกว่าการเรียนแบบท่องจำ ผู้เรียนจึงมีความอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา สามารถจดจำความรู้ได้นาน ทำให้การเรียนมีความหมาย สามารถเชื่อมโยงความรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ (Backward design) โดยออกแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) สามารถที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ มี 3 ขั้นตอนคือ 1) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Desired Results) 2) กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence of Learning) และ 3) การออกแบบการเรียนรู้ (Plan Learning Experiences and Instruction) ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความสนใจ 2) สำรวจและค้นหา 3) อธิบายและลงข้อสรุป 4) ขยายความรู้ และ 5) ประเมินผล เพื่อให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ได้ตรง

ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ได้ผลการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสามารถวัดประเมินผลได้ สอดคล้องชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปในทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ รวมทั้งได้ฝึก ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง อันจะ นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน เพื่อใช้เป็น แนวทางในการจัดการเรียนสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

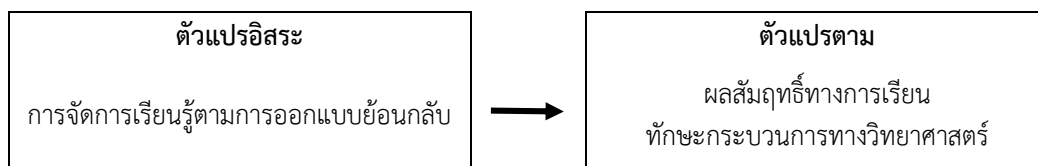
1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนการทดสอบ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการ ออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. คะแนนหลังเรียน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการ ออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60
3. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ One group pretest-posttest design (ไพศาลวรคำ, 2559, หน้า 142)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 97 คน ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบความสามารถของผู้เรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 33 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการออกแบบย้อนกลับเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผน รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง มีขั้นตอนในการออกแบบการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 2) กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ 3) การออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) มี 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความสนใจ 2) สำรวจและค้นหา 3) อธิบายและลงข้อสรุป 4) ขยายความรู้ และ 5) ประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยโดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการออกแบบย้อนกลับ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินค่าความเหมาะสมและรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.69-4.77 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยโดยนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อคำถาม และความครอบคลุมของข้อคำถาม ซึ่งแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบ แต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและผ่านการเรียนเนื้อหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของอากาศมาแล้ว เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยวิธีดัชนี B (B-Index) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, หน้า 107) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ Lovett (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, หน้า 110) ซึ่งแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .22-.53 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .21-.71 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

2.3 แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยโดยนำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องการวัด ซึ่งแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นนำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและผ่านการเรียนเนื้อหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของอากาศมาแล้ว เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยวิธีดัชนี B (B-Index) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, หน้า 107) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ Lovett (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, หน้า 110) ซึ่งแบบวัดทักษะกระบวนการทาง

วิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .28-.63 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .22-.56 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .73

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แนะนำขั้นตอนการทำกิจกรรมและบทบาทของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ใช้เวลาทั้งสิ้น 1 ชั่วโมง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับด้วยตนเอง ใช้เวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

3.4 เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉบับเดิม) และแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (ฉบับเดิม) ใช้เวลาทั้งสิ้น 1 ชั่วโมง

3.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Sample T-test) (ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้การทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample T-test) (ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Sample T-test) (ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับก่อนเรียนและหลังเรียน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนเรียน	33	11.81	4.837	11.438	.000
หลังเรียน	33	18.84	2.463		

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.81 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.84 ซึ่งเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ซึ่งเป็นเกณฑ์ของโรงเรียน โดยเกณฑ์ดังกล่าวอยู่ในระดับดีขึ้นไป ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60

กลุ่มทดลอง	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์	$\bar{X}$	SD	t	p
หลังเรียน	33	30	18	18.84	2.463	1.978	.028

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 18.84 คิดเป็นร้อยละ 62.80 ซึ่งเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับก่อนเรียนและหลังเรียน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนเรียน	33	7.76	2.000	16.380	.000
หลังเรียน	33	12.27	2.427		

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.76 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.27 ซึ่งเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนในการออกแบบการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Desired Results) เป็นการกำหนดเป้าหมายซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และวัตถุประสงค์รายวิชา กำหนดสิ่งที่ปรารถนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่คงทน แล้วจึงสร้างคำถามสำคัญเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้สืบหาคำตอบ เกิดความเข้าใจ และมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้าด้วยกัน จากนั้นกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้และสามารถทำได้ โดยพิจารณาว่ามีความรู้และทักษะใดที่สำคัญสำหรับผู้เรียน

1.2 กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence of Learning) โดยกำหนดหลักฐาน ชิ้นงาน ร่องรอย เอกสาร หรือสิ่งที่เป็นผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน จากนั้นกำหนดวิธีการประเมินเกณฑ์การประเมินคุณภาพของชิ้นงานในการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 การออกแบบการเรียนรู้ (Plan Learning experiences and Instruction) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่แสดงถึงการนำมาตรฐานเนื้อหาและมาตรฐานการปฏิบัติได้ของผู้เรียน โดยมีกิจกรรมที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด หลักการต่างๆ และช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะที่สำคัญ โดยมีคำถามสำคัญเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่คงทน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการสืบเสาะ ค้นพบปัญหาที่สงสัยใหม่ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2552, หน้า 15) มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ที่น่าสนใจหรือใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต และสงสัยในเหตุการณ์นั้นๆ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา ผู้เรียนร่วมกันศึกษา สืบค้น สำรวจ ทำการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอ 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลในรูปแบบต่างๆ 4) ขั้นขยายความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้หรือขยายความรู้ 5) ขั้นประเมินผล ผู้สอนประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนจากใบกิจกรรมและใบงานในแต่ละเรื่อง จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับโดยออกแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัชชา ประเสริฐ (2552, หน้า 68-78) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายของมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ร่างกายของมนุษย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบ

ย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุหามัดรูสตี โวะ (2552, หน้า 73-84) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีอิสลามวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงวน รังดิษฐ์ (2553, หน้า 94-99) ที่ศึกษาการออกแบบการสอนแบบย้อนกลับในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนกอกกเหลี่ยม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ โดยการออกแบบการสอนแบบย้อนกลับสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำมาตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนในการออกแบบการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify desired Results) 2) กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence of Learning) และ 3) การออกแบบการเรียนรู้ (Plan Learning Experiences and Instruction) ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่กำหนด และพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) โดย ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 331) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้วิธีการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ที่ผู้เรียนยังไม่เคยมีความรู้แน่นมาก่อน จนสามารถออกแบบทดลองและทดสอบสมมติฐานได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประสาท เนืองเฉลิม (2550, หน้า 26) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) เป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้โดยสมบูรณ์และจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัตินำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) เป็นการสอนที่เน้นการถ่ายโอนการเรียนรู้ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียน การตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียนจะทำให้ผู้สอนค้นพบว่าผู้เรียนต้องเรียนรู้อะไรก่อน ก่อนที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียนนั้นๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลทำให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัสชา ประเสริฐ (2552, หน้า 68-78) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายของมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวี ไพโรดิพะเนา (2549, หน้า 69-72) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานหลังเรียนโดยรวมและรายด้าน 8 ด้าน คือ ด้านการสังเกต ด้านการวัด ด้านการจำแนกประเภท

ด้านการคำนวณ ด้านการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปส และสเปกกับเวลา ด้านการจัดกระทำข้อมูล ด้านการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอากาศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

1. ควรมีการชี้แจงผู้เรียนให้เข้าใจในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและไม่เกิดปัญหา
2. ในการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ควรมีการปรับความยืดหยุ่นของเวลาให้เหมาะสม
3. การเลือกเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยพิจารณาจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ควรเป็นเนื้อหาที่เร้าความสนใจผู้เรียน และสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ง่าย
4. ในการตั้งคำถามสำคัญสำหรับการเรียนรู้ พบว่าหากเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนคุ้นเคย และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ผู้เรียนจะตอบคำถามได้ดีกว่าสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้นในการตั้งคำถามสำคัญสำหรับการเรียนรู้ผู้สอนควรพิจารณาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์รายด้าน เพื่อหาอัตราพัฒนาการ และศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับสามารถพัฒนาด้านใดได้มากและน้อยที่สุด
2. ในขั้นการออกแบบการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันหรือไม่
3. ควรนำการจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับ ไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นที่แตกต่างไปจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาว่านักเรียนในระดับชั้นที่แตกต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันหรือไม่
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรตามอื่นๆ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขั้นบูรณาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาว่านักเรียนจัดการเรียนรู้ตามการออกแบบย้อนกลับมีผลต่อทักษะด้านอื่นๆ หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฉวี ไพโรดิพะเนา. (2549). **ผลการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลิม พักอ่อน. (2550). **การออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเทคนิค Backward Design**. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรนซ์.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2550, เมษายน-มิถุนายน). **การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 26(2), 82-88.**
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2552). **สอนวิทยาศาสตร์เพื่อความเข้าใจ ด้วยกระบวนการออกแบบย้อนกลับ**. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นต์.
- ไพศาล วรคำ. (2559). **การวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มูหามัดรูสดี โวะ. (2552). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลปลายทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีอิสลามวิทยา มูลนิธิ จังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สงวน รังดิษฐ์. (2553). **การออกแบบย้อนกลับ ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนกอกกเหลี่ยม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัชชา ประเสริฐ. (2552). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ Backward Design**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อภาพร เปลี่ยนรัมย์. (2552). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ เรื่อง ของแข็ง ของเหลว ก๊าซ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นและการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2
The Administrative Collaboration Model for Rice Development of the
Local Administrative Organization
in The Upper Central Provinces, Region 2

วิลาลินี ชูทอง* สมศักดิ์ ศรีสันติสุข** ยุภาพร ยุภาค***
Wilasinee Choothong, Somsak Srisontisuk, Yupaporn Yupas

Received: June 5, 2020 Revised: July 18, 2020 Accepted: September 8, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบตัดขวางที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และสร้างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและยืนยันข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นายกหรือตัวแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ จำนวน 140 คน ยืนยันรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุ ในส่วนของการยืนยันรูปแบบผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่ส่งผลต่อการพัฒนามี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์ และรูปแบบความร่วมมือแบบถูกบังคับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้รูปแบบที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าวมี 4 รูปแบบ คือ 1.รูปแบบความร่วมมือแบบบนลงล่าง 2.รูปแบบความร่วมมือแบบผู้ให้-ผู้รับ 3.รูปแบบความร่วมมือแบบบนฐานขอบเขตภาระหน้าที่ และ 4.รูปแบบความร่วมมือแบบใจสมัคร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) รูปแบบความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์มีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้วิพากษ์วิจารณ์รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารแบบตอบรับกับสถานการณ์ไว้อย่างน่าสนใจว่าผู้บริหารที่จะขับเคลื่อนความร่วมมือต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1. มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2. มีประสบการณ์ และ 3. มีอำนาจ เพราะองค์ประกอบเหล่านี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมการพัฒนาสามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาค้นหาได้ทันต่อสถานการณ์

คำสำคัญ: การพัฒนาข้าว, รูปแบบความร่วมมือทางการบริหาร, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

This cross-sectional analysis research aims to study the administrative collaboration model for the rice development program of the local government organization in the upper-central provinces, Region 2, and to create a model for administrative collaboration for the rice development program of the local government organization in the region. Even though, the research was conducted with the quantitative mean, the information and data were verified with the qualitative mean. The sample populations were the 140 chief executives of the local government organization or their representatives. By using the data from the focus group discussion with the 25 stakeholders, and the model suitability assessment form, the model was verified. The data from questionnaire were analyzed using a multiple regression analysis and the descriptive statistics which were mean and standard deviation.

The research found that: 1) they were two models that statistically significantly effected on the rice development program which were the Reactive Collaboration Model and the Abstinence Collaboration Model. However, they were four models that did not effect on the rice development, and with no statistical significance, which were the Top-Down Collaboration Model, the Donor-Recipient Collaboration Model, the Jurisdiction-Based Collaboration Model and the Contented Collaboration Model; 2) it was considered that the Reactive Collaboration Model was the most suitable model. The experts also raise some suggestions that the administrators who could organize this collaboration model need to have these following characteristics which are: 1. the leadership on the transformations and changes; 2. the experience and 3. the power. These characteristics are the important keys that could help leading the local development activities, and can help solving the emergency problems in the due time.

Keywords: Rice Development, Administrative Collaboration Model, Local Administration Organizations

บทนำ

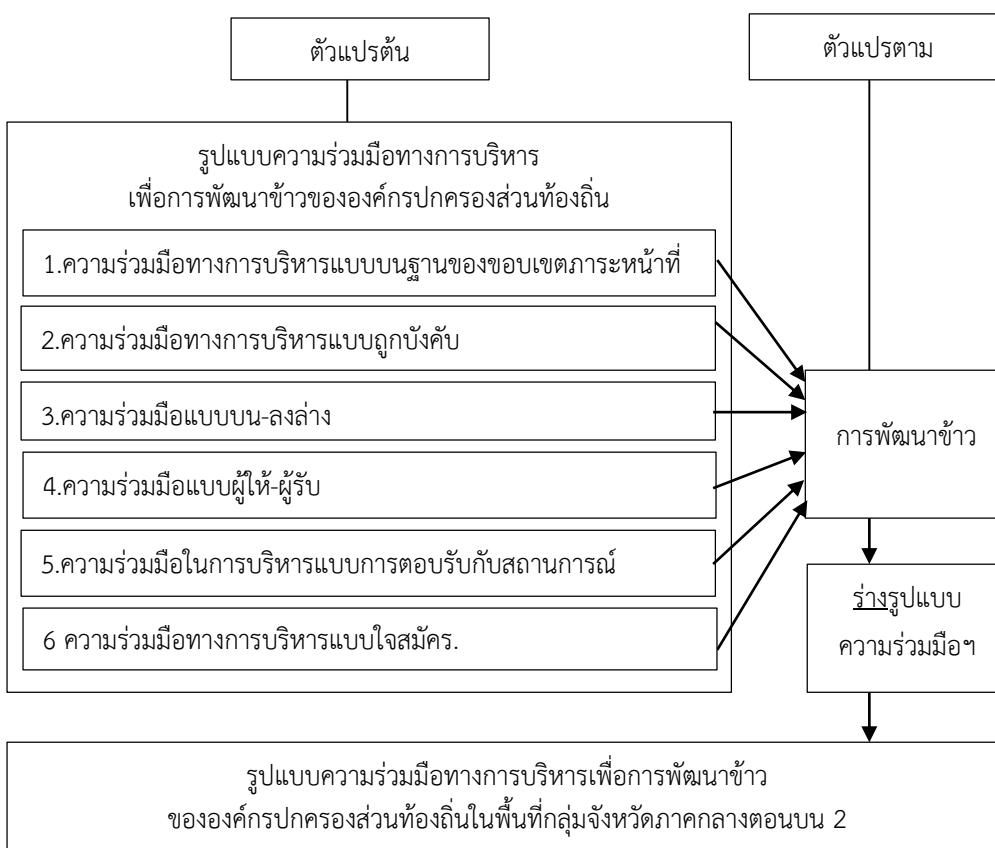
กว่าสองทศวรรษที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เริ่มมีบทบาทในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะโดยอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร ทั้งในประเด็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และอื่นๆ และเป็นการดำเนินการในพื้นที่ต่อเนื่องกันและข้ามพื้นที่ ในลักษณะเครือข่าย การให้ความร่วมมือ การเป็นพันธมิตร หรือการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีลักษณะของความร่วมมือที่สอดคล้องกับแนวคิดความร่วมมือทางการบริหารของ (Agranoff & McGuire, 2003, pp.43-66) ที่กล่าวว่าความร่วมมือทางการบริหาร ได้แก่ 1.ความร่วมมือทางการบริหารบนฐานของขอบเขตภาระหน้าที่ (Jurisdiction-Based Management) ซึ่งเกิดจากการที่องค์กรตระหนักถึงการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ 2.ความร่วมมือทางการบริหารแบบถุกบังคับ (Abstinence) อันเป็นความร่วมมือที่เกิดจากปฏิเสธความร่วมมือกับองค์กรอื่น ดังนั้นจึงต้องออกคำสั่งหรือมอบหมายในลักษณะเป็นทางการ 3.ความร่วมมือทางการบริหารแบบบน-ลงล่าง (Top-Down) เป็นการที่องค์กรเล็กยอมจำนนต่อองค์กรที่มีอำนาจเหนือกว่า โดยมีทิศทางการสร้างความร่วมมือผ่านนโยบายขององค์กรหลัก 4.ความร่วมมือทางการบริหารแบบผู้ให้-ผู้รับ (Donor-Recipient) เป็นการค้นหาวិธีการที่นำไปสู่การพัฒนาขอบเขตหน้าที่ ความรับผิดชอบโดยอาศัยความร่วมมือระหว่าง 2 องค์กร 5.ความร่วมมือในการบริหารแบบตอบรับกับสถานการณ์ (Reactive Management) เป็นการดำเนินงานความร่วมมือแบบไม่มีข้อผูกมัด ไม่มีทิศทางที่ชัดเจนของตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโดยพิจารณาประโยชน์ที่จะได้ภายใต้การใช้ระยะเวลาที่น้อยที่สุดและไม่สูญเสียหรือสูญเสีย (งบประมาณ และเสียงาน) น้อยที่สุด 6.ความร่วมมือทางการบริหารแบบใจสมัค (Contented Management) เป็นความร่วมมือขององค์กรที่มีความกล้าหาญที่จะพัฒนาความร่วมมืออย่างเข้มแข็ง และเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความพอใจ มุ่งมั่น และสนใจที่จะพัฒนาภารกิจขององค์กร ทั้งนี้การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรในลักษณะดังกล่าวต่างเป็นหนทางที่นำไปสู่การพัฒนาให้มีขีดความสามารถขององค์กรให้เพิ่มมากขึ้นและสร้างองค์ความรู้ทางการบริหารจัดการท้องถิ่นแบบร่วมมือ

ด้วยเหตุนี้การศึกษาความร่วมมือทางการบริหารระดับพื้นที่ภายใต้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการผลักดันให้เกิดมิติใหม่ของการพัฒนาการเกษตรได้ในอีกทางหนึ่ง ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 อันประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ 1.ชัยนาท 2.สิงห์บุรี 3.ลพบุรี และ 4.อ่างทอง นับเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกข้าวที่มากที่สุดในประเทศ ทั้งยังมีผลผลิตเฉลี่ยสูงที่สุดถึง 700-800 กิโลกรัม/ไร่: 1 การผลิต เนื่องจากมากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตชลประทานบนพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาและป่าสักจึงทำให้พื้นที่นี้มีศักยภาพในการผลิตสูง ยิ่งไปกว่านั้นยังมีระบบการคมนาคมขนส่งที่เป็นผลดีต่อการเชื่อมโยงและกระจายสินค้าทางการเกษตรเพราะตั้งอยู่บน 2 ผังถนนสายเอเชียที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่นๆ รวมถึงเมืองหลวงของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2559, หน้า 1-3; สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2, 2559 หน้า 1, 87-91) แต่ขณะเดียวกันด้วยความพร้อมในด้านต่างๆ กลับพบปัญหาใหญ่ คือ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรต่ำอันเกิดจากภาวะหนี้สินของครัวเรือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) และเกิดสภาวะวิกฤติทางรายได้ที่เป็นประเด็นท้าทายทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้วิจัยจึงสนใจพื้นที่กลุ่มภาคกลางตอนบน 2 เป็นพื้นที่นาร่องในการศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารงานองค์กรในเชิงพื้นที่ตามศักยภาพของกลุ่มจังหวัดในด้านการพัฒนาข้าว ภายใต้วาทะเรื่องการศึกษารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปช่วยส่งเสริมให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อประชาชนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบตัดขวางที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและยืนยันข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นรูปแบบความร่วมมือทางการบริหาร และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบความร่วมมือการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ องค์กร ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยจึงคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีปริมาณผลผลิตข้าวต่อไร่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคกลางคือ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 585 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวน 220 องค์กร

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (สิน พันธุ์พินิจ, 2549) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 220 องค์กร จะได้ตัวอย่าง จำนวน 140 องค์กร ซึ่งในแต่ละองค์กรนายกหรือตัวแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert Scale ในส่วนของการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลรูปแบบความร่วมมือที่ได้จากการสำรวจ ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยตรวจสอบและสร้างความน่าเชื่อถือกับรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 25 คน อันได้แก่ 1.นายกหรือตัวแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 เกษตรจังหวัด 3. ประธานหรือตัวแทนเกษตรกรกลุ่มนาแปลงใหญ่ และประเมินความเหมาะสมโดยการลงความเห็น จากนั้นนำรูปแบบที่ตรวจสอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่างเป็นรูปแบบและส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งผลจากการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจะถูกนำมาปรับปรุงเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับพื้นที่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1. ประสานเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการขององค์กรที่ทำการวิจัย 2. นำส่งเอกสารจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นพร้อมแบบสอบถามเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากองค์กร 3. รวบรวมแบบสอบถาม 4. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล 5. ผลการวิเคราะห์จะถูกนำมาแปลความหมายตามวัตถุประสงค์การวิจัย และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางหรือรูปแบบที่เข้าใจได้โดยง่าย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหารูปแบบความร่วมมือรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อค้นหาองค์ประกอบของปัจจัยความร่วมมือที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว โดยผู้วิจัยแบ่งระดับอิทธิพลออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดคะแนน ดังนี้ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) ตามลำดับ ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้

4.21-5.00 หมายถึง ปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว อยู่ระดับมากที่สุด

3.41-4.20 หมายถึง ปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว อยู่ระดับมาก

2.61-3.40 หมายถึง ปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว อยู่ระดับปานกลาง

1.81-2.60 หมายถึง ปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว อยู่ระดับน้อย

1.00-1.80 หมายถึง ปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว อยู่ระดับน้อยที่สุด

ในส่วนของการสร้างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ผู้วิจัย แบ่งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1. ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลจากผล การศึกษารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัด ภาคกลางตอนบน 2 2. ผู้วิจัยตรวจสอบและสร้างความน่าเชื่อถือด้วยการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจัดทำ ร่างของรูปแบบส่งให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ โดยใช้ข้อมูลสถิติยืนยันรูปแบบ ทั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบ รูปแบบที่เหมาะสมโดยใช้แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ เป็นข้อคำถามประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert Scale (สิน พันธุ์พินิจ, 2549, หน้า 242)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1. การศึกษารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อ การพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และ 2. การสร้างรูปแบบความ ร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2

1. การศึกษารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

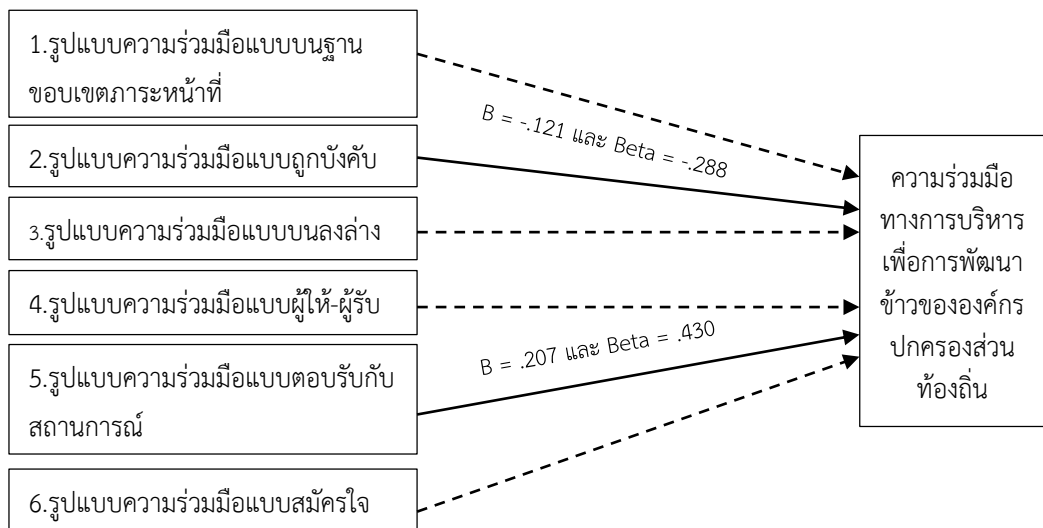
ลำดับ	ตัวแปร	B	S.E.	Beta	Sig.
1	ปัจจัยตามลักษณะแบบบนฐานขอบเขต ภาระหน้าที่	.050	.060	.118	.402
2	ปัจจัยลักษณะแบบถูกบังคับ	-.121	.060	-.288	.044
3	ปัจจัยลักษณะแบบบนลงล่าง	-.010	.058	-.025	.861
4	ปัจจัยลักษณะแบบผู้ให้-ผู้รับ	.018	.046	.042	.703
5	ปัจจัยลักษณะแบบตอบรับกับสถานการณ์	.207	.056	.430	.000
6	ปัจจัยลักษณะแบบสมัครใจ	.067	.056	.148	.237
$R^2 = .269$		SEE = .344	F = 9.203	sig = .000	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ร่วมกันอธิบายความผันแปร (R^2) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ได้ร้อยละ 26.9 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SEE) เท่ากับ .344 ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวแปรทั้ง 6 ตัว กล่าวได้ว่าแต่ละตัวแปรมีอิทธิพล (F) ต่อตัวแปรตามแตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ (Sig) .000 โดยพบว่า รูปแบบที่ส่งผลต่อการพัฒนา มีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบความ

ร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์ และรูปแบบความร่วมมือแบบถูกบังคับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้รูปแบบที่ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าว มีด้วยกัน 4 รูปแบบ คือ 1.รูปแบบความร่วมมือแบบบนล่าง 2.รูปแบบความร่วมมือแบบผู้ให้-ผู้รับ 3.รูปแบบความร่วมมือแบบบนฐานขอบเขตภาระหน้าที่ และ 4.รูปแบบความร่วมมือแบบสมัครใจ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการทำนายรูปแบบที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าวได้ดีที่สุด คือ รูปแบบความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์ และรูปแบบความร่วมมือแบบถูกบังคับตามลำดับ ดังภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าวฯ

หมายเหตุ : เส้นประ หมายถึง ไม่มีอำนาจในการทำนาย
เส้นทึบ หมายถึง มีอำนาจในการทำนาย

ตาราง 2 ปัจจัยความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาข้าว

ลำดับ	ลักษณะความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับอิทธิพล
1	ผู้บริหารให้ความสนใจต่อการสร้างความร่วมมือ	3.45	1.059	มาก
2	ผู้บริหารเล็งเห็นถึงประโยชน์ต่อการร่วมกิจกรรม	3.82	1.134	มาก
3	การได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมกับองค์กรอื่น	2.84	1.227	ปานกลาง
4	การพึ่งพาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ขององค์กรอื่น	2.39	.998	น้อย
5	การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับองค์กรอื่น	2.57	.969	น้อย
6	การมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ในกิจกรรมการพัฒนาข้าว	2.36	1.075	น้อย
7	การร่วมเป็นคณะกรรมการกับองค์กรอื่น	2.32	1.189	น้อย
รวม		2.82	.823	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์มีอิทธิพลต่อการเกิดความร่วมมือในการพัฒนาข้าวระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 2.82 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลักษณะความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์ พบว่า การที่ผู้บริหารเล็งเห็นถึงประโยชน์หรือความจำเป็นขององค์กรในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาข้าวกับองค์กรอื่นนั้นจะส่งผลให้เกิดระดับความร่วมมือในการพัฒนาข้าวมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.82 รองลงมา คือ การที่ผู้บริหารให้ความสนใจต่อการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาข้าวร่วมกับองค์กรอื่นส่งผลให้เกิดระดับความร่วมมือในการพัฒนาข้าวมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.45 และการที่องค์กรได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมการพัฒนาข้าวกับองค์กรอื่น ส่งผลให้เกิดระดับความร่วมมือในการพัฒนาข้าวปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 2.84 ตามลำดับ

ตาราง 3 ปัจจัยความร่วมมือแบบถูกบังคับที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาข้าว

ลำดับ	ลักษณะความร่วมมือแบบถูกบังคับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับอิทธิพล
1	การทำกิจกรรมการพัฒนาข้าวร่วมกับองค์กรอื่นโดยได้รับนโยบายจากองค์กรในระดับที่สูงกว่า	3.06	1.130	ปานกลาง
2	การที่องค์กรได้รับมอบหมายให้ร่วมกิจกรรม	2.89	1.152	ปานกลาง
3	การมีคำสั่งให้องค์กรดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น	2.89	1.294	ปานกลาง
4	การที่องค์กรได้รับอำนาจสั่งการเพื่อดำเนินกิจกรรม	2.62	1.288	ปานกลาง
5	การแต่งตั้งให้บุคลากรมีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรม	2.83	1.310	ปานกลาง
6	การจัดให้มีองค์กรพี่เลี้ยงช่วยในการดำเนินกิจกรรม	2.01	1.044	น้อย
7	การกำหนดให้องค์กรร่วมจัดทำรายงานฯ กับองค์กรอื่น	2.02	.964	น้อย
8	การกำหนดให้องค์กรมีการลงนามข้อตกลงร่วมกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้าว	2.15	1.049	น้อย
รวม		2.56	.943	น้อย

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยความร่วมมือแบบถูกบังคับมีอิทธิพลต่อการพัฒนาข้าวในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 2.56 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลักษณะความร่วมมือแบบถูกบังคับ พบว่า การทำกิจกรรมการพัฒนาข้าวร่วมกับองค์กรอื่นโดยได้รับอิทธิพลมาจากแนวนโยบายรัฐหรือองค์กรในระดับที่สูงกว่าส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาข้าวระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.06 รองลงมา คือ การที่องค์กรได้รับมอบหมายให้ร่วมจัดทำข้อมูลร่วมสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ หรืออุปกรณ์ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาข้าวกับองค์กรอื่น และการมีคำสั่งมอบหมายให้องค์กรดำเนินกิจกรรมการพัฒนาข้าวร่วมกับองค์กรอื่น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาข้าวระดับปานกลางเช่นเดียวกันที่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าที่ 2.89 หากพิจารณาปัจจัยความร่วมมือที่ส่งผลน้อยที่สุดคือ การจัดให้มีองค์กรพี่เลี้ยงช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาข้าวร่วมกับองค์กรอื่น ที่ค่าเฉลี่ยเพียง 2.01

อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์การพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อค้นหาองค์ประกอบของการพัฒนาความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ดังปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 การพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับ	การพัฒนาข้าว	X	S.D.	ระดับ
ด้านการส่งเสริมกระบวนการผลิต				
1	การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร	1.82	.851	น้อย
2	การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการผลิตในถนนและคูคลอง	3.37	.915	ปานกลาง
3	การส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพ	1.99	.855	น้อย
4	การกำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้า	1.21	.439	น้อยที่สุด
	รวม	2.10	.544	น้อย
ด้านการส่งเสริมการแปรรูป				
5	การศึกษาความต้องการของตลาด	1.17	.373	น้อยที่สุด
6	การอบรมการแปรรูปสินค้าข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	1.92	.684	น้อย
7	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้าข้าว	1.41	.651	น้อยที่สุด
	รวม	1.50	.418	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมการตลาด				
8	การออกแบบผลิตภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์	1.09	.286	น้อยที่สุด
9	การกำหนดราคาตามมาตรฐานของสินค้า	1.16	.367	น้อยที่สุด
10	การแสวงหาโอกาสทางการตลาดให้แก่ชาวนา	1.79	.707	น้อยที่สุด
11	การจัดพื้นที่จำหน่ายสินค้า และหรือสร้างการประชาสัมพันธ์	2.93	1.032	ปานกลาง
	รวม	1.74	.474	น้อย
	รวม	1.81	.395	น้อย

จากตาราง 4 พบว่า ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกิจกรรมการพัฒนาข้าวอยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 1.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนาข้าว พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทการพัฒนาข้าวในมิติของการส่งเสริมกระบวนการผลิตมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 2.10 รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการตลาดซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาข้าวที่ค่าเฉลี่ย 1.74 และด้านการส่งเสริมการแปรรูป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 1.50 ตามลำดับ ทั้งนี้หากพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมกระบวนการผลิต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการผลิตในถนนและคูคลองมากที่สุด ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.37 รองลงมา คือ การส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาในระดับน้อย ที่ค่าเฉลี่ย 1.99 และการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาในระดับน้อย ที่ค่าเฉลี่ย 1.82 ตามลำดับ ด้านการส่งเสริมการแปรรูป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการอบรมการแปรรูปสินค้าข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.92 รองลงมา คือ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้าข้าวในระดับน้อยที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 1.41 และการศึกษาความต้องการของตลาดอยู่ในระดับน้อยที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 1.17 ตามลำดับ และด้านการส่งเสริมการตลาด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดพื้นที่จำหน่ายสินค้า และหรือสร้างการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.93 รองลงมา คือ การแสวงหาโอกาสทางการ

ตลาดให้แก่ชาวนาอยู่ในระดับน้อยที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 1.79 และการกำหนดราคาตามมาตรฐานของสินค้าอยู่ในระดับน้อยที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 1.16 ตามลำดับ

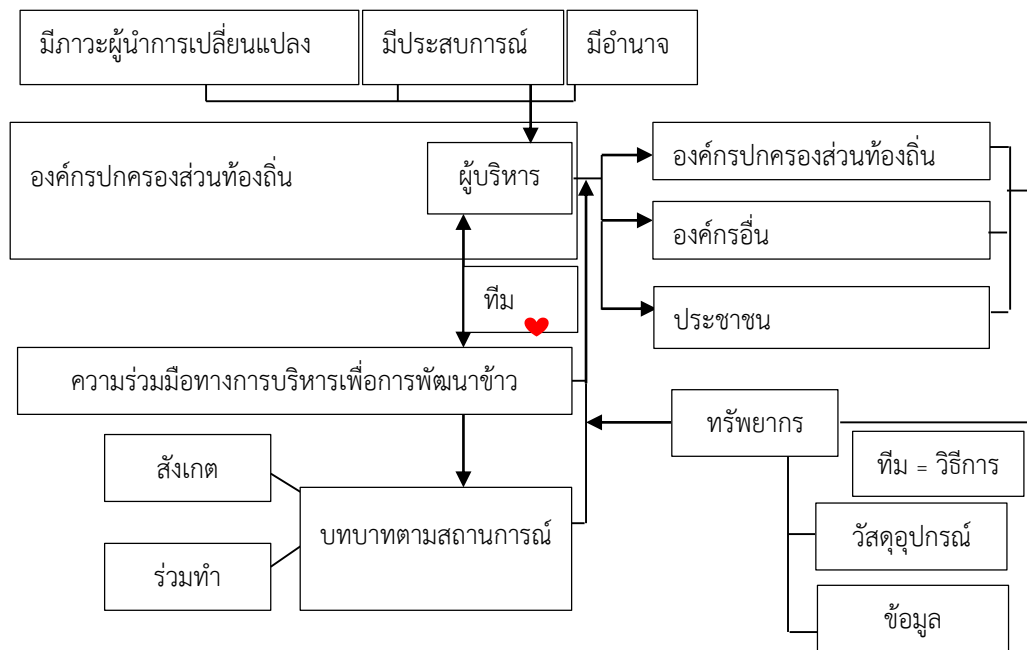
2. การสร้างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2

การสร้างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยทำการร่างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ยืนยันรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 โดยการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 2. ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 นี้เป็นการนำผลการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเป็นการสำรวจรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว มายืนยันรูปแบบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบความร่วมมือการพัฒนาข้าว และองค์ประกอบของปัจจัยความสัมพันธ์ความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีแนวโน้มทางความคิดไปในทิศทางเดียวกันว่ารูปแบบความร่วมมือการพัฒนาข้าว แบบตอบรับกับสถานการณ์มีความเหมาะสม และสามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญ คือ ประชาชน ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวถือเป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นและอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ แต่จะส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ อย่างไรก็ตามรูปแบบความร่วมมือการพัฒนาข้าวแบบถูกบังคับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนมีความเห็นในประเด็นนี้ว่ามีความเป็นรูปธรรมและสามารถเกิดขึ้นได้จริงภายใต้กรอบของสถานการณ์ และการทำงานของระบบราชการ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบความร่วมมือการพัฒนาข้าว โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รูปแบบที่ผู้วิจัยร่างขึ้นได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้แบบสอบถามเป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Checklist) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินให้รูปแบบความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์มีความเหมาะสมมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.60 และรูปแบบความร่วมมือแบบถูกบังคับมีความเหมาะสมมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.27 ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้วิพากษ์วิจารณ์รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารฯ แบบตอบรับกับสถานการณ์ที่น่าสนใจว่าผู้บริหารต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1. มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2. มีประสบการณ์ และ 3. มีอำนาจ เพราะองค์ประกอบเหล่านี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมการพัฒนาสามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ ผู้บริหารประเภทนี้เรียกว่า shifter คือ ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง อันพัฒนามาจาก Social change และ Shifter community ซึ่งมองว่าถ้าเปลี่ยนแปลงที่คนคนเดียวจะสามารถเปลี่ยนแปลงทั้งหมดได้ (เมื่อหัวเคลื่อนทางจะเคลื่อน) และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นไปในลักษณะแบบ Quick shifter แต่อย่างไรก็ตามหากผู้นำขาดความรู้ในเรื่องที่ต้องการพัฒนาหรือเรื่องที่ต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลง องค์กรอาจสร้างทีมทั้งในและนอกองค์กร โดยทีมภายในองค์กร คือ ใจ ซึ่งทุกคนในทีมต้องมีใจมุ่งมั่น และจริงใจในการร่วมกันขับเคลื่อนการทำงานในลักษณะหนุนเสริมหรือสนับสนุนการทำงานให้สามารถดำเนินต่อไปได้ และทีมภายนอกองค์กร คือ วิธีการ (How to) ที่จะสามารถร่วมกันใช้ฐานความรู้ภายใต้บทบาทหน้าที่มาร่วมเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันขององค์กร

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยข้างต้นมาปรับปรุงและพัฒนาแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับพื้นที่ ดังภาพ 3

ภาพ 2 รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าว ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2

อภิปรายผล

รูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มีปัจจัยอันเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าว คือ ทีม ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทรชัย ขอบยศ (2558) ที่พบว่า การรวมกลุ่มเพื่อร่วมมือกันเอง การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ความร่วมมือนั้นสำเร็จ และเมื่อพิจารณาแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าว การวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่แตกต่างไปจาก พูนสุข หิงคานนท์ (2540) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการองค์กรของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่ารูปแบบการจัดการองค์กรแบบราชการ ผสมกับการจัดแบบทีมเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด และมีข้อค้นพบที่แตกต่างไปจากรูปแบบความร่วมมือทางการบริหารที่วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า (2550 หน้า 17-31) ได้เสนอไว้ดังนี้ 1. รูปแบบสหการ ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นทางการ และ 2. รูปแบบของการมอบหมายหน้าที่ โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและให้องค์กรนั้นปฏิบัติตามภารกิจเสมือนเป็นภารกิจหน้าที่ของตนเอง แต่ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับ รูปแบบที่ 3.การทำข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยไม่ประสงค์จะให้มีส่วนผูกพันทางกฎหมาย และรูปแบบที่ 4 การเป็นหุ้นส่วน ซึ่งเป็นความร่วมมือที่อาศัยการขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ หรือกำลังคน ซึ่งรูปแบบทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวนี้มีความโดดเด่น คือ ไม่มีความผูกพันทางกฎหมาย และแปรผันไปตามระดับความสัมพันธ์ของผู้นำหรือความสัมพันธ์ระดับเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแบบความร่วมมือทางการบริหารขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ พบว่า รูปแบบความร่วมมือแบบตอบรับกับสถานการณ์มีความสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการของรูปแบบความร่วมมือแบบประชาคมเมืองของฝรั่งเศส ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นการรวมกันของเทศบาลเพื่อจัดการกิจการสาธารณะภายใต้การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้งบประมาณดำเนินการมาจากภาษีการประกอบวิชาชีพของประชาชนในเขตพื้นที่ ด้วยเหตุนี้การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลสำคัญหนึ่งที่จะยืนยันได้ว่ารูปแบบความร่วมมือทางการบริหารเพื่อการพัฒนาข้าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ตามบริบทนั้นสามารถเกิดขึ้นในทางปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขความสำเร็จดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบาย

การพัฒนาการบริหารงานภาครัฐในมิติของความร่วมมือทางการบริหารจะต้องขับเคลื่อนด้วยกระบวนการสร้างผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีวิสัยทัศน์แห่งการบริหารการพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้กรอบของการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร โดยอาศัยบริบทของวิถีชีวิตและสังคมเป็นประเด็นร่วม

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน

กลไกการปฏิบัติงานประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นและดำเนินต่อคือความมุ่งมั่น ตั้งใจของผู้นำองค์กรและผู้ร่วมปฏิบัติงาน อันนำมาสู่ความไว้วางใจระหว่างองค์กรที่ยังผลให้เกิดการสร้างผลงานที่เกิดประสิทธิผลกับภารกิจขององค์กรและประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาแบบความร่วมมือทางการบริหารในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาเล็กๆ ที่มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะประเด็นของพื้นที่ ดังนั้นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางการบริหารให้เป็นมิติเดียวกันทั่วไป ทั้งประเทศควรมีการศึกษาความร่วมมือทางการบริหารในมิติอื่นๆ และในพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนและยืนยันรูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาการบริหารขององค์กรได้ในอีกทางหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- พูนสุข หิงคานนท์. (2540). การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2550). **ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบและความเป็นไปได้**. กรุงเทพฯ: ส เจริญ การพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2559). **วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์รวม ประเด็นยุทธศาสตร์ และตำแหน่งการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2557-2560) ฉบับทบทวนใหม่ (รอบปี พ.ศ.2560)**. สืบค้น มิถุนายน 16, 2560, จาก www.osmnorthcentral1.go.th/.../download/?...วิสัยทัศน์%20เป้าประสงค์รวม%20...
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). **จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2543 – 2558**. สืบค้น สิงหาคม 29, 2559 จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries11.html>.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2. (2559). **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 (ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง)**. สืบค้น กรกฎาคม 18, 2560 จาก [http://www.chainat.go.th/p_plan/..](http://www.chainat.go.th/p_plan/)
- สิน พันธุ์พินิจ. (2549). **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สุนทรชัย ขอบยศ. (2558). การศึกษาความร่วมมือด้านการจัดการสาธารณสุขขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง. **THAI JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION**, 14(20), 129-154.
- Agranoff, Robert & McGuire, Michael. (2003). **Collaborative Public Management: New Strategies for Local Governments**. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร
ของนักท่องเที่ยวสูงอายุไทย
Marketing Mix Factors Influencing Volunteer Tourism
of Thai Senior Tourists

ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม* ขวลิษฐ์ ณ ถลาง** เสรี วงษ์มณฑา***

Baifern Wongbuangam, Chawalee Na Thalang, Seri Wongmontha

Received: June 5, 2020 Revised: December 4, 2020 Accepted: December 15, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการใช้ประโยชน์จากความรู้และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวสูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร 2) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่สอดคล้องกับการให้ระดับความสำคัญของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวสูงอายุส่วนใหญ่เลือกนำความรู้และประสบการณ์นำมาใช้ประโยชน์ด้านโภชนาการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.3 เหตุเพราะคิดว่าตนเองยังมีประโยชน์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.5 เลือกเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 มีความพร้อมด้านภาวะสุขภาพ ไม่เจ็บป่วยร้ายแรง คิดเป็นร้อยละ 36.8 เลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.5 ด้านระยะเวลาที่เหมาะสม เลือก 2-4 วันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.5 2) นักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับความสำคัญมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมาคือ ด้านลักษณะทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.86 ด้านราคา มีค่าเฉลี่ย 3.74 ด้านกระบวนการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 คือ ด้านทำเลที่ตั้งและช่องทางจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ย 3.56 และด้านที่มีระดับความสำคัญน้อยที่สุดคือ ด้านส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ย 3.55

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร, นักท่องเที่ยวสูงอายุ, ส่วนประสมทางการตลาด

* นิสิตปริญญาโทบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

** รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

*** รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้เชี่ยวชาญประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the practical approach regarding the knowledge and experiences of senior tourists in volunteer tourism. 2) Analyze the factors of the volunteer tourism marketing mix in line with the priorities of senior tourists. This research data collection employs the survey method by 400 senior tourists. The research analysis applies the descriptive statistics method to discover frequency rate, percentage rate, average rate, standard deviation.

The results revealed that 1) senior tourists choose to use knowledge and experience to utilize the nutrition the most at 19.3 percent. Regarding reasoning, they think they are valuable to others at 39.5 percent. They chose as speakers to transfer knowledge at 37.5 percent and they are in good health at 36.8 percent. They chose community tourism activities at 24.5 percent for the best period of 2-4 days at 51.5 percent. 2) The important level of marketing mix factors is high with an average of 3.72, when considering each aspect found a very important level is people factor by an average score of 3.95. Followed by physical evidence, price, process, product and place had an average score of 3.86, 3.74, 3.64, 3.59 and 3.56 respectively. The least important aspect is promotion had an average score at 3.55.

Keywords: Volunteer Tourism, Senior Tourists, Marketing Mix

บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมาแล้วมากกว่าหนึ่งทศวรรษ คือนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และมีแนวโน้มที่ผู้สูงอายุในประเทศจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วไปในทิศทางเดียวกับประชากรโลกจากการสำรวจของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทยในปี 2557 พบว่า จำนวนของประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง คาดการณ์กันว่า ภายในปี 2564 ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ และภายในปี 2583 จะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ (เวย์แมกกาซีน, 2560, ย่อหน้า 2)

ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นเหตุให้ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญของประชากรผู้สูงอายุในประเทศ จึงได้มีการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเวลาของการใช้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่เน้นเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นหลัก และมีแนวคิดพื้นฐานคือการสร้างหลักประกันในวัยสูงอายุเป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม ผู้สูงอายุมีคุณค่าและศักยภาพสมควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีส่วนร่วมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม และสมควรดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนของตนได้อย่างมีคุณภาพที่สมเหตุสมผลและสมวัย สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (active ageing) ให้ผู้สูงอายุได้นำศักยภาพที่มีในตัวเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมนั้นถือว่าเป็นการเพิ่มคุณค่าในตัวเองของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจจะเป็นไปในลักษณะของการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน และสังคม หรืออาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อาสาสมัคร” หรือ “จิตอาสา” การรวมกลุ่มเหล่านี้จะอยู่ในรูปแบบสโมสร หรือชมรม โดยอาจจะยึดความพร้อมของผู้สูงอายุเป็นหลัก (จุฬารัตน แสงทอง, 2560, หน้า 20)

นักท่องเที่ยวสูงอายุซึ่งมีทั้งเวลาและกำลังซื้อ อีกทั้งปัจจุบันนักท่องเที่ยวสูงอายุจำนวนมากยังมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงพร้อมเดินทางท่องเที่ยว จึงเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับวงการการท่องเที่ยว องค์การการท่องเที่ยวโลกยังมีการทำนายอนาคตของแนวโน้มของการท่องเที่ยวภายในปี ค.ศ. 2020 ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่จะส่งผลกระทบสำคัญต่อตลาดการท่องเที่ยวโลกคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุเกิน 55 ปี (Alan et al, 2012, p.140) เนื่องจากผู้สูงอายุไม่มีการะในการทำงานเหมือนวัยหนุ่มสาว ทำให้มีเวลาว่างในการเดินทางออกท่องเที่ยว และใช้เงินที่เก็บไว้ในการหาความสุขให้กับตัวเอง (Lynch, 2014, p.16) การส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุจึงมีแนวโน้มของการเติบโตทางการตลาดที่มีศักยภาพมากและเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองแก่ผู้ให้บริการที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุให้มากยิ่งขึ้น (สมยศ วัฒนากมลชัย, และเยาวลักษณ์ ยิ้มอ่อน, 2554, หน้า 97)

ในปี พ.ศ. 2556 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เริ่มผลักดันการท่องเที่ยวอาสาสมัคร ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่กับโครงการ The little big project เที่ยวแบบจิตอาสาซึ่งเป็นการโปรโมทให้การท่องเที่ยวแบบอาสาสมัครเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาทำภารกิจอาสาสมัครในเมืองไทย เป็นการเริ่มต้นสร้างกระแสการรับรู้เรื่องราวของการท่องเที่ยวอาสาสมัครในประเทศไทยได้ในวงกว้าง และเป็นรูปธรรมมากขึ้น (ไทยรัฐออนไลน์, 2556) และปีพ.ศ. 2563 กับโครงการ Happiness we can share 60 เส้นทางความสุขและการแบ่งปัน ชวนนักท่องเที่ยวออกเดินทางเพื่อแบ่งปันความสุข กับ 38 กิจกรรมอาสาสมัคร และ 22 ชุมชนท่องเที่ยวทั่วประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) จึงเห็นได้ว่าความพยายามผลักดันรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่นี้ให้เป็นที่ทางเลือกหนึ่งในการท่องเที่ยว

โดยสรุปจากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวในแนวทางใหม่เป็นสิ่งที่ควรศึกษาและจัดทำ การจัดการท่องเที่ยวในแนวทางที่สร้างความสุขจากการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่ตนเองมีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครน่าจะเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดประโยชน์ทั้งกับนักท่องเที่ยวเอง จากการได้ท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวที่สวยงามที่ก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่น รู้สึกมีคุณค่าและเป็นการเสริมกำลังกายกำลังใจในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเกิดประโยชน์กับชุมชนพื้นที่ท่องเที่ยวในหลายๆ รูปแบบอีกด้วย แต่ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ รวมไปถึงรูปแบบที่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว ยังไม่ได้มีการศึกษาไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวสูงอายุไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการใช้ประโยชน์จากความรู้และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวสูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่สอดคล้องกับการให้ระดับความสำคัญของนักท่องเที่ยวสูงอายุ

นิยามศัพท์เฉพาะ

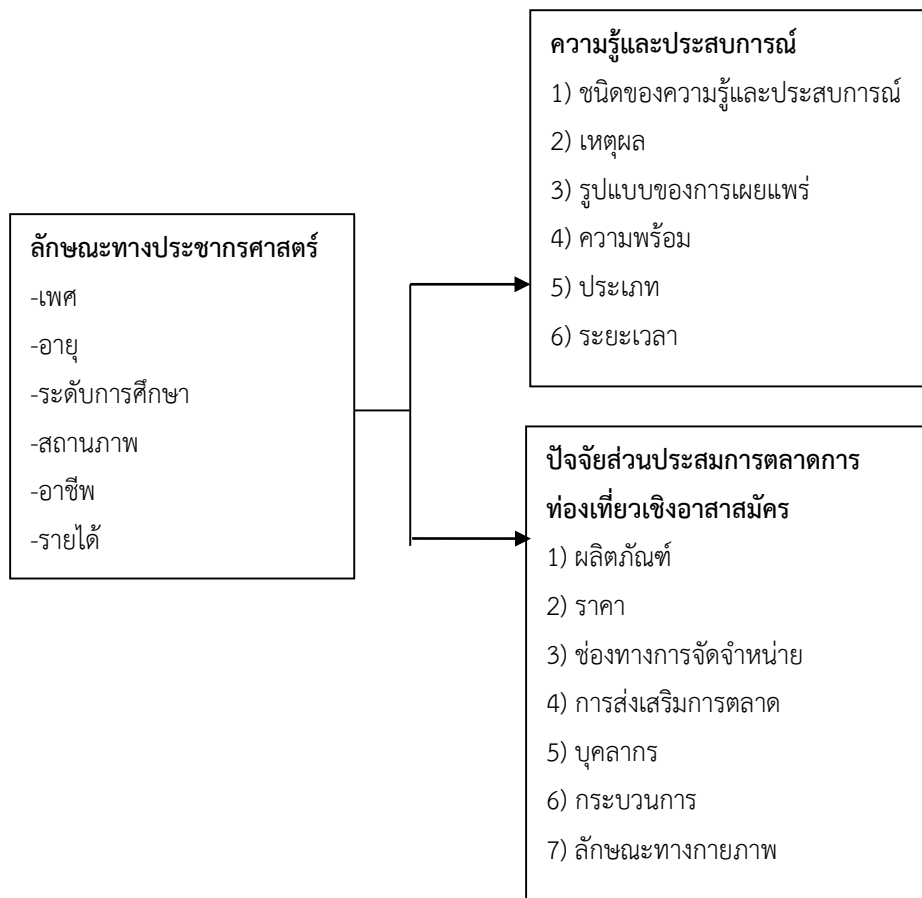
นักท่องเที่ยวสูงอายุ หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วยความสมัครใจ และสนใจท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ(ก่อนเกษียณ) และรายได้

ความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุ หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์ แพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี และด้านโภชนาการ (สมาลี สังข์ศรี, และคนอื่นๆ, 2553, หน้า 103)

การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกใช้เวลาบางส่วนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมาร่วมทำกิจกรรมอาสาเพื่อช่วยพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว เช่น การถ่ายทอดความรู้ในการอนุรักษ์ การสร้างสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือการช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าของที่ระลึก ในขณะที่เดียวกันตัวนักท่องเที่ยวอาสาสมัครก็จะมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม จากการได้ร่วมกิจกรรมในชุมชน และยังได้ท่องเที่ยวชื่นชมความสวยงามในเขตชุมชนนั้นๆ ด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทย ที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2561 แต่ละภูมิภาค (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) พบว่า ในแต่ละภูมิภาคมีจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวไทย คือ

ภาคเหนือ	ได้แก่	จังหวัดเชียงใหม่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่	จังหวัดนครราชสีมา
ภาคกลาง	ได้แก่	กรุงเทพมหานคร
ภาคตะวันออก	ได้แก่	จังหวัดชลบุรี

ภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของคอเครน (Cochran, 1977, p.32) เนื่องจากไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน แต่ทราบว่ามีความจำนวนมากและต้องการประมาณค่าสัดส่วนของกลุ่มประชากร รายละเอียด ดังนี้

$$n = \frac{Z^2}{4e^2}$$

$$n = \frac{1.96^2}{4(0.05)^2}$$

$$n = 384.16 \approx 385$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

Z = ค่า Z ที่ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ถ้าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า Z = 1.96

งานวิจัยนี้ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน และเพิ่มจำนวนไป 4% เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่คลาดเคลื่อน จำนวน 400 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 385 คน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกกับนักท่องเที่ยวยุโรปในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดดังกล่าว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามด้านประชากรศาสตร์ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นคำถามเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ความรู้มาทำประโยชน์ต่อสังคมตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุ ซึ่งจะ เป็นคำถามเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่ นักท่องเที่ยวยุโรปเห็นว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ 6 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เรียงลำดับ ความสำคัญ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วน ประเมินคำตอบ (Likert Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการลงรหัส (Coding) และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายถึงลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ความต้องการในการนำความรู้มาทำประโยชน์ต่อสังคม และปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครนักท่องเที่ยวสูงอายุเห็นว่าปัจจัยที่มีความสำคัญ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า นักท่องเที่ยวสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.5 มีอายุ 60 - 69 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพแต่งงาน มีอาชีพ (ก่อนอายุ 60 ปี) ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และมีรายได้เฉลี่ย 15,000 - 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 การนำความรู้และประสบการณ์มาทำประโยชน์ในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละ การนำความรู้และประสบการณ์นำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

การนำความรู้และประสบการณ์มาทำประโยชน์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ความรู้และประสบการณ์		
1.1 ด้านเกษตรกรรม	68	17.0
1.2 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม	61	15.2
1.3 ด้านการแพทย์ แพทย์แผนไทย สาธารณสุข	32	8.0
1.4 ด้านศิลปกรรม	33	8.2
1.5 ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	27	6.8
1.6 ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน	50	12.5
1.7 ด้านภาษาและวรรณกรรม	31	7.8
1.8 ด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี	16	4.0
1.9 ด้านโภชนาการ	77	19.3
1.10 อื่นๆ	5	1.2
รวม	400	100
2. เหตุผล		
2.1 คิดว่าตนเองยังมีประโยชน์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้	158	39.5
2.2 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	76	19.0
2.3 ได้พบปะกับผู้อื่น มีสังคม ไม่เหงา	111	27.8
2.4 คาดว่าสามารถใช้ความรู้สร้างรายได้เพิ่ม	34	8.5
2.5 ได้รับความภูมิใจในตนเองที่ได้รับการยอมรับจากสังคม	21	5.2
รวม	400	100

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละการนำความรู้และประสบการณ์นำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (ต่อ)

การนำความรู้และประสบการณ์มาทำประโยชน์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. รูปแบบของการเผยแพร่ความรู้		
3.1 เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้	150	37.5
3.2 เปิดบ้านเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้	31	7.7
3.3 ให้คำแนะนำปรึกษาในชุมชน	95	23.7
3.4 ร่วมจัดนิทรรศการ สื่อการเรียนรู้	39	9.8
3.5 ให้ร่วมฝึกปฏิบัติ (workshop)	85	21.3
รวม	400	100
4. ประเภทของกิจกรรม		
4.1 ประชาสงเคราะห์ บรรเทาทุกข์จากอุบัติเหตุต่างๆ	15	3.7
4.2 การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	43	10.7
4.3 การก่อสร้าง	11	2.7
4.4 การวิจัยและศึกษาสภาพแวดล้อม	14	3.5
4.5 การพัฒนาชุมชน	71	17.8
4.6 การสอนให้ความรู้	82	20.5
4.7 การพัฒนาธุรกิจ	29	7.3
4.8 การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม	18	4.5
4.9 การแพทย์ สาธารณสุข	19	4.8
4.10 การท่องเที่ยวในชุมชน	98	24.5
รวม	400	100
5. ความพร้อม		
5.1 ด้านไม่มีภาระทางบ้าน ไม่มีภาระเลี้ยงหลาน	145	36.3
5.2 ด้านทุนทรัพย์	31	7.7
5.3 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์	39	9.7
5.4 ด้านภาวะสุขภาพ ไม่เจ็บป่วยร้ายแรง	147	36.8
5.5 ด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้	38	9.5
รวม	400	100
6. ระยะเวลาที่เหมาะสม		
6.1 เข้าไปเย็นกลับ	136	34.0
6.2 2 - 4 วัน	206	51.5
6.3 5 - 7 วัน	51	12.7
6.4 8 วันขึ้นไป	7	1.8
รวม	400	100

จากตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ประโยชน์ ในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร พบว่าส่วนใหญ่เลือกนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ประโยชน์ด้านโภชนาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเกษตรกรรมและด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.3 17.0 และ 15.2 ตามลำดับ ด้านเหตุผลคิดว่าตนเองยังมีประโยชน์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้มากที่สุด รองลงมาคือได้พบปะกับผู้อื่น มีสังคม ไม่เหงาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 39.5, 27.8 และ 19.0 ตามลำดับ ด้านรูปแบบของการเผยแพร่ความรู้ เลือกเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้มากที่สุด รองลงมาคือให้คำแนะนำปรึกษาในชุมชนและให้ร่วม ฝึกปฏิบัติ (workshop) คิดเป็นร้อยละ 37.5, 23.7 และ 21.3 ตามลำดับ ด้านประเภทของกิจกรรมเลือกการ ท่องเที่ยวในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือการสอนให้ความรู้และการพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 24.5, 20.5 และ 17.8 ตามลำดับ ด้านความพร้อม มีความพร้อมด้านภาวะสุขภาพ ไม่เจ็บป่วยร้ายแรง มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านไม่มี ภาระทางบ้าน ไม่มีภาระเลี้ยงหลานและด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 36.8, 36.3 และ 9.7 ตามลำดับ ด้านระยะเวลาที่เหมาะสม เลือก 2-4 วันมากที่สุด รองลงมาคือ เข้าไปเย็นกลับและ 5-7 วัน คิดเป็นร้อยละ 51.5, 34.0 และ 12.7 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญที่นักท่องเที่ยวมีต่อปัจจัยส่วนประสม การตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ แปลผล
1. ด้านผลิตภัณฑ์(Product)			
1.1 แหล่งท่องเที่ยวดึงดูดใจ มีความสวยงามโดดเด่น	3.82	0.83	มาก
1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมระหว่างที่พักผ่อนท่องเที่ยวและ การทำงานอาสาสมัคร	3.85	0.82	มาก
1.3 สถานที่พักมีความหลากหลาย เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์	3.72	0.83	มาก
1.4 จัดบริการอาหารประจำท้องถิ่นที่ถูกหลักอนามัย	3.83	0.81	มาก
1.5 คุณภาพของสินค้าของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์	3.59	0.81	มาก
เฉลี่ย	3.76	0.82	มาก
2. ด้านราคา (Price)			
2.1 ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.00	0.79	มาก
2.2 ราคาสูงกว่าทั่วไป เพื่อสามารถใช้เงินบางส่วนไปสร้างประโยชน์ใน ชุมชนท้องถิ่น	3.40	0.87	ปานกลาง
2.3 ราคาหลากหลายระดับให้เลือกใช้บริการ	3.62	0.81	มาก
2.4 ราคาสามารถต่อรองได้	3.73	0.77	มาก
2.5 ราคามีความคุ้มค่ากับเงินที่จ่าย	3.98	0.78	มาก
เฉลี่ย	3.74	0.80	มาก

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญที่นักท่องเที่ยวมีต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (ต่อ)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ แปลผล
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)			
3.1 จัดจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ของตนเอง และโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก/ไลน์	3.51	0.90	มาก
3.2 จัดจำหน่ายผ่านผู้ให้บริการการท่องเที่ยวออนไลน์ เช่น Expedia, Traveloka, Tripadvisor, Klook	3.36	0.88	ปานกลาง
3.3 จัดจำหน่ายถึงในพื้นที่ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ สมาคมผู้สูงอายุ	3.52	0.84	มาก
3.4 มีการจัดจำหน่ายในงานกิจกรรมพิเศษ เช่น งานไทยเที่ยวไทย	3.62	0.83	มาก
3.5 สำนักงานขายตั้งอยู่ในทำเลที่ดี เดินทางสะดวก	3.81	0.83	มาก
เฉลี่ย	3.56	0.86	มาก
4. ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion)			
4.1 การเผยแพร่โฆษณาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ นิตยสาร	3.35	0.77	ปานกลาง
4.2 การเผยแพร่โฆษณาผ่านทางรายการวิทยุ / โทรทัศน์	3.51	0.80	มาก
4.3 การเผยแพร่และให้ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์/เฟซบุ๊ก/ไลน์	3.63	0.84	มาก
4.4 การให้ส่วนลดราคาของแพ็คเกจทัวร์	3.65	0.78	มาก
4.5 การแจกของที่ระลึก เช่น กระเป๋า หมวก เสื้อ	3.61	0.82	มาก
เฉลี่ย	3.55	0.80	มาก
5. ด้านบุคลากร (People)			
5.1 ความสามารถในการขายของพนักงาน	3.56	0.84	มาก
5.2 การบริการที่ดีของพนักงานในสำนักงานขาย	3.80	0.81	มาก
5.3 มัคคุเทศก์มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ	3.90	0.76	มาก
5.4 มัคคุเทศก์เข้าใจธรรมชาติของผู้สูงอายุ	4.05	0.76	มาก
5.5 พนักงานที่ให้บริการมีความเข้าใจและดูแลผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี เช่น พนักงานขับรถ พนักงานโรงแรม	4.02	0.71	มาก
เฉลี่ย	3.95	0.77	มาก

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญที่นักท่องเที่ยวมีต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (ต่อ)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการแปลผล
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)			
6.1 มีการประกันภัยการเดินทาง	3.87	0.83	มาก
6.2 สำนักงานขายสะอาด สบายตา	3.78	0.75	มาก
6.3 เพชบุ๊ค / เว็บไซต์ มีข้อมูลครบถ้วน น่าเชื่อถือ	3.69	0.81	มาก
6.4 ยานพาหนะมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว	3.95	0.80	มาก
6.5 สถานที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว	4.01	0.75	มาก
เฉลี่ย	3.86	0.63	มาก
7. ด้านกระบวนการให้บริการ (Process)			
7.1 การให้บริการที่รวดเร็ว	3.68	0.80	มาก
7.2 กระบวนการซื้อขายไม่ยุ่งยาก สามารถทำได้ด้วยตนเอง	3.72	0.83	มาก
7.3 สามารถชำระเงินหลายช่องทาง เช่น เงินสด, บัตรเครดิต	3.69	0.83	มาก
7.4 สามารถชำระเงินผ่านช่องทางออนไลน์ได้ง่าย เช่น E-Banking	3.50	0.83	มาก
7.5 การให้บริการหลังการขายเช่น ใส่ใจติดตาม ประเมินความพอใจ ส่งข่าวข้อมูลโปรโมชั่น แพ็คเก็จทัวร์ใหม่ๆ	3.62	0.84	มาก
เฉลี่ย	3.64	0.66	มาก
ภาพรวม	3.72	0.76	มาก

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมนักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีระดับความสำคัญมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร (People) มีค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมา คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 ด้านราคา (Price) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ด้านทำเลที่ตั้งและช่องทางจัดจำหน่าย (Place) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 และด้านที่มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) มีค่าเฉลี่ย 3.55

อภิปรายผล

1. ผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่ต้องการนำความรู้และประสบการณ์มาทำประโยชน์ เนื่องจากคิดว่าตนเองยังมีประโยชน์ ยังสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้มากที่สุด รองลงมาคือได้พบปะกับผู้อื่น มีสังคม ไม่เหงาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Chen, &Chen. (2011, p. 440) ที่พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 4 ประการที่เป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครชาวต่างชาติเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่หมู่บ้านวัฒนธรรมจีนคือความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ การได้รับการส่งเสริมจากผู้อื่น และการเพิ่มเติมการมีสัมพันธ์ไมตรีกับบุคคลอื่นๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Coghlan (2008, p.189) McIntosh, &Zahra (2007, p.552) ที่กล่าวว่า แรงกระตุ้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครแตกต่างจากการเป็นนักท่องเที่ยวทั่วไป (Mass Tourists) เนื่องจากแรงกระตุ้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนาและแสวงหาคุณค่าในตัวเอง ความสนใจในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน ในด้านรูปแบบของการเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ นักท่องเที่ยวสูงอายุเลือกเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้มากที่สุด รองลงมาคือให้คำแนะนำปรึกษาในชุมชนและให้ร่วมฝึกปฏิบัติ (workshop) และด้านความพร้อมของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครคือมีความพร้อมด้านภาวะสุขภาพ ไม่เจ็บป่วยร้ายแรงมากที่สุด รองลงมาคือด้านไม่มีภาระทางบ้าน และด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สังข์ศรี และคนอื่นๆ (2553, หน้า 108) ซึ่งศึกษาแนวทางในการนำความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้สูงอายุมาใช้ประโยชน์เพื่อสังคม พบว่า รูปแบบการเผยแพร่ความรู้ ความเชี่ยวชาญของผู้สูงอายุควรใช้หลายวิธีผสมผสานกัน เช่น การฝึกปฏิบัติ (workshop) การบรรยายประกอบการสาธิต การบอกเล่าหรือสนทนา และผู้สูงอายุมีความพร้อมในด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้มากที่สุด รองลงมาคือด้านภาวะสุขภาพ และความพร้อมด้านไม่มีภาระงานทางบ้าน ด้านประเภทของกิจกรรมนักท่องเที่ยวสูงอายุเลือกการท่องเที่ยวในชุมชนมากที่สุด สอดคล้องกับ พรพรณี สวนเพลง (2559) ได้ศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ทางภาคอีสาน พบว่า นักท่องเที่ยวในกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ชาวไทยสนใจกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนมากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมนักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีระดับความสำคัญมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร (People) มีค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมา คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) ในภาพรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รจิต คงหาญ (2560, หน้า 19) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการของนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงอายุในเขตอันดามัน โดยพบว่าผู้สูงอายุชาวต่างชาติ มีความต้องการด้านผลิตภัณฑ์และด้านบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ จีรวรรณ ตีประเสริฐ (2559, หน้า 42) ที่ทำการศึกษปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ของจังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยผลิตภัณฑ์/บริการ และปัจจัยบุคลากร อีกทั้ง กาญจนา สมมิตร, และนิทัศน์ บุญไพศาลสถิต (2556, หน้า 53) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครต่างชาติพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ พบอยู่ 3 ปัจจัยที่มีค่าความพึงพอใจระดับมากในระดับต้นๆ ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรในการให้บริการ ในส่วนขององค์กรท้องถิ่น คือ สูงถึงร้อยละ 64.25 2) ด้านลักษณะทางกายภาพ ในส่วนขององค์กรท้องถิ่น และ 3) ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ในส่วนขององค์กรท้องถิ่น ดังนั้นจากผลการศึกษาข้างต้นปัจจัยส่วน ประสมการตลาด

ท่องเที่ยวในการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่จะได้รับความสำคัญในระดับมาก ซึ่งปัจจัยส่วนประสมการตลาดสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ (People) ทั้งมัคคุเทศก์ ผู้ช่วยมัคคุเทศก์ พนักงานขับรถ พนักงานบริการในโรงแรม ร้านอาหาร รวมไปถึงบุคลากรในพื้นที่องค์กรส่วนท้องถิ่นนั้นๆ และประชาชนในพื้นที่การจัดกิจกรรมอาสาสมัครต่างมีบทบาทสำคัญ เป็นกลไกในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และกิจกรรมอาสาสมัครที่เป็นรูปธรรมให้ประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สามารถใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาด้านรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร การจัดรูปแบบกิจกรรมและการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทย ซึ่งให้ความสำคัญกับด้านบุคลากรผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด
2. ภาควิชาการ สถาบันการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวสูงอายุ รวมไปถึงควรมีการสร้างทัศนคติและปลูกฝังค่านิยมด้านการทำกิจกรรมอาสาสมัครให้กับนักเรียน นักศึกษา อีกทั้งสามารถพัฒนาศักยภาพต่อยอดงานวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในประเด็นที่มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง คือการจัดจำหน่ายผ่านผู้ให้บริการท่องเที่ยวออนไลน์ และการเผยแพร่โฆษณาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ นิตยสาร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ให้บริการเหล่านี้ค้นพบถึงลักษณะการเข้าถึง ช่องทางการใช้สื่อออนไลน์ หรือข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวสูงอายุ จะสามารถแก้ปัญหาและจัดการให้บริการได้ตามความต้องการของลูกค้า
2. ควรจะมีการศึกษากลยุทธ์การจัดการเพื่อสร้างความยั่งยืนของการท่องเที่ยวในรูปแบบอาสาสมัคร เพื่อไม่ให้เกิดกระแสความนิยมในเวลาเพียงไม่นานตามกระแสจิตอาสาในประเทศเท่านั้น แต่ควรเป็นการปลูกฝังค่านิยมเช่นนี้ให้กับประชากรในประเทศรุ่นต่อไป โดยอาจศึกษารูปแบบการปลูกฝังค่านิยมจิตใจแห่งการช่วยเหลือผู้อื่นหรือจิตใจแห่งอาสาสมัครในประเทศตะวันตก

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สมมิตร, และนิทัศน์ บุญไพศาลสถิต. (2556, มิถุนายน-พฤศจิกายน). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**, 7(1), 47-58.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2561 จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด. สืบค้น พฤษภาคม 30, 2562, จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=497_
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). โครงการ “Happiness we can share” 60 เส้นทางความสุขและการแบ่งปัน. สืบค้น กรกฎาคม 15, 2563, จาก <https://www.hellorainy.xn--60-qqiho9gn1etczag5gd0g7etg.com/volunteer/>
- จิรวรรณ ดีประเสริฐ. (2559, กันยายน-ธันวาคม). ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของจังหวัดนครพนม. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 6(3), 41-49.
- จุฑารัตน แสงทอง. (2560, มกราคม-เมษายน). สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์): ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ. **วารสารรัฐสมิแล**, 38(1), 6-28.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556). ททท.เปิดตัวแคมเปญการตลาดออนไลน์ THE LITTLE BIG PROJECT เที่ยวแบบจิตอาสา. สืบค้น ธันวาคม 22, 2560, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/338298>
- พรณี สวนเพลง. (2559). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มจังหวัดสนุก (สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- รจิต คงหาญ. (2560). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการของนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงอายุในเขตอันดามัน. **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**, 11 (ฉบับพิเศษ เดือนพฤษภาคม), 18-30.
- เวย์แมกกาซีน. (2560). สังคมสูงวัย & วิกฤติสโลว์ไลฟ์, สืบค้น สิงหาคม 28, 2560, จาก https://waymagazine.org/aging_society/.
- สมยศ วัฒนากมลชัย, และเยาวลักษณ์ ยิ้มอ่อน. (2554, มกราคม-เมษายน). นักท่องเที่ยวสูงอายุ: กลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพ. **วารสารปัญญาวิวัฒน์**, 3(1), 95-103.
- สุมาลี สังข์ศรี, และคนอื่นๆ. (2553, กรกฎาคม-ธันวาคม). แนวทางการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาทำประโยชน์ต่อสังคม. **วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช**. 23(2), 99-113.
- Alan, et al. (2012). *New opportunities for the Tourism Market: Senior Tourism and Accessible Tourism*. Vigo, Spain: INTECH Open Access Publisher.

- Alen, E., Dominguez, & Losada N. (2012). **New Opportunities for the Tourism Market: Senior Tourism and Accessible Tourism**. Retrieved September 20, 2019, from <https://www.intechopen.com/books/visions-for-global-tourism-industry-creating-and-sustaining-competitive-strategies/new-opportunities-for-the-tourism-market-senior-tourism-and-accessible-tourism>
- Chen, L., & Chen, J. (2011). The Motivations and Expectations of International Volunteer Tourists: A Case Study of Chinese Village Traditions. **Tourism Management**, 32(2), 435-442.
- Cochran, W., G. (1977). **Sampling techniques** (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Coghlan, A. (2008). Exploring the Role of Expedition Staff in Volunteer Tourism. **International Journal of Tourism Research**. 10(2), 183-191.
- Lynch, M. (2014). **The Silver Dollar–Longevity Revolution Primer**. Retrieved July 15, 2020, from <http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/active-healthy-ageing/merrill.pdf>.
- McIntosh, A., J., & Zahra, A. (2007). A Cultural Encounter through Volunteer Tourism: Towards the Ideals of Sustainable Tourism. **Journal of Sustainable Tourism**, 15(5), 541-556.

**บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัย
รับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม**
**The Role of A Licensed security Guard to Help Police Officers
to Prevent Crimes**

ณัฐวุฒิ ผิวนุ่มคำ*
Nattawut Phiwawka

Received: June 8, 2020 Revised: August 19, 2020 Accepted: September 8, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมตามกฎหมาย และศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตและปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 41 ระบุให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติขึ้นใหม่ จึงควรมีการสำรวจความพร้อมของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการช่วยเหลือดังกล่าว การวิจัยเรื่องนี้จึงศึกษาความพร้อมของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามประชากรตัวอย่างที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเลือกโดยวิธีแบบสะดวก จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทั้งหมดไม่แน่ใจว่ามีความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย แต่ก็เห็นด้วยว่าสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ของหน่วยงานเอื้อต่อการรักษาความปลอดภัย (2) พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัยจะช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรม (3) ความเห็นในเรื่องบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยด้านความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัย

คำสำคัญ: ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ, ป้องกันอาชญากรรม, บทบาท, พนักงานรักษาความปลอดภัย

* อาจารย์ (สัญญาบัตร 2) กลุ่มงานคณาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Abstract

The quantitative research intends to study the roles of the licensed security officers in helping the police officers to prevent the crime according to law. The research also aims to study the security guards' personal factors and environmental factors effecting on the role. The 200 licensed security guards answered the questionnaires about their roles and the personal factors of being the licensed security guards. The data were analyzed using percentage, means standard deviation and t-test.

The result found that: 1) in the operation, the licensed security guards occupied with main three duties which were: 1. to assist the police officers in arresting the offenders under the Criminal Code; 2. to protect and ensure the safety in life, body and property of the citizen and 3. to immediately report the crimes and offences to the administrative official or to the local police officers when there was a commission of offences or there was a reasonable ground to believe that there would be a crime happening within the responsible area; 2) the personal factors effecting on being the licensed security guards included, the person needed to be male, aged between 21-25 years old, needed to be trained under the security guard program, and needed to have the working experience for more than 5 years. They also needed to take numerous roles in helping the police officers in preventing the crimes. For the environment factors, they needed to do the operation manuals, supervised and inspected the other security guards who were on duties, and provided the communication equipment to communicate with the operation center during working. The later duty effects directly to the security guards' role on helping the police officers to prevent the crimes.

Keywords: Help Police Officers, Prevent Crimes, The Role, Licensed Security Guard

บทนำ

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระราชทานแก่ข้าราชการตำรวจ ความว่า “การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นความชอบ เป็นแต่นับว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่เท่านั้น แต่จะถือเป็นความชอบก็ต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้ายให้ชีวิตและทรัพย์สินของข้าแผ่นดิน (ประชาชน) ในท้องที่นั้นให้อยู่เย็นเป็นสุข”

ในพระบรมราโชวาทของพระองค์ทรงมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ป้องกันเหตุ การตัดโอกาส ลดโอกาสในการที่บรรดาโจรผู้ร้ายจะสามารถกระทำความผิดได้ จึงจะถือว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจประสบความสำเร็จเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ใช่วัดกันเพียงแต่ว่าสถานีตำรวจไหนจับโจรผู้ร้ายได้มากกว่าหากเป็นสถานีตำรวจที่ดีต้องให้ความสำคัญในการป้องกันเหตุมากกว่ารอให้เหตุเกิดแล้วค่อยมาจับกุมในภายหลัง จึงควรให้ความสำคัญกับงานป้องกันอาชญากรรมให้มากฯ ดังนั้นการจับกุมคนร้ายได้ภายหลังการกระทำความผิดต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงไม่ใช่การทำให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างแท้จริง เป็นแค่สิ่งที่ทำให้บรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าวเท่านั้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2553, หน้า 2)

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ต่อสังคมและประเทศชาติในการรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งในการป้องกันอาชญากรรมนั้นถือว่าเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของตำรวจที่จะต้องดำเนินการเพื่อควบคุมอาชญากรรมให้อยู่ในระดับที่สังคมยอมรับได้ หรือหากจะเกิดก็ต้องอยู่ในภาวะที่สามารถควบคุมได้ เมื่อมีการป้องกันอาชญากรรมได้เท่ากับว่าเป็นการลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ทั้งระบบ

การป้องกันอาชญากรรมจึงเป็นงานสำคัญ ที่ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการลดภาระหน้าที่ของการสืบสวน จับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้อีกด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญของการป้องกันอาชญากรรมไว้ในลำดับแรก และพยายามปรับปรุงพัฒนาแนวทางการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอตามหลักการและทฤษฎีที่ได้มีการศึกษาค้นคว้าไว้หลายด้าน อันได้แก่ หลักการของการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) การทุ่มเทกำลังตำรวจออกตรวจตราครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ ภายใต้หลักการที่ว่ามีตำรวจที่ไหนต้องไม่มีอาชญากรรมที่นั่น หลักการของชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Approach) ที่เน้นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนมาช่วยในการป้องกันอาชญากรรม หลักการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Theory of Crime Control Through Environmental Design) โดยมุ่งเน้นในการรักษาพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งและป้องกันตัวเองได้ด้วยการจัดระเบียบต่างๆ ให้มีความแข็งแรง และหลักการตำรวจชุมชน (Community Relation Approach) เพื่อให้ตำรวจได้เข้าถึงประชาชน และมุ่งเน้นงานในด้านบริการ จัดตั้งชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งมีองค์กรขึ้นมาเพื่อป้องกันตนเอง (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556, หน้า 3-15)

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลากหลายประการ ทำให้กิจการหลายแห่งประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องต้องปิดกิจการไป หรือต้องประหยัดงบประมาณอย่างเต็มที่ โดยการลดจำนวนพนักงาน ลดเงินเดือน หรือลดเงินพิเศษต่างๆ เช่น เบี้ยเลี้ยง เงินค่านายหน้า เงินค่าล่วงเวลา เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาการว่างงาน ปัญหาความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ทำให้ชาวคราวตามสื่อต่างๆ ในช่วงนี้มีชาวปล้น จี้ ฆ่า ช่มชืน ฉกชิงวิ่งราว เกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยส่วนใหญ่เป็นโจรหน้าใหม่หรือโจรจำเป็นที่เกิดขึ้นเนื่องจากแรงบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ปัญหาเหล่านี้ทำให้ประชาชนรวมทั้งเจ้าของกิจการต่างๆ ตกอยู่ในความหวาดวิตกกังวลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นับเป็นปัญหาที่คุกคามชีวิตความเป็นอยู่ของชนในสังคมอย่างมาก ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แต่มาตรการการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ยังไม่เพียงพอกับการต่อสู้กับผู้ก่อความไม่สงบและการป้องกันภัยที่มองไม่เห็น

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนต้องหาวิธีการต่างๆ ในการป้องกันตนเอง ซึ่งการจ้างบริษัท รักษาความปลอดภัยก็นับเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ดีและมีความเหมาะสม กล่าวถึงการจ้างบริษัทรักษาความปลอดภัยว่า นอกเหนือจากการที่เอกชนหรือประชาชนทั่วไปจะมีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานโดยการป้องกันตนเองมิให้เป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยตนเอง การจัดหาพนักงานรักษาความปลอดภัยหรือเครื่องมืออุปกรณ์ในการ ป้องกันรักษาทรัพย์สินแล้ว บริษัทรักษาความปลอดภัยเอกชนก็นับว่ามีบทบาทที่สำคัญในปัจจุบันในการช่วยลด ความสูญเสียจากอาชญากรรมพื้นฐาน และป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานให้กับชุมชน ทั้งนี้โดยการที่บริษัทเหล่านี้ได้ ให้บริการรับจ้าง จัดหา หรือวางระบบรักษาความปลอดภัยในทุกๆ ด้านให้กับลูกค้าตามที่ต้องการ บริษัทรักษา ความปลอดภัยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาความปลอดภัยของเอกชน ซึ่งนับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นใน อนาคต ปัจจุบันบริษัทรักษาความปลอดภัยเป็นที่ต้องการของศูนย์การค้า โรงพยาบาลเอกชน โรงแรม สถาบัน การเงิน สำนักงานที่ทำการในอาคารสูง อาคารชุด และหมู่บ้านจัดสรรถือว่าเป็นธุรกิจที่มีความใกล้ชิดและมีส่วนสำคัญ ในการป้องกันอาชญากรรมของสังคมในระดับพื้นฐานโดยตรง เพราะหน้าที่สำคัญของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับอนุญาต ก็คือการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ว่าจ้างตามที่ได้ระบุไว้ในสัญญา ดังนั้น การมี พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ตามสถานที่ต่างๆ จึงมีส่วนช่วยในการป้องกันอาชญากรรม (คณะทำงานโครงการสนับสนุนประชาชนและองค์กรเอกชนให้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการรักษาความสงบ เรียบร้อย, 2559, หน้า 3)

กรณีสถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านต่างๆ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงหมู่บ้านจัดสรรจำนวนมาก และมีการว่าจ้าง พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเข้ามาช่วยดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ว่าจ้างจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ด้วยบทบาทที่มีความสำคัญของบริษัทรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษา ความปลอดภัยรับอนุญาต ที่ได้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบอยู่แล้ว โดยรัฐบาลไม่ต้องเสียงบประมาณว่าจ้างและฝึกอบรม มีจำนวนมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายเท่า ปฏิบัติหน้าที่ประจำ หน่วยงานตลอด 24 ชั่วโมง กระจายประจำอยู่ตามหน่วยต่างๆ ครอบคลุมพื้นที่ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่มีบทบาทใน การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่องดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงทั้งต่อประชาชนในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย และต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรม ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาวิจัย ในเรื่องนี้ โดยเลือกสถานีตำรวจโพธิ์แก้วเป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับ อนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมตามกฎหมาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา (Documentary Study) โดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษา จากเอกสารทางด้านวิชาการ หนังสือ วารสาร บทความ เอกสารบริษัทรักษาความปลอดภัย วิทยานิพนธ์ที่มีผู้ศึกษา

วิจัยไว้ รายงานการวิจัย ข้อมูลจากหน่วยราชการ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และข้อมูลจากสมาคมผู้ประกอบการรักษาความปลอดภัยแห่งประเทศไทย รวมทั้งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.2 ศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Survey) โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ในเขตสถานีตำรวจโพธิ์แก้ว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Yamane's ได้จำนวน 200 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของประชากรเป้าหมาย ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เป็นลักษณะคำถามให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความรู้ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เรื่องที่ส่งเสริมกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม จำนวน 13 ประเด็น ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale มี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน ด้านมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย จำนวน 7 ประเด็น แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทการช่วยเหลือของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม จำนวน 3 ประเด็น แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการช่วยเหลือของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม

2.2 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการทดสอบและแก้ไขให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Pre-test) กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ในเขตสถานีตำรวจภูธรสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยการสุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา จำนวน 20 ราย เพื่อหาความเชื่อมั่นรวมแล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปก็ถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรง ซึ่งได้ค่า 0.7865 ถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วไปพบผู้จัดการบริษัทรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตด้วยตนเองที่บริษัทรักษาความปลอดภัย เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตตอบแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้เวลาตอบแบบสอบถาม 3 วัน เพื่อให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 200 ชุด เมื่อครบกำหนดได้ไปรวบรวมเก็บแบบสอบถามคืนมา หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลต่างๆ ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามซึ่งมีความถูกต้อง สมบูรณ์ มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
5 คะแนน	มากที่สุด
4 คะแนน	มาก
3 คะแนน	ปานกลาง
2 คะแนน	น้อย
1 คะแนน	น้อยที่สุด

เมื่อแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ทำให้สามารถคำนวณช่วงกว้างระหว่างขั้นได้ ดังนี้ (เกศิณี บุญประสิทธิ์, 2559, หน้า 26)

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนในการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาท

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาท

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาท

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ไม่เห็นด้วยว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาท

ค่าเฉลี่ย 1.01 - 1.80 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาท

แบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลโดยใช้การประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการบรรยายจัดหมวดหมู่ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{n}$$

X = จำนวนข้อมูลที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum(X - \bar{X})^2$ = ผลรวมของคะแนนลบด้วยคะแนนเฉลี่ย

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) สำหรับการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์หรือความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

สถิติค่า t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระ มีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients) โดยเกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 144)

ความรู้สึกรู้สึกเห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
ความรู้สึกรู้สึกเห็นด้วยมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ความรู้สึกรู้สึกเห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ความรู้สึกรู้สึกเห็นด้วยน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ความรู้สึกรู้สึกเห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	164	82.0
หญิง	36	18.0
2. อายุ		
18 - 20 ปี	18	9.0
21 - 30 ปี	66	33.0

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
31 - 40 ปี	73	36.5
41 - 50 ปี	29	14.5
มากกว่า 50 ปี	14	7.0
3. การฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตร รักษาความปลอดภัย		
ผ่าน	152	76.0
ไม่ผ่าน	48	24.0
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	95	47.5
5 - 10 ปี	60	30.0
11 - 15 ปี	31	15.5
16 - 20 ปี	11	5.5
21 ปีขึ้นไป	3	1.5

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 อายุ 41-50 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 อายุ 18-20 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และอายุ มากกว่า 50 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 ไม่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัยจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11-15 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 16-20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความรู้ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เรื่องที่ส่งเสริม กับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความรู้ของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบต่อ เรื่องที่ส่งเสริมกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม

ความรู้ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับผิดชอบต่อ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. เทคนิคและขั้นตอนการใช้วิทยุสื่อสารและการใช้โทรศัพท์	3.30	1.10	ไม่แน่ใจ
2. องค์ประกอบพื้นฐานของความปลอดภัย การห้ามเข้าพื้นที่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การเคลื่อนย้ายคนไปในที่ปลอดภัย	3.09	1.18	ไม่แน่ใจ
3. การตรวจตราบริเวณสถานที่รับผิดชอบเทคนิคการตรวจการสังเกต และรับรู้สภาพแวดล้อมการรับรู้สถานการณ์การสังเกต การตรวจสอบบุคคลและสัมภาระ การสังเกตจดจำตัวนิรโทษบุคคล	3.05	1.08	ไม่แน่ใจ
4. สิ่งนี้อาจทำให้เกิดเหตุฉุกเฉิน ปัจจัยเสี่ยง เหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด วัตถุต้องสงสัยวัตถุระเบิด	3.01	1.10	ไม่แน่ใจ
5. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมต่อเหตุฉุกเฉิน เช่น เหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด เหตุเกิดจากอาวุธ กรณีพบวัตถุต้องสงสัย กรณีพบวัตถุระเบิด	3.01	1.14	ไม่แน่ใจ
6. หน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน กฎหมายที่เกี่ยวข้องการรักษาสถานที่เกิดเหตุ	2.98	1.15	ไม่แน่ใจ
7. การต่อสู้ป้องกันตัวด้วยมือเปล่า และกระบอง	2.97	1.12	ไม่แน่ใจ
8. การใช้อำนาจตามกฎหมาย อธิบายถึงการใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมาย การเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการใช้กำลัง	2.96	1.08	ไม่แน่ใจ
9. ความแตกต่างของงานรักษาความปลอดภัย เช่น การสอบสวน การบังคับใช้กฎหมาย การรักษาความปลอดภัยการป้องกันการสูญเสีย และสายตรวจ	2.91	1.01	ไม่แน่ใจ
10. พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558	2.81	1.06	ไม่แน่ใจ
11. กฎหมายอาญา (เฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน) ความรับผิดชอบทางอาญา ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	2.72	1.03	ไม่แน่ใจ
12. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน) การร้องทุกข์ สถานที่ร้องทุกข์ การจับการค้นของราษฎร	2.72	1.01	ไม่แน่ใจ
13. อาวุธศึกษา	2.72	1.19	ไม่แน่ใจ

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความรู้ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับผิดชอบต่อ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม ด้านเทคนิคและขั้นตอนการใช้วิทยุสื่อสารและการใช้โทรศัพท์ ($\bar{X} = 3.30$) องค์ประกอบพื้นฐานของความปลอดภัย การห้ามเข้าพื้นที่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การเคลื่อนย้ายคนไปในที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 3.09$) การตรวจตราบริเวณสถานที่รับผิดชอบเทคนิคการตรวจการสังเกต และรับรู้สภาพแวดล้อมการรับรู้สถานการณ์การสังเกต การตรวจสอบบุคคลและสัมภาระ การสังเกตจดจำตัวนิรโทษบุคคล ($\bar{X} = 3.05$)

สิ่งนี้อาจทำให้เกิดเหตุฉุกเฉิน ปัจจัยเสี่ยง เหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด วัตถุต้องสงสัยวัตถุระเบิด ($\bar{X} = 3.01$) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมต่อเหตุฉุกเฉิน เช่น เหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด เหตุเกิดจากอาวุธ กรณีพบวัตถุต้องสงสัยหรือวัตถุระเบิด ($\bar{X} = 3.01$) หน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน กฎหมายที่เกี่ยวข้องการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ($\bar{X} = 2.98$) การต่อสู้ป้องกันตัวด้วยมือเปล่าและกระบอง ($\bar{X} = 2.97$) การใช้อำนาจตามกฎหมายอธิบายถึงการใช้อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย การเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการใช้อำนาจ ($\bar{X} = 2.96$) ความแตกต่างของงานรักษาความปลอดภัย เช่น การสอบสวน การบังคับใช้กฎหมาย การรักษาความปลอดภัย การป้องกันการสูญเสียชีวิต และสายตรวจ ($\bar{X} = 2.91$) พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ($\bar{X} = 2.81$) กฎหมายอาญา (เฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน) ความรับผิดชอบทางอาญาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ($\bar{X} = 2.72$) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน) การร้องทุกข์ สถานีร้องทุกข์ การจับ การค้นของราษฎร ($\bar{X} = 2.72$) อาวุธศึกษา ($\bar{X} = 2.72$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมจากหน่วยงาน ด้านมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยที่บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องปฏิบัติ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยสภาพแวดล้อมจากหน่วยงาน ด้านมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยที่บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องปฏิบัติ

ปัจจัยสภาพแวดล้อมจากหน่วยงาน ด้านมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยที่บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีระบบบันทึกเหตุการณ์ประจำวันเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย	3.61	1.06	เห็นด้วย
2. จัดให้มีอุปกรณ์สื่อสารระหว่างศูนย์ประสานงานกับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต	3.53	1.05	เห็นด้วย
3. จัดให้มีศูนย์ประสานงานและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง	3.49	1.02	เห็นด้วย
4. การกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่	3.47	0.97	เห็นด้วย
5. จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ปกติขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่	3.43	1.01	เห็นด้วย
6. จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทุกคนเพื่อให้ปฏิบัติงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด	3.40	0.99	ไม่แน่ใจ
7. จัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้แก่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง	3.28	1.18	ไม่แน่ใจ

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมจากหน่วยงาน ด้านมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยที่บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องปฏิบัติ ได้แก่ มีระบบบันทึกเหตุการณ์ประจำวันเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.61$) จัดให้มีอุปกรณ์สื่อสารระหว่างศูนย์ประสานงานกับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร หรือวิทยุสื่อสาร เป็นต้น ($\bar{X} = 3.53$) จัดให้มีศูนย์ประสานงานและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.49$) การกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต และการรายงานเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.47$) จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ปกติขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ และตีพิมพ์ประกาศ ณ สถานที่ที่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.43$) จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทุกคน เพื่อให้ปฏิบัติงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 0.34$) จัดให้มีการฝึกอบรมทวนความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้แก่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง ($\bar{X} = 3.28$) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตและปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับ อนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม	เพศชาย n = 164		เพศหญิง n = 36		t	Sig.t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการช่วยเหลือตำรวจในการจับกุม	2.97	.84	2.81	1.24	.728	.218
ด้านรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินและบุคคล	3.38	.82	3.77	.99	-2.507	.013*
ด้านแจ้งเหตุขึ้นให้ตำรวจทราบ	3.23	.89	3.66	.96	-2.504	.010*
รวม	3.19	.75	3.42	.84	-1.585	.115

จากตาราง 4 การเปรียบเทียบการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .115 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่า เพศต่างกันมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า เพศชาย ($\bar{X} = 3.19$) มีระดับความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิดพบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .218 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าเพศต่างกันมีบทบาทช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิด ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า เพศชาย ($\bar{X} = 2.97$) มีระดับความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง ($\bar{X} = 2.81$)

2. ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล พบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .013 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 แสดงว่าเพศต่างกันมีบทบาทรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า เพศชาย ($\bar{X} = 3.38$) มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าเพศหญิง ($\bar{X} = 3.77$)

3. ด้านการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ ผลพบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .010 ซึ่งมี

ค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า .05 แสดงว่าเพศต่างกันมีบทบาทการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า เพศชาย ($\bar{X} = 3.23$) มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าเพศหญิง ($\bar{X} = 3.66$)

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามอายุ

บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.F
1. ด้านการช่วยเหลือตำรวจในการจับกุม	Between Groups Within Groups Total	9.908 162.531 288.861	4 195 382	2.477 .833	2.972	.021*
2. ด้านรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินและบุคคล	Between Groups Within Groups Total	11.602 139.056 409.637	4 195 382	2.900 .713	4.067	.003*
3. ด้านแจ้งเหตุขึ้นให้ตำรวจทราบ	Between Groups Within Groups Total	7.800 161.365 265.873	4 195 199	1.950 .828	2.356	.055
รวม	Between Groups Within Groups Total	6.915 111.510 265.949	4 195 199	1.729 .572	3.023	.019*

จากตาราง 5 การเปรียบเทียบการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามอายุ โดยรวม พบว่าค่า Sig.F เท่ากับ .019 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 แสดงว่าอายุต่างกันมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม จำแนกตามอายุแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล (sig.F = .003) และด้านการช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิด (sig.F = .021) มีค่า Sig.F น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าอายุต่างกันมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล และด้านการช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิด แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ

มีค่า Sig.F เท่ากับ .055 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าอายุต่างกันมีบทบาทการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามการผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย

บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของ พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ในการป้องกันอาชญากรรม	ผ่าน n = 152		ไม่ผ่าน n =48		t	Sig.t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการช่วยเหลือตำรวจในการจับกุม	3.22	.75	2.06	.90	8.861	.000*
ด้านรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินและบุคคล	3.45	.74	3.43	1.19	.153	.879
ด้านแจ้งเหตุขึ้นให้ตำรวจทราบ	3.28	.86	3.38	1.07	-.565	.574
รวม	3.32	.73	2.96	.82	2.738	.008*

จากตาราง 6 การเปรียบเทียบการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามการผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย โดยรวม พบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .008 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่ต่างกันทำให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมที่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า พนักงานรักษาความปลอดภัยที่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.32$) มีระดับความคิดเห็นมากกว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิดพบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า .05 แสดงว่าการผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ต่างกัน มีบทบาทช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิด แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า พนักงานรักษาความปลอดภัยที่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.22$) มีระดับความคิดเห็นมากกว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 2.06$)

2. ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล พบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .879 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า .05 แสดงว่าการผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัยต่างกันมีบทบาทรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า พนักงานรักษาความปลอดภัยที่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.45$) มีระดับความคิดเห็นมากกว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.43$)

3. ด้านการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือนำเชื่อว่ามีความผิดเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ ผลพบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .574 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่า การผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัยต่างกัน มีบทบาทการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือนำเชื่อว่ามีความผิดเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปรากฏว่า พนักงานรักษาความปลอดภัยที่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.28$) มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.38$)

ตาราง 7 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยกับการมีบทบาทช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมโดยรวม

ความสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยกับการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ		ความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัย	การมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัย	Pearson	1	.760**
	Correlation	.	.000
	Sig.(2-tailed)	200	200
	N		
การมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ	Pearson	.760**	1
	Correlation	.000	.
	Sig.(2-tailed)	200	200
	N		

จากตาราง 7 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยกับการมีบทบาทช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมโดยรวม พบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า .01 แสดงว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

ตาราง 8 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมโดยรวม

ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพแวดล้อมกับการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ		ปัจจัยสภาพแวดล้อม	การมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ปัจจัยสภาพแวดล้อม	Pearson	1	.835**
	Correlation	.	.000
	Sig.(2-tailed)	200	200
	N		
การมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ	Pearson	.835**	1
	Correlation	.000	.
	Sig.(2-tailed)	200	200
	N		

จากตาราง 8 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับการมีบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมโดยรวม พบว่าค่า Sig.t เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า .01 แสดงว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมตามกฎหมาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

บทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรมตามกฎหมาย คือให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ 1) ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิด 2) รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล รวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัยตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง 3) เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย ต้องแจ้งเหตุนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ

ปัจจัยส่วนบุคคล เพศชาย อายุ 21-25 ปี การผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่มีผลสนับสนุนต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมกับบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลสนับสนุนต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทุกคน เพื่อให้ปฏิบัติงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด การจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติ

กรณีเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ปกติขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ และติดประกาศ ณ สถานที่ที่พนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบปฏิบัติงาน รวมทั้งมีระบบบันทึกเหตุการณ์ประจำวันเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณ หรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย การกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ และการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ จัดให้พนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ เว้นแต่การอำนวยความสะดวกจราจรบนทางจราจร โดยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอาสาจราจรตามกฎหมายว่า ด้วยจราจรทางบก จัดให้มีศูนย์ประสานงานและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้คำแนะนำในการ ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ จัดให้มีอุปกรณ์สื่อสาร ระหว่างศูนย์ประสานงานกับพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร หรือวิทยุสื่อสาร เป็นต้น

อภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เพศชาย อายุ 21-25 ปี การผ่านการฝึกอบรมทบทวนหลังจบหลักสูตรรักษาความปลอดภัย ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี ของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ ที่มีผลสนับสนุนต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ ในการป้องกันอาชญากรรม เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ต้องมียุทธศาสตร์การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ ในการป้องกันอาชญากรรมตามกฎหมาย คือให้พนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิด 2) รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล รวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัยตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง 3) เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย ต้องแจ้งเหตุนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่ จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ การปฏิบัติงานตามบทบาทของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพบทบาทที่รับมาตามข้อตกลงของสังคมนั้น ซึ่งเป็นไปตามที่นักการศึกษาได้สรุปเป็นทฤษฎีบทบาทไว้ Broom & Selznick (1977, pp.34-35) ได้อธิบายไว้ดังนี้ บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้ บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้ บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความถนัดและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลสนับสนุนต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบ ในการป้องกันอาชญากรรม สอดคล้องกับงานรักษาความปลอดภัย มุ่งเน้นที่ป้องกันให้อาชญากรรมเล็กน้อยความตั้งใจที่จะกระทำผิดต่อบุคคลหรือทรัพย์สินภายใต้ความรู้ จึงเป็นการทำให้อาชญากรรมกลัวหรือไม่กล้ากระทำผิดเนื่องมาจากการกลัวถูกจับกุม หรือเห็นว่าอาจไม่ประสบความสำเร็จในการกระทำผิด ไม่ได้มุ่งหวังที่จะแก้ไขสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมของคน ดังนั้น กลุ่มทฤษฎีอาชญาวิทยาที่สอดคล้องกับงานรักษาความปลอดภัย จึงเป็นทฤษฎีมุ่งเน้นอธิบายว่าอาชญากรรมเกิดจากการผสมผสานระหว่างตัวเหยื่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิด และสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ เมื่อปัจจัยทั้งสามประการเกิดขึ้นตรงกันหรือมาพบกันแล้ว ก็จะมี

อาชญากรรมเกิดขึ้นและความเสียหายจะตกแก่เหยื่อหรือบุคคล ซึ่งปัจจุบันทฤษฎีแนวนี้มีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา ทฤษฎีป้องกันหรือยับยั้งชั่งใจ ทฤษฎีปกตินิสัย ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม และทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม ฯลฯ เนื่องจากทฤษฎีแนวนี้เชื่อว่า อาชญากรรมจะมีอยู่ทั่วไปและจะลงมือกระทำการเมื่อช่วงเวลาเหมาะสม กล่าวคือ มีเหยื่ออาชญากรรม และมีโอกาสในการกระทำความผิด ดังนั้น ทฤษฎีกลุ่มนี้จึงศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการเกิดอาชญากรรม ได้แก่ สถานที่ เวลา และพฤติกรรมของเหยื่อ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา มีรากฐานมาจากแนวความคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยาของมหาวิทยาลัยชิคาโก หรือสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรม (The Ecological School of Criminology) โดย โรเบิร์ต ปาร์ค นักอาชญาวิทยาผู้นำของสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรมได้กล่าวไว้ว่า เมืองมิได้มีสภาพเพียงแต่เป็นกลไกทางวัตถุและสิ่งก่อสร้างของมนุษย์ แต่เมืองมีความเกี่ยวพันในกระบวนการที่สำคัญของประชากร เมืองคือผลผลิตของธรรมชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมชาติมนุษย์ ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์จึงถูกกำหนดโดยสภาพเมืองในระดับหนึ่ง ปาร์ค ได้พยายามมุ่งใจให้นักอาชญาวิทยาทั้งหลายเห็นความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ในสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมอาชญากรรมสำหรับทฤษฎีที่เหมาะสมและสามารถนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดมาตรการป้องกันอาชญากรรม ตั้งอยู่บนหลักปรัชญาที่ว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีอิทธิพลสำคัญที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม บุคคลจะประกอบอาชญากรรมจำเป็นต้องเอาชนะเครื่องมือป้องกันอาชญากรรมให้ได้ก่อน เช่น คนร้ายปล้นลักทรัพย์ในบ้านพักต้องจัดแะประตูหรือหน้าต่างบ้านเพื่อเข้าไปลักทรัพย์สินภายในบ้านพัก คนร้ายที่ชิงทรัพย์ผู้หญิงต้องใช้อาวุธหรือกำลังข่มขู่เหยื่อหรือผู้เสียหายให้ส่งมอบทรัพย์สินได้ หรือคนร้ายที่ข่มขืนกระทำความผิดผู้หญิงก็ต้องอาศัยช่วงเวลาเข้าไปถึงตัวผู้เสียหายและใช้กำลังประทุษร้ายทำการข่มขืนผู้เสียหาย ฯลฯ ทฤษฎีกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า “โอกาส” (Opportunity) เป็นองค์ประกอบสำคัญของอาชญากรรม คนร้ายจะประกอบอาชญากรรมเมื่อเห็นว่ามีโอกาส

ดังนั้น หลักการสำคัญของทฤษฎีป้องกันที่ตำรวจและธุรกิจรักษาความปลอดภัยควรเข้าใจและมาใช้คือ การลดโอกาสในการกระทำความผิดของคนร้าย เนื่องจากโอกาสจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้คนร้ายตัดสินใจลงมือกระทำความผิด การลดโอกาสจึงเป็นมาตรการที่ป้องกันอาชญากรรมได้ผลมากที่สุด เช่น หากพิจารณาแล้วเห็นว่าคนร้ายชอบทำร้ายปล้นทรัพย์ร้านค้าทองเป็นประจำ ตำรวจควรแจ้งให้ร้านค้าทองทราบและหาอุปกรณ์ป้องกันคนร้ายมิให้นำทรัพย์สิน (ทองรูปพรรณ) ไปได้อย่างง่ายดาย หรือกำหนดเวลาปิดเปิดให้เหมาะสม หรือผู้หญิงที่ต้องเดินทางกลับบ้านผ่านบริเวณที่เปลี่ยว ควรให้ญาติพี่น้องมารับหรือเดินทางกลับพร้อมเพื่อนหลายคน ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันระบบการป้องกันอาชญากรรมได้รับการพัฒนาให้มีขึ้นอย่างหลายรูปแบบ เช่น การจัดการระบบรักษาความปลอดภัย การกำหนดมาตรการป้องกันตนเองของเหยื่อ การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม หรือการลดความเสี่ยงของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ฯลฯ มาตรการเหล่านี้ได้มาจากการวิเคราะห์อาชญากรรมและการวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสถานการณ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการอบรมทบทวนความรู้เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยเพื่อการสนับสนุนต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม ความรู้ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ควรศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่ วิชาอาวุธศึกษา คือการอธิบายเรื่องการใช้อาวุธและทบทวนวิธีการใช้อาวุธต่างๆ ในการรักษาความปลอดภัย วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน) การร้องทุกข์ สถานที่ร้องทุกข์ การจับการค้นของราษฎร และวิชากฎหมายอาญา (เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน) ความรับผิดชอบทางอาญา ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

2.การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทุกคน เพื่อให้ปฏิบัติงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

3. จัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้แก่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง

4. การสนับสนุนต่อบทบาทการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการป้องกันอาชญากรรม คือ ด้านช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิดด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล ด้านการแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่นั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. แนวทางการสร้างหลักสูตรอบรมสำหรับพนักงานรักษาความปลอดภัย
2. การประเมินผลการฝึกอบรมตามหลักสูตรพนักงานรักษาความปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- คณะทำงานโครงการสนับสนุนประชาชนและองค์กรเอกชนให้เข้ามาฝึกอบรมและส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย. (2559). รายงานธุรกิจรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- บุญตา ไส้เลิศ. (2550). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต. (2560). เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย. สืบค้น พฤศจิกายน 27, 2562, จาก <http://songmetta.com/security/about.html>.
- _____. (2560). ระเบียบคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัย ว่าด้วยกำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยที่บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 229 ง. หน้า 22. สืบค้น กันยายน 19, 2562, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%B813/%B813-20-9999-update.htm>.
- _____. (2560). ระเบียบคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัย ว่าด้วยกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 229 ง. หน้า 15. สืบค้น กันยายน 19, 2562, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%B813/%B813-20-9999-update.htm>.
- พรชัย ชันดี และคณะ. (2543). ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญวิทยา. กรุงเทพฯ: บุคเน็ท.
- พระมหาพนมมกร มีราคา. (2549). การดำรงสมณเพศของสามเณรโรงเรียนมหาวิทยาลัยอ่าววังก้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย. (2558). พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 104 ก. หน้า 24. สืบค้น กรกฎาคม 15, 2562, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%B813/%B813-20-9999-update.htm>.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มณฑนา ดำรงค์ดี, และธีรเดช ห่านิธิชัย. (2555). ปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของพนักงานรักษาความปลอดภัย. ปทุมธานี: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนัสยา แรกค่านวน. (2561). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานรักษาความปลอดภัย สำนักงานรักษาความปลอดภัย องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (สภ.อผศ.). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รณภพ พรอรุณ. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเศรษฐกิจกับอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว. (2560). สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. สืบค้น ตุลาคม 30, 2562 จาก <http://www.pokaew.police7.go.th>.

- สินธร คำเหมือน. (2550). **บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2553). **คู่มือการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- _____. (2556). **คู่มือการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- สำเร็จ กล้าหาญ. (2549). **สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- อังคณา พัฒโท. (2545). **พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท MEKKERE จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- Brantingham, P., & Brantingham, P. (1990). **Situational Crime Prevention in Practice.** *Revue Canadienne de Criminologie*. Retrieved September 1, 2019, from <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/cjccj32&div=7&id=&page=>
- Broom, Leonard, & Selznick, Philip. (1977). **Sociology.** New York: Harper & Row.
- Cohen, A. (1987). **Studying Language learning strategies: how do we get the Information.** Retrieved November 3, 2019, from <https://academic.oup.com/applij/article-abstract/5/2/101/315308?redirectedFrom=PDF#>
- Cohen, L., & Felson, M. (1979). **Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach.** Retrieved November 3, 2019, from <https://www.jstor.org/stable/2094589?seq=1>.
- Felson, Marcus. (1995). **Crime in Everyday Life.** Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.
- JEFFERY, RAY, C. (1977). **CRIME PREVENTION THROUGH ENVIRONMENTAL DESIGN.** SECOND EDITION. BEVERLY HILLS, CA: SAGE.
- Mead, P.E. (1989). **The characteristic of effective organization.** New York: Harper and Row
- Newman, O. (1972). **Defensible space Crime Prevention Through Urban Design.** London: MacMillan.
- Taro Yamame. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.
- Tomey, C. (1992). **Analog VLSI and neural systems.** New York: Addison Wesley.
- Zimring, F., E., & Hawkins, G. (1973). **Deterrence; The Legal Threat in Crime Control.** Chicago: University of Chicago Press.

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1**
**Guidelines for the Development of Strategic Leadership
of School Administrators Under Nakhon Ratchasima Primary
Educational Service Area Office 1**

รัชวิน โปร่งสูงเนิน* กานต์ เนตรกลาง**
Ratchawin Prongsungnoen, Kant Netklang

Received: June 11, 2020 Revised: September 23, 2020 Accepted: November 6, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 25 คน ครูผู้สอน 302 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 รวมจำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการคัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยการทดสอบค่าที (t-test independent) กำหนดค่าทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน มีจำนวน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม การควบคุมองค์การให้สมดุล และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้านคือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

* ครูผู้ช่วยโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งหมด 5 ด้าน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และเป็นผู้นำในการปฏิบัติ บริหารจัดการทรัพยากรให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมองค์การที่ดีตามยุคสมัย ปัจจุบัน เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ได้บังคับบัญชาทั้งคุณธรรม จริยธรรม และบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผล การปฏิบัติงาน รวมถึงให้บุคลากรในองค์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงาน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

Abstract

This research aims to 1) study the strategic leadership of school administrators. Under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 2) to compare the strategic leadership of the school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, classified by positional status 3) to find ways for developing strategic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, The sample consisted of 25 school administrators, 302 teachers under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, Academic Year 2019, totaling 327 people. Specifying the sample size by using a ready-made table, Krejcie and Morgan. Performed random sample by using the method of simple random sampling. For Target groups, the selection is performed by a specific method which were 5 qualified persons. The research tools were questionnaires and interviews. The data was analyzed using the SPSS program by using t-test independent, statistical value is set at .05 significant level. And analyzed content then described in essay form.

The results of the research show that: 1) Strategic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, the overall level was at a high level. And when considered on each aspect, it was found at high level in all aspects. The aspect with the highest average was the emphasizing moral practice, followed by the balanced control of the organization. And the aspect with the lowest average was the support of effective organizational culture. 2) Comparison of the strategic leadership of the school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, classified by status of position. The overall is different. And when considering each aspect, it was found that there were four different aspects: organizational resource management, the support of effective organizational culture, emphasizing moral practice and balanced control of organization. There was 1 aspect which is not different. It was strategic directionalization. 3) Strategic leadership development guidelines for school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, there were 5 strategic leadership development guidelines which consist of: the school administrators should have strategies to be used in the administration of educational institutions and be a leader in practice. Manage resources to match the educational institution's context. Create a good corporate culture according to the present era. To be a good role model for subordinates in terms of morality, ethics and systematic management. There is performance evaluation as well as personnel of the organization involved in the decision-making of the operation.

Keywords: Development Guidelines, School Administrators, Strategic Leadership

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบัน สถานการณ์บ้านเมืองของประเทศ และทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งกระแสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม การเกษตร เทคโนโลยี แม้กระทั่งในเรื่องของการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมไทยในปัจจุบัน การจัดการศึกษานั้น ต้องคำนึงถึงสภาพของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลมีหน้าที่จัดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชากรของประเทศมีความรู้ความสามารถ ยกระดับชีวิต นำความรู้ความสามารถที่ได้จากการจัดการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง และจะส่งผลไปถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจลดปัญหาการว่างงาน ลดปัญหาความยากจน รัฐบาลจึงต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 1 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา โดยมี เป้าประสงค์หลัก (Goals) ในการพัฒนาโรงเรียนในเขตพื้นที่ วั 8 เป้าประสงค์ ได้แก่ ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเป็น “คนดี มีความรู้ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข” ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย รักถิ่นฐาน เห็นคุณค่า ร่วมสืบสาน และอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการรับรองคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2561, หน้า 1) เป้าประสงค์ที่กำหนดขึ้นนี้จะเป็นสิ่งที่เป็แนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาแต่ละแห่งในเขตพื้นที่ ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าประสงค์และให้เกิดการพัฒนา อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานจึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ต่างๆ ที่ผู้บริหารนำมาใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ รวมถึงคุณลักษณะของผู้บริหาร การพัฒนา และเพิ่มทักษะด้านการจัดการให้เป็นระบบ ทันสมัยทันเหตุการณ์กับโลกในปัจจุบัน หากองค์กรใดขาดผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารแล้วองค์กรก็ขาดแกนยึดเหนี่ยว และขาดพลังขับเคลื่อนที่สำคัญไป ทำให้องค์กรเกิดความอ่อนแอและนำไปสู่ความล่มสลายในที่สุด (คมกฤษ พรหมฉิน, 2560 หน้า 2)

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีปัญหาหรือจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาอยู่หลายปัญหาด้วยกัน เช่น โรงเรียนบางแห่งขาดแคลนบุคลากรในบางสาขาวิชาเอก มีครูไม่ครบชั้น จึงทำให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก นักเรียนบางส่วนยังขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ มีความสำนึกด้านจิตอาสาน้อย จำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านระเบียบวินัย ความรับผิดชอบควบคู่กับสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสา ในด้านอาคารสถานที่บางโรงเรียนต้องมีการปรับปรุงอีกมากและโรงเรียนยังขาดแคลนอาคาร เช่น อาคารอนุบาล เป็นต้น โรงเรียนโดยส่วนใหญ่ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เครื่องดนตรี นาฏศิลป์ เครื่องมือในงานช่าง เครื่องคอมพิวเตอร์ งานบ้าน งานเกษตร ซึ่งหลายโรงเรียนขาดแคลนเป็นจำนวนมาก บางโรงเรียนครูต้องรับผิดชอบงานพิเศษ ที่นอกเหนือจากงานที่สอนมากเกินไป จึงทำให้ประสิทธิภาพในการสอนลดลง หรือไม่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

เขต 1, 2561, หน้า 26) อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีความสามารถในการระดม และใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สังคมไทย อยากเห็นผู้บริหารการศึกษาของเราเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และภาวะผู้นำเป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีอยู่ในผู้บริหาร (ธีระ รุญเจริญ, 2545, หน้า 5) ความสำเร็จขององค์กรหรือสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงได้ หากสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ยังขาดผู้บริหารสถานศึกษา ที่เรียกได้ว่าเป็นผู้นำขององค์กร ว่าองค์กรจะเป็นไปในทิศทางใด ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล มองการณ์ไกล มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรที่ต้องการจะให้เป็นไปในอนาคตให้สถานศึกษามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ขาดกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา ด้วยบริบทที่มีครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยตรง และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ในการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ให้ทำงานร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยความเต็มใจ และทำอย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ในการสร้างความสุขในการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา จะทำให้องค์การมุ่งสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของภาวะผู้นำที่มีหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางทางการสร้างทางเลือกและนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำตามทฤษฎีนี้จะเชื่อว่า การที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นไม่ใช่จะอาศัยโชคช่วยแต่จะต้องเป็นผลจากการติดตามการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การการคาดการณ์ถึงอนาคตองค์การในระยะยาว และการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ โดยผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องมีการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรในองค์การ การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม การควบคุมองค์การให้สมดุล (Hit, Ireland & Hoskisson, 2005, pp.3-18) สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง เช่น เกิดจากปัจจัยที่มีการบริหารที่ดี ความสามารถในการจัดการองค์การ การใช้ทรัพยากรที่หามาได้ อย่างคุ้มค่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ในอนาคตและสานฝันให้เป็นจริง มุ่งสู่ความมีประสิทธิผลขององค์กร รวมทั้งความมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นรูปแบบผู้นำชนิดหนึ่งที่นำความสำเร็จ ก้าวหน้ามาสู่องค์กร โดยเริ่มจากการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ (เนตรพัฒนา ยาวราช, 2550, หน้า 10)

สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการแข่งขันสูงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลนั้น การบริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดองค์การโครงสร้างการบริหาร การมอบหมายงาน การแบ่งงานอย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และดำเนินงานตามแผน การติดตาม สรุปประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและหลักธรรมาภิบาล มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

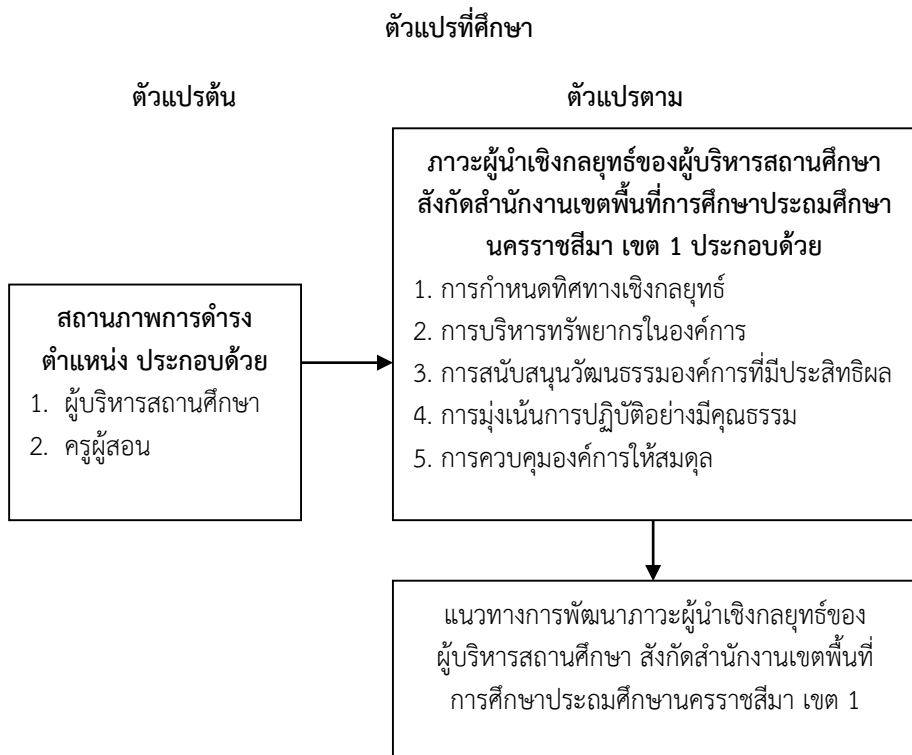
มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเอง สามารถนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย มีประสิทธิภาพดีในการทำงานร่วมกัน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ มีการบริหารจัดการข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศ บริหารงานโดยใช้ฐานข้อมูล มีการบริหารจัดการข้อมูลประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้ แนวคิดใหม่ๆ มาพัฒนางาน นโยบาย เป้าหมายยุทธศาสตร์ เกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน มาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน (Dubrin, 2004, pp.339-342) จากที่กล่าวมา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่สถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ Hit, Ireland & Hoskisson (2007) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารทรัพยากรในองค์กร 3) การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล 4) การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม 5) การควบคุมองค์การให้สมดุล ดังภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,046 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 156 คน ครูผู้สอนจำนวน 1,890 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 25 คน ครูผู้สอนจำนวน 302 คน ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้มาจากการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.3.1 ผู้บริหารการศึกษาที่มีผลงาน หรือได้รับรางวัลด้านการบริหารองค์การ หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหารการศึกษา

1.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการยกย่องจากองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้บริหารดีเด่น หรือได้รับรางวัลการบริหารสถานศึกษาด้านใดด้านหนึ่ง หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

2.1.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบสำรวจรายการ (Check list) ซึ่งสอบถามข้อมูลสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ขั้นตอนการสร้างหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม

2.2.1.1 ศึกษา นิยาม แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และหาแนวทางการพัฒนาแล้วนำมาสร้างเป็นแบบวัด โดยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดของ Hit, Ireland & Hoskisson,

2.2.1.2 กำหนดรูปแบบ โครงสร้างของเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จากนั้นประมวลข้อมูลและความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหา และรูปแบบตามที่กำหนดไว้

2.2.1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม จากนั้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ I.O.C.) ผลปรากฏว่ามีค่าระหว่าง 0.60-1.00

2.2.1.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เสนอแนะไปทดลองใช้ (Try Out) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .718

2.2.2 แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยยึดแนวคิดของ Hit, Ireland & Hoskisson (2007) จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาเอกสารแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเลือกเฉพาะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ข้อที่ต่ำที่สุดของแต่ละด้าน 5 ด้าน นำมากำหนดประเด็นคำถามเพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.2.3 นำร่างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่เป็นฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 2 ฉบับ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมด้วยแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2 การเก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ด้วยตนเอง แล้วสรุปรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทันทีที่จบการสัมภาษณ์ และสรุปความคิดเห็นรวบยอดอีกครั้งทันทีที่การสัมภาษณ์สิ้นสุดลง การสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยได้จดบันทึก และบันทึกเสียงไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกก่อนที่จะบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ในทุกคำตอบ แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องมาลงรหัสไว้

4.1.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน

และโดยภาพรวมแล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) แล้วแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระดับ น้อยที่สุด

4.1.4 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (T-Test Independent) กำหนดค่าทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

4.2.2 นำข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลมาจัดกลุ่มคำ (Phase) ที่เป็นประเด็นเดียวกันแล้วขีดด้วยเส้นเน้นคำ หรือข้อความนั้นๆ ในแต่ละบุคคล

4.2.3 อ่านบทวนกลุ่มคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจกับความคิดของผู้ให้ข้อมูล

4.2.4 วิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน (Inductive Method) คือ การพิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

ด้าน	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านการกำหนดทิศทางการเชิงกลยุทธ์	4.22	0.66	มาก
2.	ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร	4.22	0.66	มาก
3.	ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล	4.17	0.66	มาก
4.	ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม	4.29	0.68	มาก
5.	ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล	4.27	0.65	มาก
	รวม	4.23	0.61	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม

($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.66)

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (T-Test Independent) กำหนดค่าทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	4.68	0.47	4.19	0.66	3.59	.067
2. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ	4.72	0.47	4.21	0.77	5.22	.010
3. ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล	4.73	0.45	4.15	0.75	6.15	.032
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม	4.78	0.38	4.25	0.68	6.25	.000
5. ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล	4.74	0.42	4.20	0.61	6.04	.001
รวม	4.74	0.42	4.20	0.61	5.90	.019

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ คือผู้บริหารการศึกษาที่มีผลงาน หรือได้รับรางวัลด้านการบริหารองค์การ หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 ท่าน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหาร การศึกษา ได้รับการยกย่องจากองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้บริหารดีเด่น หรือได้รับรางวัลการบริหารสถานศึกษาด้านใดด้านหนึ่ง หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน

สรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถกระตุ้นจิตใจ ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาสภาพของแต่ละบุคคลว่ามีความถนัด ความรู้ ความสามารถในด้านใด หากไม่มีความพร้อม

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้มีการพัฒนาให้บุคลากรได้ศึกษาเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง กลยุทธ์ที่ผู้บริหารควรใช้ในการบริหารสถานศึกษา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นทีมงาน การใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอน การนำแนวคิดของโรงเรียนวิถีพุทธมาใช้ การนำข้อมูลเชิงลึกในเรื่องของประวัติของโรงเรียนมาสะท้อนให้ครูสะท้อน รักษ์โรงเรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการปฏิบัติ ไม่เพียงแต่สั่งการเท่านั้น แต่ผู้บริหารควรจะทำให้เป็นตัวอย่างแก่บุคลากร เพื่อการยอมรับและเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร ควรปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ให้กำลังใจ ชื่นชมในการทำงาน จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ องค์กรจึงจะมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถบริหารทรัพยากรในองค์กรทั้งด้านงบประมาณ และด้านทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสำรวจเพื่อสอบถามความต้องการการใช้งบประมาณในสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบในการปฏิบัติงาน มีผู้รับผิดชอบ มีคำสั่งมอบหมายงาน มีคณะทำงาน มีกระบวนการในการบริหารงบประมาณที่รัดกุม ถูกต้อง โปร่งใส โดยยึดหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งควรให้ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการทั้งในด้านทรัพยากรงบประมาณ และทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคุ้มค่า คุ่มทุน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการงบประมาณให้ตรงกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถจัดวางตัวบุคคลตรงกับความรู้ ความสามารถ เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสำรวจความรู้ ความสามารถ ความถนัดของครู เพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนให้ตรง รวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้สถานศึกษามีการทำงานเป็นระบบ มีการนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน หากความสามารถไม่ตรงกับงานที่ได้รับ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูฝึกพัฒนาตนเอง อบรมเพิ่มเติมตามความต้องการของบุคคล และความต้องการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกลยุทธ์ในการพัฒนาที่ทำให้ครูทำงานอย่างเต็มใจ คือ การลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทำให้ครูเกิดความไว้วางใจต่อผู้บริหาร และทำให้ครูเกิดความกล้าที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆ กับผู้บริหารโดยตรง ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานได้ตามความถนัดของครูแต่ละบุคคล ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประเมินการทำงาน และมีกลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกๆ ด้าน

3.3 ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสื่อสาร อธิบายให้สมาชิกในองค์กรเข้าใจตรงกันในเรื่องของค่านิยม และวัฒนธรรม เพื่อเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสื่อสารกับบุคลากรให้ชัดเจนในเรื่องของวัฒนธรรม หรือค่านิยมในองค์กร โดยยึดหลักที่ว่า การกระทำย่อมดีกว่าคำพูด ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมที่ดีในเรื่องของการแต่งกาย มารยาทในสถานศึกษา ควรเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือวัฒนธรรมองค์กรตามยุคสมัยปัจจุบัน เช่น การใช้ Social media ในการสื่อสารกันกับบุคลากร การส่งงาน การปฏิบัติงานต่างๆ แจ้งผ่านทางกลุ่ม Line, facebook ให้บุคลากรส่งงานได้ทาง E-mail หรือทาง Line เป็นค่านิยมตามยุคสมัย ควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ ปรับปรุงแก้ไขวัฒนธรรมบางวัฒนธรรมที่ติดอยู่แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเป็นผู้นำในการปฏิบัติให้บุคลากรปฏิบัติตาม บางวัฒนธรรมที่ดูแล้วจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความขัดแย้งในองค์กร ควรจัดให้มีการประชุมครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อตัดสินใจร่วมกันว่า

จะดำเนินการอย่างไร ในการประชุมทุกครั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะพูดในเชิงบวก เพื่อเป็นการส่งเสริมสร้างสรรค์ เพื่อให้บุคลากรยอมรับ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ

3.4 ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกียรติ มีความเห็นอกเห็นใจ มีความจริงใจ และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้คำพูดที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ควรชื่นชม และไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาในที่สาธารณะ ในการพัฒนาบุคลากรหากมีข้อที่จะพัฒนา หรือแนะนำ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้วิธีแนะนำเป็นการส่วนตัว แนะนำด้วยความจริงใจ แนะนำด้วยความรัก ควรนำอัตลักษณ์ 29 ประการ ของโรงเรียนวิสุทธิพุทธมาประพฤติปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคทุกกันอย่างเท่าเทียม ควรให้เกียรติครูหรือบุคลากรที่มีความอาวุโสกว่า มีความรักศักดิ์ศรี ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ซื่อสัตย์องค์กร และซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ดำเนินงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้เกียรติ มีความเห็นอกเห็นใจ มีความจริงใจ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

3.5 ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรให้บริการอย่างมีความสุข ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลัง และเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดระบบการทำงานเป็นทีม ต้องไม่แบ่งแยกว่าความสำเร็จเกิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีการตรวจสอบ ติดตามพฤติกรรมของครู เพื่อเป็นการกระตุ้น รวมทั้งควรมีการประชุม ชี้แจง ให้ความรู้ เรื่องของการทำงานให้เป็นองค์กรเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างให้ครูตระหนักเสมอว่าถ้าตั้งใจในการสอน จะส่งผลให้ครูได้รับวิทยฐานะ เป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่า ทำให้ครูมีความสุขในองค์กร อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม มีความเป็นประชาธิปไตยในการปกครอง ควรกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ให้บุคลากรมีโอกาสได้เสนออุปสรรคและร่วมกันแก้ไข ทำให้เกิดความเป็นธรรมและความเชื่อใจ หากเกิดปัญหาผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญมาเสนอแนะชี้แนะเป็นการส่วนตัว โดยที่ไม่กระทำต่อสาธารณะ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาทักษะ และความสามารถของตนเอง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อคงความมาตรฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นที่ปรึกษาที่ดี และเป็นกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากบุคลากรในองค์กร

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็น ภาวะผู้นำที่สามารถทำให้องค์การหรือสถานศึกษาประสบผลสำเร็จหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เนตรพัฒนา ยาวีราข (2550, หน้า 10) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นภาวะผู้นำที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ในอนาคตและสานฝันให้เป็นจริง มุ่งสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์การ รวมทั้งความมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นรูปแบบผู้นำชนิดหนึ่งที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร โดยเริ่มจากการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศรา สิทธิแก้ว (2558) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hit, Ireland & Hoskisson (2005) ที่ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางทางการสร้างทางเลือกและนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำตามทฤษฎีนี้จะเชื่อว่าการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นไม่ใช่จะอาศัยโชคช่วย แต่จะต้องเป็นผลจากการติดตามการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร การคาดการณ์ถึงอนาคตองค์การในระยะยาว และการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ โดยผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องมีการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรในองค์การ การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม การควบคุมองค์การให้สมดุล

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การดำรงตำแหน่งที่ต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ต่างมีความคิดเห็น ทักษะคิด มุมมองของภาวะเชิงกลยุทธ์ หรือมุมมองด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันด้วย ทั้งในเรื่องการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรในองค์การ การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และการควบคุมองค์การให้สมดุล รวมไปถึงมุมมองด้านอื่นๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าสถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ที่แตกต่างกันจะมีมุมมองแตกต่างกันในเรื่องของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรวัดน์ กิตติพิเชษฐสรรค์, และธนพร กิตติพิเชษฐสรรค์ (2560) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ผลการศึกษพบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอนทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลลักษณ์ สิดา (2562) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

3.1 ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาสภาพของแต่ละบุคคลว่ามีความถนัด ความรู้ ความสามารถในด้านใด กลยุทธ์ที่ผู้บริหารควรใช้ในการบริหารสถานศึกษา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การให้บุคลากรมีส่วนร่วม เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการปฏิบัติ เป็นตัวอย่างแก่บุคลากร เพื่อการยอมรับและเชื่อมั่น องค์การจึงจะมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยพัชร เลิศรักษ์ทวีกุล (2557) ที่ได้กล่าวว่าผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องกำหนดทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน มองภาพอนาคตองค์กรว่าในอีกห้าปีข้างหน้าองค์กรจะเป็นอย่างไร ไปในทิศทางไหน ผู้นำควรเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

คิดเห็นถึงเป้าหมาย อนาคต และทิศทางขององค์กร เพราะจะทำให้ทุกคนมีความผูกพันกับเป้าหมายร่วมกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหมาย โอภาสี (2558, หน้า 13) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและมีอิทธิพล สามารถจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นด้วยเทคนิคและคำสั่งของตนพร้อมทั้งมีการจัดการที่ดี เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.2 ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสำรวจเพื่อสอบถามความต้องการการใช้งบประมาณในสถานศึกษา จัดให้มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบในการปฏิบัติงาน มีกระบวนการในการบริหารงบประมาณที่รัดกุม ถูกต้อง โปร่งใส โดยยึดหลักธรรมาภิบาลที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากร ร่วมกันดำเนินการให้การบริหารจัดการทั้งในด้านทรัพยากรงบประมาณ และทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2545, หน้า 5) ที่ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีความสามารถในการระดมและใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 65-60) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารระดับสูงในฐานะผู้บริหารทางกลยุทธ์ต้องเป็นนักกลยุทธ์ (Stategs) ซึ่งต้องดำเนินการทางกลยุทธ์ต่างๆ ที่เป็นบทบาทในทางปฏิบัติ จะต้องเป็นผู้จัดทำกลยุทธ์ วิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดต่างๆ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับทรัพยากรที่ประเมินได้ภายในองค์กร และทำการจัดคู่ปัจจัยระหว่างโอกาสและทรัพยากรที่มีอยู่ สามารถจัดทำเป็นนโยบาย และแผนดำเนินงานต่างๆ เป็นสถาปนาออกแบบโครงสร้างและระบบงาน และเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรและเป็นผู้ควบคุมการใช้ทรัพยากรต่างๆ

3.3 ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสื่อสารกับบุคลากรให้ชัดเจนในเรื่องของวัฒนธรรม และค่านิยมในองค์กรคำพูด ควรเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือวัฒนธรรมองค์กรตามยุคสมัยปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการกำหนดวัฒนธรรมขององค์กรนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ ปรับปรุง แก้ไขวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการยอมรับ และปฏิบัติร่วมกัน โดยมีผู้บริหารเป็นแบบอย่างของวัฒนธรรมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bovee, Thill, Wood, & Dovel (1993, p. 468) ที่ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำ เป็นความสามารถในการที่จะกระตุ้นและใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร กระบวนการภาวะผู้นำประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อให้กลุ่มทำงานหรือปฏิบัติตามเป้าหมาย 2) ขั้นกระตุ้นสมาชิกในองค์กรให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมายขององค์กร และ 3) ขั้นส่งอิทธิพลต่อพลวัตหรือความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มและวัฒนธรรมองค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ Davies, & Davies (2004, pp. 29-38) ที่ได้กล่าวว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์ควรประกอบด้วยคุณสมบัติ ด้านความสามารถในการจัดการคือ มีความสามารถในการปรับสมาชิกในองค์กรให้เข้ากับองค์กร สร้างค่านิยมในองค์กร สนับสนุนให้สมาชิกเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ปรับปรุงพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

3.4 ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ต้องใช้คำพูดที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก ไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาในที่สาธารณะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่าสม่ำเสมอ ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต กระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Davies, & Davies (2004, pp. 29-38) ที่ได้กล่าวว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์ควรประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะ คือ มีภาวะผู้นำ ฉลาด และมีสติปัญญา (Leadership Wisdom) มีการตัดสินใจที่ถูกต้องในเวลาที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ตัดสินใจได้ว่าสิ่งไหนคือความคิดที่ดีหรือไม่ดี ทำให้ผู้อื่นยอมรับในคุณค่าและความคิดของตน นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hitt, Ireland, & Hoskission (2007) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติของการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในเรื่องของการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ว่าเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่น่าไว้วางใจ มีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3.5 ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดระบบการทำงานเป็นทีม ควรมีการประชุม ชี้แจง ให้ความรู้ เรื่องของการทำงานให้เป็นองค์กรเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อคงความมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิพาวิทย์ เมษสวรงค์ (2545, หน้า 42-43) ที่ได้กล่าวว่า ผู้นำคือบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดขององค์การ องค์การจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของผู้นำในการกำหนดทิศทางที่ถูกต้อง รวมทั้งความสามารถในการสื่อสารทิศทาง และความคาดหวังที่เหมาะสมผ่านความเป็นผู้นำสู่บุคลากรทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การนำ และการควบคุม โดยการควบคุมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์ปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด และสอดคล้องกับแนวคิดของ เทียน ทองแก้ว (2557) ที่ได้กล่าวว่า ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่สร้างทีมงานที่แข็งแกร่งได้ มีความน่าเชื่อถือ ทำให้บุคลากรทุกคนในองค์กรยินดีที่จะทำงานร่วมกัน ไม่มีความลำเอียง และเลือกปฏิบัติต่อใครบางคนเป็นพิเศษ ผู้นำที่ดีไม่ใช่เพียงมอบหมายงานให้กับสมาชิกในทีมอย่างเดียวแต่จะต้องพิจารณาเสมอว่าใครที่เหมาะสมกับงานต่างๆ ก็จะมอบหมายที่ถนัดเพื่อให้เกิดผลงานที่ดีที่สุด ผู้นำจะต้องศึกษา และรู้จักจุดแข็งจุดอ่อนของสมาชิกของตนเองเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความชัดเจน และความเข้าใจกับบุคลากรในองค์การ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำ และบุคลิกภาพที่ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในองค์การ เพื่อความก้าวหน้าขององค์การ

2. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ และวางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิสัยทัศน์ต้องมีความเชื่อมโยงกับปัจจุบันและอนาคต มีความชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้จริง เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีระบบ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการบริหารจัดการสถานศึกษา ภายใต้คุณธรรมจริยธรรม ทั้งทรัพยากรงบประมาณ และทรัพยากรบุคคล เพื่อให้สถานศึกษามีการดำเนินงาน และเกิดการพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดต่างๆ ทั้งในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอื่นๆ

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโดดเด่นในการทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่านที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาคำแนะนำในด้านวิชาการ รวมถึงการกำกับติดตามด้วยความเอาใจใส่ตลอดช่วงพัฒนางานวิจัย และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เจ้าหน้าที่ทุกคนที่กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือประสานงานให้งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี รวมถึงผู้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทุกท่าน และที่สำคัญที่สุดคือ คุณพ่อบุญธรรม-คุณแม่บุษบา โปร่งสูงเนิน ผู้ให้กำเนิด ให้ทุนทรัพย์ ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาคุณงามความดี และคุณประโยชน์ใดใด อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณบิดา-มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา สร้างองค์ความรู้ จนทำให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จในการศึกษา และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพมาจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้ จะได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ที่เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ในวงการการศึกษา และพัฒนาศักยภาพมนุษย์ต่อไป

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2562

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คมกฤษ พรหมฉิน. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิรวรรณ กิตติพิเชษฐสรรค์, และธนพร กิตติพิเชษฐสรรค์. (2560). ภาวะผู้นำแบบสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ชัยพัชร เลิศรักษ์ทวีกุล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. สืบค้น ตุลาคม 12, 2562, จาก <http://www.deonetraining.com>.
- ทิพาวิดี เมฆสุวรรณ. (2545). กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เทือน ทองแก้ว. (2557). ลักษณะของบุคคลที่มีภาวะผู้นำ. สืบค้น ตุลาคม 11, 2562, จาก <http://www.eme2.dbec.go.th>.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง.
- เนตรพัฒนา ยาวีราข. (2550). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กเพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิไลลักษณ์ สีดา. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมหมาย โอภาสี. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. (2561).ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 1. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- _____. (2562). ข้อมูลสารสนเทศ จำนวนบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 1 ปี 2562. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- Bovee, C. L., Thill, J. V., Wood, B. M., &Dovel. G. P. (1993). George P. Management International. New York: McGraw-Hill.

Davies, B. J. & Davies, B. (2004). **Strategic Leadership** London: SAGE.

Dubrin, A., J. (2004). **Leadership: Research Findings, Practice, and Skills** (4th ed.). New York: McGraw – Hill.

Hitt, A. M., Ireland, D. R., & Hoskisson, E. R. (2005). **Strategic Management**. Ohio: Thomson.

_____. (2007). **Management of Strategy: Concepts and Cases**. China: Thomson South-Western.

**ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู
Administrative Skills in The 21st Century of school Administrators
Under Buriram Primary Educational Service Area Office 3
Based on Teacher Views**

พรพิมล แก้วอุทัย * กานต์ เนตรกลาง **
Pornpimon Kaewuthat, Kant Netklang

Received: June 11, 2020 Revised: January 18, 2021 Accepted: February 6, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ ทดสอบ t-test (independent), F-test (Scheffe') และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ด้านคือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน มีการประพฤติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากร มีการศึกษาข้อมูลและมีการนำแนวคิดที่ได้จากข้อเสนอแนะของบุคลากรไปปรับใช้ในการทำงาน โดยมีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา

* ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านละหานทราย (ครุราษฎร์บำรุงวิทยา)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Abstract

The purposes of this research are: 1) to study the 21st century administrative skills of the school administrators under the Office of Buriram Primary Education Area, Area 3, based on the teachers' views; 2) to compare the school administrators' skills with their educational background and the working experience and 3) to find the means to improve the skills. The 331 teachers in Buriram Educational Service Area Office 3 answered the questionnaire and being interviewed. The instruments had a consistency index between 0.8 to 1.0 and the reliability at 0.98. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation. The variables such as the educational qualification and the working experience were compared and analyzed using a t-test (independent) and a test statistic F (F-test). The content analysis was also used to analyze the data into the narrative writing.

The results showed that: 1) in the teacher s' views, the school administrators possessed the 21st century administrative skills, in overall, at the highest level, which the interpersonal skill was at the highest mean; 2) by the comparison of the school administrators' administrative skills with their educational background and working experience, it was found that, in the whole picture, the factors had no influences on the skills. However, when considering on each aspect, it showed the factors effected on the interpersonal skills with the statistical significant differences at .05 and 3) for the guidelines on the development of the skills, the research would like to provide some suggestions that the school administrators should have a variety of management techniques, and need to conduct the behaviors to be respectful by the colleagues. School administrators also need to put efforts studying the current issues, and take the colleagues' suggestions into practice with the adequate decisions, and appropriately assign the job to the right person.

Keywords: Administrative Skills, Administrative Skills in The 21st Century, School Administrators

บทนำ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นในทุกด้านอย่างรวดเร็ว ทั้งทางวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเราไม่สามารถปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาได้เลยว่ามีผลกระทบหรืออิทธิพลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการศึกษาซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ปัจจุบันที่เป็นแรงขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้พัฒนานั้นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากสภาพปัญหาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งสนใจงานวิชาการน้อยและยังไม่ใช่ผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งขาดการนิเทศภายในการกำกับ ติดตาม และมีความล่าช้าในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งขาดการวางแผนที่เป็นระบบ ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดจากสถานศึกษาขาดการส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีจุดเน้นพัฒนาประสิทธิภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรองรับการปฏิบัติงานราชการยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2562, หน้า 27-36) เพื่อเตรียมความพร้อมและรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญของการวางกรอบงานการศึกษา ให้มีทิศทางในการปฏิบัติ ในเรื่องของการศึกษาทักษะการบริหารงานที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในยุคที่สิ่งรอบข้างเข้ามามีบทบาทในชีวิต ซึ่งการศึกษาหรือพัฒนาทักษะของผู้บริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ย่อมส่งผลดีต่อระบบการศึกษาที่ทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างก้าวกระโดดในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ New Zealand Ministry of Education (2013 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, หน้า 70-75) กล่าวถึงโมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (The Educational Leadership Model: ELM) ว่าเป็นโมเดลที่กล่าวถึงคุณภาพ (Quality) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) ของผู้นำทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการนำสถานศึกษาเข้าสู่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในรอบด้าน ทั้งพัฒนาดนเอง คิดหายุทธศาสตร์ใหม่ๆ ในการบริหารจัดการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน เพื่อให้รับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกด้านในศตวรรษที่ 21

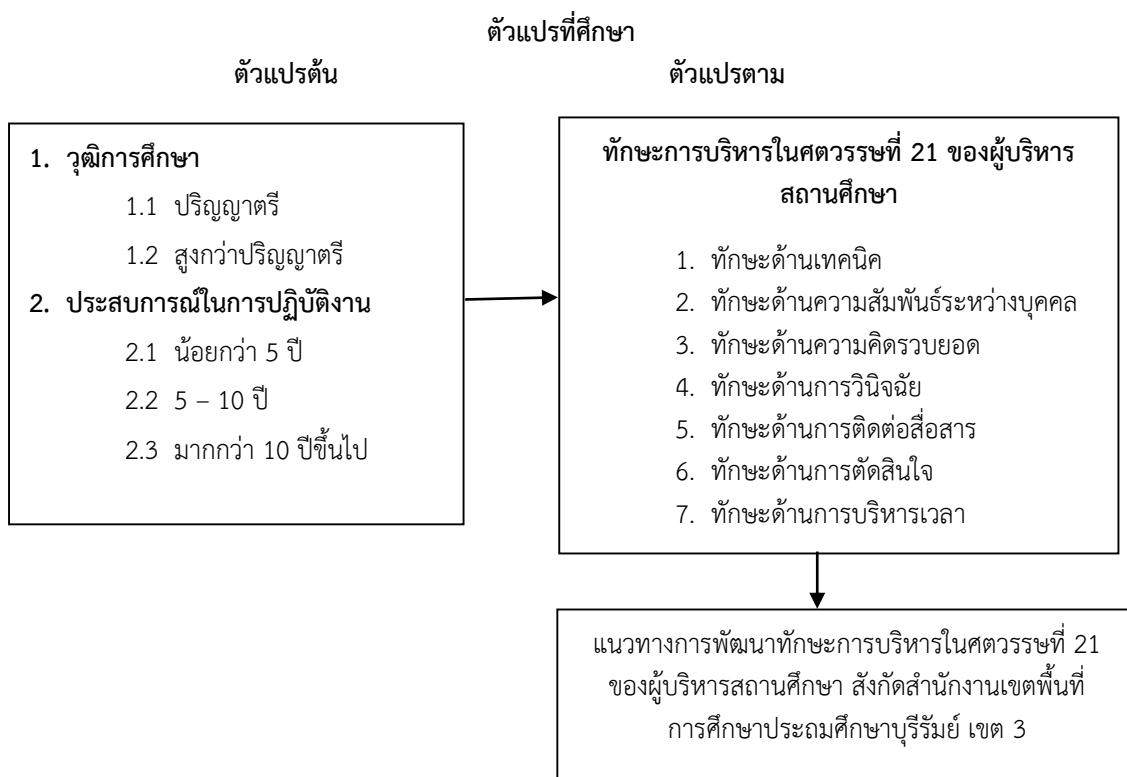
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่าระบบการศึกษานอกเหนือจากผู้บริหารอีกบทบาทที่สำคัญคือ ครู บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 2) ครูซึ่งเป็นเพียงจักรเล็กทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้นำสถาบันที่ต้องเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษา จัดบุคคล จัดสถานที่ จัดบริการต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรที่วางไว้ ซึ่งต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน ครูเป็นอีกกระบอกเสียง ที่จะช่วยสะท้อนการทำงานของผู้บริหารในการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ตามทัศนะของครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารงานที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผน แก้ไข ตลอดจนการบริหารงานที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาต่างๆ ให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของ Griffin (2013, pp. 13-15) ได้ทักษะทั้งหมด 7 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านเทคนิค 2) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 4) ทักษะด้านการวินิจัย 5) ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร 6) ทักษะด้านการตัดสินใจ 7) ทักษะด้านการบริหารเวลา ซึ่งแสดงรายละเอียดของกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,375 คน จากสถานศึกษา 214 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 331 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970)

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้มาจากการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

2.1.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม

2.2.1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม เรื่องทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และหาแนวทางการพัฒนาแล้วนำมาสร้างเป็นแบบวัด โดยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดของ Griffin (2013)

2.2.1.2 ศึกษาวิธีการ พร้อมทั้งสร้างแบบสอบถามจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบพร้อมแก้ไขสำนวน ความครอบคลุม และความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

2.2.1.3 นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ

2.2.1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พร้อมทั้งนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach พบว่ามีความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .985 ซึ่งถือว่าใช้ได้

2.2.2 แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยยึดแนวคิดของ Griffin (2013, pp.13-15) จากนั้นเลือกข้อความที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็น ในการสัมภาษณ์โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.2.1 กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์หาแนวทางเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2.2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นปัญหา พร้อมทั้งนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม

3.1.1 ทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในการเก็บรวบรวมงานวิจัย

3.1.2 นำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสืออนุญาตถึงครูในแต่ละโรงเรียน ส่งทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์ จำนวน 331 ฉบับ

3.1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยส่วนหนึ่งจัดส่งทางไปรษณีย์ ส่วนหนึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์

3.2.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และดำเนินการติดต่อนัดหมายวัน เวลา สถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ โดยมีการบันทึกภาพ และเสียงเอาไว้เป็นหลักฐานประกอบการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความบูรณ์และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

4.1.2.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2.2 วิเคราะห์ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทักษะของครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกรายด้านและรายชื่อ

4.1.3 เปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทักษะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยสถิติทดสอบ T (T-test Independent) และประสพการณ์ในการปฏิบัติงานโดยสถิติทดสอบ F (F-test) เมื่อพบความแตกต่างของประสพการณ์ในการปฏิบัติงานจึงทำการเปรียบเทียบโดยใช้วิธีของ Scheffe' ในการหาค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

4.2 แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทักษะของครู ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมดแล้วทำความเข้าใจในภาพรวมความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

4.2.2 นำข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลมาจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน โดยนำคำสำคัญที่ได้จากคำตอบมาจัดกลุ่มคำ แล้วเรียบเรียงให้เข้ากับประเด็นของการวิจัย

4.2.3 อ่านบทวนกลุ่มคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจ แล้ววิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์ คือ พิจารณาความเหมือน ความแตกต่าง และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุป แล้ววิเคราะห์นำเสนอบรรยายเป็นแบบความเรียงเชิงพรรณนา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทักษะของครู

ผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทักษะของครู ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทักษะของครู

ด้าน	ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ทักษะด้านเทคนิค	4.56	.49	มากที่สุด
2	ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.61	.46	มากที่สุด
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.55	.50	มากที่สุด
4	ทักษะด้านการวินิจฉัย	4.56	.52	มากที่สุด
5	ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร	4.56	.52	มากที่สุด
6	ทักษะด้านการตัดสินใจ	4.54	.54	มากที่สุด
7	ทักษะด้านการบริหารเวลา	4.55	.50	มากที่สุด
	รวม	4.56	.45	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการวินิจัย และทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านการตัดสินใจ

2. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม

ด้าน	ทักษะการบริหาร ในศตวรรษที่ 21	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านเทคนิค	4.57	.48	4.56	.51	.17	.27
2	ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.63	.44	4.55	.51	1.37*	.01
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.56	.48	4.52	.52	.56	.18
4	ทักษะด้านการวินิจัย	4.58	.52	4.53	.52	.66	.63
5	ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร	4.57	.51	4.53	.52	.60	.70
6	ทักษะด้านการตัดสินใจ	4.54	.54	4.54	.54	.04	.90
7	ทักษะด้านการบริหารเวลา	4.56	.50	4.53	.51	.58	.89
	รวม	4.57	.44	.54	.48	.63	.10

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ด้าน คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และไม่แตกต่างกัน จำนวน 6 ด้าน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความแปรปรวนทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม

ทักษะ	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	p
1. ทักษะด้านเทคนิค	ระหว่างกลุ่ม	2	.279	.140	.586	.557
	ภายในกลุ่ม	328	78.179	.238		
	รวม	330	78.458			
2. ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.403	.701	3.303*	.038
	ภายในกลุ่ม	328	69.643	.212		
	รวม	330	71.045			
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	ระหว่างกลุ่ม	2	.187	.094	.378	.685
	ภายในกลุ่ม	328	81.239	.248		
	รวม	330	81.426			
4. ทักษะด้านการวินิจฉัย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.351	.675	2.553	.079
	ภายในกลุ่ม	328	86.799	.265		
	รวม	330	88.150			
5. ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	.252	.126	.472	.624
	ภายในกลุ่ม	328	87.772	.268		
	รวม	330	88.025			
6. ทักษะด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	.984	.492	1.707	.183
	ภายในกลุ่ม	328	94.525	.228		
	รวม	330	95.509			
7. ทักษะด้านการบริหารเวลา	ระหว่างกลุ่ม	2	.152	.076	.299	.742
	ภายในกลุ่ม	328	83.096	.253		
	รวม	330	83.247			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.358	.179	.878	.417
	ภายในกลุ่ม	328	66.879	.204		
	รวม	330	67.237			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ด้าน คือทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และไม่แตกต่างกัน จำนวน 6 ด้าน

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน มีการประพุดตินให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากร สามารถคาดการณ์เหตุการณ์และแก้ไขสถานการณ์ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีการศึกษาข้อมูลและมีการนำแนวคิดที่ได้จากข้อเสนอแนะของบุคลากรไปปรับใช้ในการทำงาน โดยมีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ปัจจุบัน ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะผู้บริหารมีศักยภาพและมีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับมีความรู้และประสบการณ์ทางการบริหารที่นอกเหนือจากจะเป็นผู้บริหารแล้ว ยังต้องเป็นผู้นำและมีทักษะการบริหารหลายๆ ด้านประกอบกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พจนรินทร์ เหลืองอรฐนภา (2556, หน้า 19) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร เป็นความสามารถของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญและเชี่ยวชาญ ส่งผลให้บุคคลทั่วไปยอมรับและการดำเนินงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิวัฒน์ บุญยง (2557, หน้า 18) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร เป็นความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ความคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้องในการบริหารงานของผู้บริหารที่แสดงว่าเป็นผู้บริหารที่ดี มีประสิทธิภาพสามารถบริหารงานและนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์ (2554, หน้า 76-77) ที่ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านมนุษย ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิควิธี

2. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายความว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะว่าทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุณา อิสสาหาก (2555, หน้า 1) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร เป็นความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ ที่มีอยู่ โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์ (2554, หน้า 76-77) ที่ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านมนุษย ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิควิธี เมื่อเปรียบเทียบตาม วุฒิการศึกษา พบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ด้าน คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันส่งผลให้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านของทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุริยา ทองยัง (2558, หน้า 11) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ความคิด ปัญญาในการบริหารงานภายในองค์กร เป็นทักษะของผู้บริหารที่สามารถพัฒนาได้ และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะด้านอื่นๆ ทำให้การทำงานหรือกระทำให้บรรลุสู่เป้าหมายปลายทางขององค์กรอย่างรวดเร็ว และถูกต้องโดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ ที่มีอยู่โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ พิสัย แก้วเชื้อ (2552, หน้า 84) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู

3.1 ทักษะด้านเทคนิค ในการบริหารงานของผู้บริหารต้องอาศัยหลายๆเทคนิคในการบริหารเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การสังเกตพร้อมทั้งลงมือปฏิบัติงานร่วมกันอย่างจริงจังโดยต้องมีการศึกษาข้อมูลเดิมที่มีอยู่ โดยหลังจากการปฏิบัติทุกครั้งต้องมีการติดตามตรวจสอบ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้หลักกฎหมาย และคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง (2550, หน้า 39) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) เป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเชี่ยวชาญและชำนาญ พร้อมทั้งสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธรรม ดุขดี (2553, หน้า 85) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุดคือ ทักษะทางด้านมนุษยและรองลงมาคือ ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด และทักษะทางการศึกษาการสอนตามลำดับ

3.2 ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้บริหาร เรื่องของการรู้จักการวางตนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีค่ามากกว่าคำสอน อีกทั้งในเรื่องการแต่งกาย บุคลิกภาพ คุณลักษณะทั้งภายในและภายนอก และอีกเรื่องที่สำคัญมากคือในเรื่องของเวลา พร้อมทั้งต้องตั้งใจทำงานและปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งต้องควบคู่ไปกับความยุติธรรม ความเสมอภาคในการทำงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sergiovanni (1980, pp.72-74) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยเป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และเป็นทักษะที่ผู้บริหารจะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจ มั่นคงในอารมณ์ จะต้องรู้จักและพยายามเข้าใจผู้อื่น ลักษณะของผู้บริหารที่แสดงถึงความโอปอ้อมอารี เป็นเครื่องมือสำหรับผู้ผู้นำในการสร้างแรงจูงใจ การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีภาวะผู้นำ รู้วิธีการสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย หรือพัฒนาทัศนคติ การทำงานร่วมกันของบุคลากรในองค์กร ทักษะนี้เป็นทักษะที่เอื้อให้งานบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mostafa, Habib, Farzad & Nahid (2012, pp.388-394) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทักษะการบริหารจากทฤษฎีของ Katz สำหรับผู้บริหารด้านพลศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศอิหร่าน ผลการศึกษาพบว่า ทักษะด้านมนุษยมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิคตามลำดับ

3.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด ประสบการณ์การทำงานจะทำให้เราเห็นภาพของปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจน พร้อมทั้งสามารถแก้ไขงานได้ตรงตามเป้าหมาย การพูดคุยกับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวางแผนและแก้ไขสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างทันถ่วงที ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง (2550, หน้า 39) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual skills) เป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการมองเห็นภาพรวมขององค์กร และเข้าใจความซับซ้อนในโครงสร้างภารกิจของการบริหารงานโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการอันเป็นภารกิจและนโยบายการจัดการศึกษาอันดับแรกที่สำคัญ มีความสามารถในการประสานงานด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งว่าจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ขององค์กรได้ทันต่อเหตุการณ์อย่างทันถ่วงที และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพา ทองเรือง (2557, หน้า 60-62) ที่ได้ศึกษาเรื่อง

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิควิธี

3.4 ทักษะด้านการวินิจฉัย อันดับแรกคือต้องเข้าใจปัญหา ถ้ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นอย่าหนีปัญหา ต้องรีบแก้ไขให้เร็วที่สุด โดยปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีส่วนสำคัญมาก ที่เป็นหนึ่งตัวช่วยในการแก้ปัญหาได้ดีและรวดเร็ว โดยการกระทำหรือการตัดสินใจทุกขั้นตอนกระบวนการต้องอยู่ภายใต้ระเบียบของความถูกต้อง และนโยบายของกระทรวง มีการใช้ข้อมูลเดิมในการวางแผนการปฏิบัติงานโดยนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ในมือ เราต้องอาศัยข้อมูลจากหลายส่วนประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อประสิทธิภาพของงานที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dubrin (2012, pp.17-19) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมักจะต้องทำหน้าที่วินิจฉัย ค้นหาสาเหตุของปัญหา และตัดสินใจแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เนื่องจากผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะด้านเทคนิค ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือด้านนโยบาย ในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อหาทางแก้ไข อันเป็นความท้าทายในการเป็นผู้บริหารที่จะต้องค้นหาต้นตอของปัญหา และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนพร มากระจัน (2558) ที่ได้ศึกษาทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหาร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะด้านการบริหารเวลา ทักษะด้านการวินิจฉัย ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการสื่อสาร และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.5 ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร ในการบริหารยุคใหม่ต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ตัวผู้บริหารเองจะต้องมีองค์ความรู้ พร้อมทั้งมีการร่วมพูดคุยกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ววางแผนแก้ไขปัญหา ทำงานร่วมกัน โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะทำให้เรามีข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน โดยข้อมูลเหล่านั้นต้องผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย เทพแสง, และอรจิรา เทพแสง (2549, หน้า 127) ที่ได้กล่าวว่า ใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และสื่อสารหลายๆ ครั้ง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้บุคลากรเกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้บริหารต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยการพูด การสนทนา การฟัง และการซักถาม ผู้บริหารสามารถใช้วิธีการสื่อสารอย่างหลากหลาย อาทิ ส่งข่าวทั้งทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ จดหมาย อีเมล ใช้การสื่อสารแบบสองทาง และเปิดเผยเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ความสำเร็จของผู้นำกับการใช้การสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีในองค์กร รวมทั้งบุคลากรนอกองค์กร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Javadin, Amin, Tehrani & Ramezani (2010, pp.170-177) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดการธนาคารแต่ละสาขาในเมือง Tehran ประเทศอิหร่าน โดยใช้ทักษะการบริหารของ Katz ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) เป็นทักษะที่จำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านมนุษย (Human Skill) และทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) เป็นลำดับ โดยทักษะทางเทคนิคนั้นได้รวมไปถึงประสบการณ์ การศึกษา การฝึกฝน การรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ เทคนิค และเครื่องมือต่างๆ ไปใช้ในการทำงานด้วย ซึ่งเขากล่าวว่าการมีทักษะทางเทคนิคที่ดีจะส่งผลให้เกิดทักษะด้านมนุษยที่ดีขึ้นตามมา ซึ่งทักษะด้านมนุษยกล่าวรวมถึงทักษะการสื่อสาร การจัดการกับปัญหา การสร้างแรงจูงใจ การควบคุมและการทำงานอย่างเป็นระบบและเขายังกล่าวอีกว่าการที่ผู้บริหารมีทักษะด้านการบริหารที่เพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

3.6 ทักษะด้านการตัดสินใจ การที่จะตัดสินใจได้ต้องอาศัยประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในเรื่องที่ถูกที่ควร หน่วยงานในองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งนี้การเป็นผู้บริหารจะตัดสินใจในเรื่องใดจะต้องยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักและอยู่ภายใต้ของกฎระเบียบและนโยบายของกระทรวง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จารุวรรณ วิจิตรวงศ์วน (2556, หน้า 21) ที่ได้กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการพื้นฐานขององค์กร ที่ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหาร โดยเกิดขึ้นมาจากการหลอมรวมความรู้ ทักษะต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์ จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเลือกทางที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานหรือดำเนินการต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์นรินทร์ เจริญรัมย์ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราชบุรีบำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราชบุรีบำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก

3.7 ทักษะด้านการบริหารเวลา พิจารณาที่ความรู้และความสามารถของบุคลากรและผู้ใต้บังคับบัญชาว่าแต่ละคนมีทักษะหรือมีศักยภาพในด้านใด เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ โดยมอบหมายงานไปแล้วต้องติดตามและประเมินความเหมาะสมของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, หน้า 135) ที่ได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารจะสามารถดำเนินการกิจตามหน้าที่ของตนเองได้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ พิจารณาจัดสรรเวลา ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสมเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นภารกิจประจำหรือภารกิจที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ก่อน ในส่วนของภารกิจประจำผู้บริหารจะต้องจัดสรรเวลาสำหรับกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการวางแผน การดำเนินการ การควบคุมการใช้เวลาของตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นการจัดสรรเวลาจึงควรทำอย่างเป็นระบบโดยให้เวลามากแก่หน้าที่สำคัญ วางแผนการใช้เวลา และควบคุมการใช้เวลาให้เป็นไปตามแผน โดยมีหลักในการบริหารเวลา คือ มีเป้าหมายในการทำงาน จัดลำดับความสำคัญของงานที่จะทำ จัดสรรเวลาให้แก่งานที่สำคัญ มากน้อยแตกต่างกัน แบ่งเวลาว่าเวลาใดควรทำอะไร การวางแผนการใช้เวลา มีเทคนิคในการจัดหรือลดสิ่งที่ทำให้เสียเวลาและติดตามผลการใช้เวลา การบริหารเวลาเป็นสิ่งสำคัญของผู้บริหาร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรู้เวลา การรู้เวลาหมายถึง การตรงต่อเวลา การใช้เวลาอย่างมีค่า และเกิดประโยชน์ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องมี วิธีการจัดสรรเวลาที่เป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการตรงต่อเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การตรงต่อเวลา นัดหมาย การตรงเวลาต่อการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยผู้บริหารจะต้องควบคุมการใช้เวลาให้เป็นไปตามแผนและจัดสรรเวลาที่ได้วิเคราะห์ดำเนินการไว้อย่างเป็นระบบด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสวก สุขเสื่อ (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารเวลาในการปฏิบัติการกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเวลาในการปฏิบัติการกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป พบว่า ในภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน มีการใช้เวลาในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารต้องสามารถใช้ความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารในการบริหารงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหารต้องวางแผนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน เพื่อประสิทธิภาพขององค์กร

3. ผู้บริหารต้องสามารถคิด วิเคราะห์ คาดการณ์เหตุการณ์ขององค์กร เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

4. ผู้บริหารต้องสามารถวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรพร้อมทั้งค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

5. ผู้บริหารต้องสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม

6. ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

7. ผู้บริหารต้องสามารถวางแผนและจัดสรรเวลาในการทำงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโรงเรียนควรจัดทำคู่มือทักษะการบริหารของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือการดำเนินงานของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทักษะของครู

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทักษะของครู เพื่อเปรียบเทียบกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดทำคู่มือทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนสำหรับผู้บริหารยุคใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่านที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาคำแนะนำในด้านวิชาการ รวมถึงการกำกับติดตามด้วยความเอาใจใส่ตลอดช่วงพัฒนางานวิจัย และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ได้ให้การชี้แนะแนวทางการแก้ไข การปรับปรุงข้อบกพร่อง และการพัฒนางานวิจัย ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สรฤดี ตีปุ่ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งประเสริฐ และ ดร.กิงดาว หวังร่วมกลาง ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณาที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไข ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งนายประเสริฐชัย พิสาครรัมย์ และนายประหยัด เหมือนพร้อม ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นายสง่า จันทน์วิเศษ นายเผด็จศึก โชติกลาง นายมานะ ครุฑาโรจน์ นายคมสรณ์ นิธิปริชา และว่าที่ร้อยตรีอนุวัฒน์ ฉินสูงเนิน ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และให้แนวทางพร้อมข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เจ้าหน้าที่ทุกคนที่กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือประสานงานให้งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี รวมถึงผู้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทุกท่าน และที่สำคัญที่สุดคือ คุณพ่อคุณ-คุณแม่พิกุล แก้วอุทัยคน ผู้ให้กำเนิด ให้ทุนทรัพย์ ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และให้ความช่วยเหลือหลายประการ รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่านผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ที่เห็นคุณค่า และประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ในวงการการศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จารุวรรณ วิจิตรวงศ์วาน. (2556). การตัดสินใจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนพร มากระจัน. (2558). **ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์นรินทร์ เจริญรัมย์. (2558). **การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พจนรินทร์ เหลืองอร่าม. (2556). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสมัย แก้วเชื้อ. (2552). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุพา ทองเรือง. (2557). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). **กระบวนการพัฒนาทางการศึกษาระดับต้นต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วิวัฒน์ บุญยง. (2557). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง. (2550). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุณา อีสสาทา. (2555). **ทักษะการบริหาร**. สืบค้น พฤษภาคม 8, 2563, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/126541>.
- สุธรรม ดุขดี. (2553). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2555). **การบริหารทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุรียา ทองยัง. (2558). **ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมชาย เทพแสง, และอรจิรา เทพแสง. (2549). **ผู้นำยุคใหม่: หัวใจของการปฏิรูป**. นนทบุรี: เกรทเอดดูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2562). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. บุรีรัมย์: ผู้แต่ง.

- เสวก สุขเสื่อ. (2550). การบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์. (2554). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Dubrin, A., J. (2012). **Essentials of Management**. Mason: South-Western Cengage Learning.
- Griffin, R., W. (2013). **Management Principles and Practices**, (11th ed). Canada: Erin Joyner.
- Javadin, S.R.S., Amin, F., Tehrani, M., &Ramezani, A. (2010). Studying the Relationship Between Managerial Skills and Efficiency of Bank Branchers. **Word Applied Sciences Journal**, 11(2), 170-177.
- Krejcie, R. V., &Morgan, D., W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities,” **Educational and Psychological Measurement**, 30(3,) 607-610.
- Mostafa, A., Habib, H., Farzad, Q., &Nahid, J. (2012). Prioritizing Managerial Skills Based on Katz’s Theory in Physical Edcation Offices of Universitics in Iran. **World Applied Sciencs Journal**, 20(3), 388-394.
- Sergiovanni, T. J. (1980). **Educational govemance and administration**. Englewood Cliffs,NJ.: Prentice-hall.

**แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ**
**Guidelines for Teacher Students Preparation of Rajabhat Univrsity
in Northeastern Thailand of The Knowledge Professional
Autonomy Based on Competency**

ขอบฟ้า จันทรเจริญ* วราภรณ์ ไทยมา** และ ภัทราวดี มากมี***
Khobfa Chancharoenl, Waraporn Thaima and Phattravadee Makmee

Received: June 11, 2020 Revised: January 18, 2021 Accepted: February 6, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและ 3) เพื่อหาและประเมินแนวทางการผลิตครู แหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) เอกสารและหลักฐาน แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้บริหารระดับสูงและคณาจารย์สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 700 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวแทนครูสภา คณะครุศาสตร์ และสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ประเมินแนวทางผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูจำนวน 7 คน การวิจัยนี้เก็บข้อมูลทั้งการวิเคราะห์เอกสาร และ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคของการวิเคราะห์เอกสารและการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทาง การผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู กระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ผลผลิตจากการผลิตนักศึกษา ผลสะท้อนกลับจากการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู และมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผลการประเมินแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู 4 ด้าน คือ 1) ความถูกต้อง 2) ความเหมาะสม 3) ความเป็นไปได้ และ 4) การนำไปใช้ประโยชน์ของแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์มาก

คำสำคัญ: การผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู, แนวทาง, มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

This research aimed 1) To study the current conditions of Teacher Students Preparation of Rajabhat University in Northeastern Thailand of The Knowledge Professional Autonomy Based on Competency 2) To analyze the composition of Teacher Students Preparation and 3) to find and evaluate Guidelines for Teacher Students Preparation. The research data were 1) documentary; concepts, theories and research, 2) Senior Executive, Faculty of Education in The Northeast Select a simple random sample 700 persons 3) Qualified components, sub-components, and indicators Rajabhat University in Northeastern Thailand Select a simple random sample from representatives of Khurusapha (The Teachers' Council of Thailand), Faculty of Education and the Office of Basic Education, 9 persons to confirm the main composition model. 4) Qualified persons Rajabhat University in Northeastern Thailand Select a specific sample to evaluate Guidelines for Teacher Students Preparation. The data were the document, the interview and the questionnaire. The qualitative data was analyzed by content analysis and the quantitative data used Frequency, Percentage, Mean, Standard deviation, Median, Interquartile Range and Confirm Factoring Analysis (CFA) to analyze.

The research results were found; Guidelines for Teacher Students Preparation of Rajabhat University in Northeastern Thailand of The Knowledge Professional Autonomy Based on Competency consists of 1) inputs in the production of professional students, teachers, 2) Teacher Students Preparation process 3) Productivity of Teacher Students Preparation 4) Reflected on Teacher Students Preparation 5) The Knowledge Professional Autonomy Based on Competency include Content Knowledge, Learning Management, Self Actualization for Teachers, and Community Relationships. Evaluation of Guidelines for Teacher Students Preparation of Rajabhat University in Northeastern Thailand of The Knowledge Professional Autonomy Based on Competency. The four performance bases were 1) accuracy, 2) suitability, 3) feasibility, and 4) the usefulness of Guidelines for Teacher Students Preparation of Rajabhat University in Northeastern Thailand. All components are suitable and very useful.

Keywords: Teacher Students Preparation, Guidedlines, The Knowledge Professional Autonomy Based on Competency

บทนำ

แนวทางการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Teacher and personals Competency) (สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2557) สำหรับสมรรถนะครูนั้น พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546 มาตรา 49 ได้กำหนดให้ครูต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานไว้ในมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้คณะกรรมการคุรุสภาได้จัดทำประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พุทธศักราช 2548 จึงได้กำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วยมาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550)

บทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังกล่าวข้างต้น ระบุให้มหาวิทยาลัยมีบทบาท ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู (Council of State Office, 2004) ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเป็นความหวังของท้องถิ่นในการให้ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่บุคลากรในท้องถิ่นที่จะสร้างความมั่นคงให้ยังรากกลไกลงไปในท้องถิ่นนั้น ทั้งในระดับหมู่บ้านและขยายตัวออกไปในระดับภูมิภาค ซึ่งมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาผลิตและพัฒนาครูในท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏจะสามารถสร้างความโดดเด่นเฉพาะตัวที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นได้ ด้วยการดำรงรักษาความเป็นมหาวิทยาลัยของท้องถิ่นของภาค หรือของจังหวัด คล้ายกับมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ (State University) ในสหรัฐอเมริกา (Laksana, 2002) โดยใช้ต้นทุนเดิมทางภูมิปัญญาไทย ต้นทุนศิลปวัฒนธรรมและต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นหนทางการกลั่นกรองกำหนดสาระสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอน (Worawut, 2005) มุ่งตอบสนองต่อแนวโน้มความจำเป็นและความต้องการในด้านการผลิตและพัฒนาครู เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2528 มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 กำหนดให้วิทยาลัยครูรวมกันเป็นกลุ่มและสภาฝึกหัดครูได้ออกข้อบังคับว่าด้วยกลุ่มวิทยาลัยครู พ.ศ. 2528 โดยเฉพาะการกำหนดพื้นที่ในการพัฒนาร่วมกันเป็นรายภาคที่เน้นพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทแต่ละพื้นที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เช่น กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แต่จากการสำรวจวรรณกรรมพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครู โดยมีเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู สมรรถนะครูทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 เช่น ผลงานของ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และพรทิพย์ แสงชัน (2551) Seameo Innotech (2010) และ Vidovic, &Velkovsk. (2013) มีการวิจัยที่ศึกษาสภาพปัจจุบันและเสนอแนวทางการผลิตครูในอนาคต เช่น รายงานผลการศึกษาศาสนาการณการผลิตครูและพัฒนาครูในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีผลงานของ ชนิตา รักษ์พลเมือง (2558) และศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2558) วิชชุดา กิจธรรรม, พรทิพย์ อันทิวโรทัย, และพิชชาดา สุทธิแป้น (2556) และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการผลิตครูในศตวรรษที่ 21 เช่น ผลงานของ ถุตินันท์ สมุทรทัย, และคนอื่นๆ (2556) ละออง ภูเงิน, สุนทร โคตรบรรเทา, และสวลีส์ โพธิ์วัฒน์ (2556) ศักดิ์ชาย เพชรช่วย, พันธศักดิ์ พลสารมัย, และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2560) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เปรียบเทียบการผลิตครูในหลายประเทศ เช่น ผลงานของ Ingersoll (2007) ในขณะที่เอกสารวิชาการเกี่ยวกับสมรรถนะครู เช่น ผลงานของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2559) ยืน ภู่วรรณ (2558) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียวาร์ ยินดีสุข (2560) วินัย ไชยวงศ์ญาติ (2555) ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู พบบางงานวิจัยของ อภิภา ปรัชญพฤทธิ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0

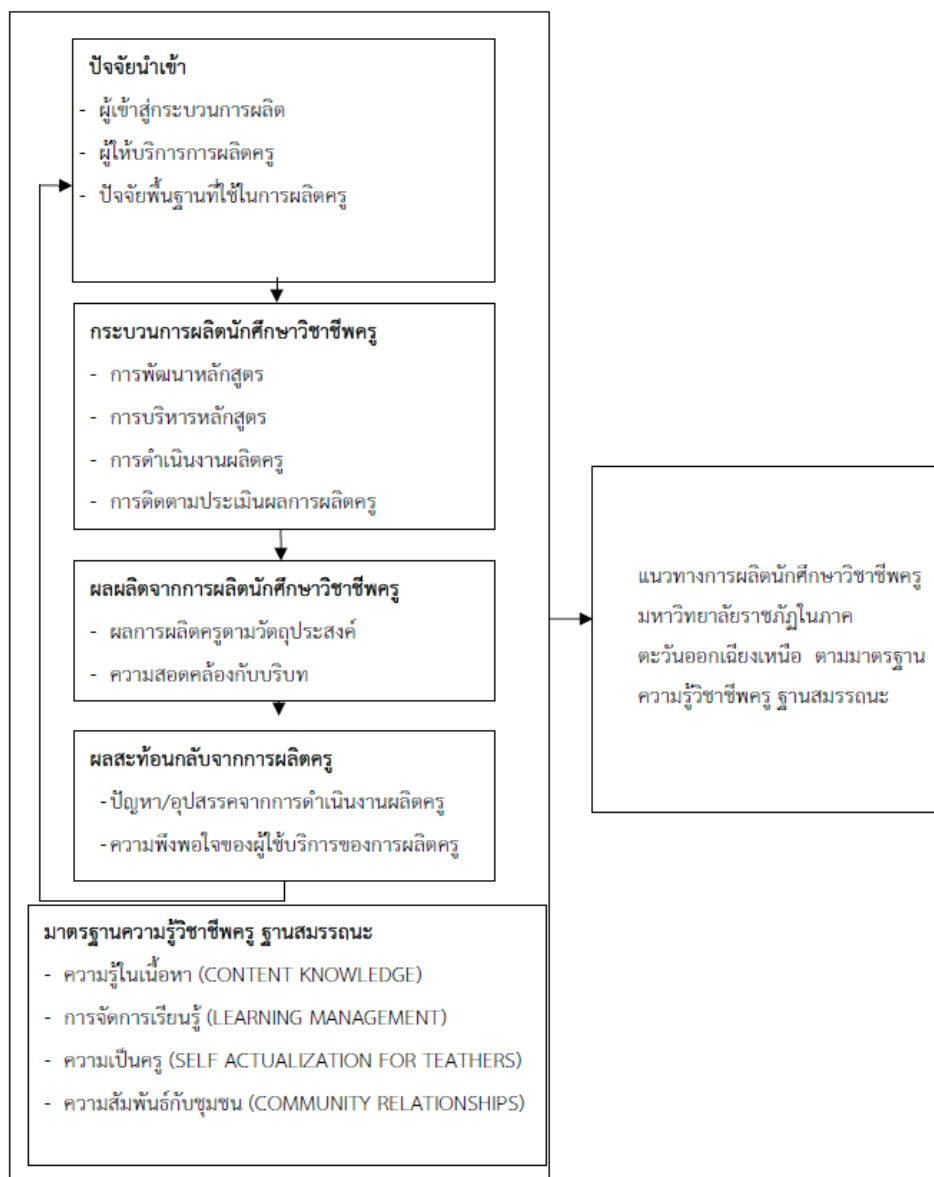
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการผลิต นักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ซึ่งได้มาจากการบูรณาการองค์ประกอบของมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ กับสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพครู ทำให้ทราบถึง แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐาน ความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ เพื่อการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูที่เหมาะสมสำหรับนำมาพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ ให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาขับเคลื่อน มหาวิทยาลัยสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการผลิตครูได้ต่อไปในอนาคต ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ
3. เพื่อหาและประเมินแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการวิจัย โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ดำเนินการตามรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Edmonds, W., A., & Kennedy, T., D., 2017) ร่วมกันเพื่อให้ได้ แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ด้านพื้นที่การวิจัยครั้งนี้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 11 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2 ด้านแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัดบอบบาทความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และ สอบถามกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และคณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 700 คน และยืนยันโมเดล โดยประชากรเป้าหมาย คือ อธิการบดี รองอธิการบดี และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 11 แห่ง จำนวน 20 คน

1.3 ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเบื้องต้นดังต่อไปนี้คือ แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ผลผลิตการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ผลสะท้อนกลับการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู และมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยความรู้ในเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ ความเป็นครู ความสัมพันธ์กับชุมชน

1.4 ด้านระยะเวลา การศึกษาระยะนี้ศึกษาระหว่างเดือน กันยายน 2562 ถึง สิงหาคม 2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1. แบบสอบถาม (Questionnaire) สภาพปัจจุบันการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

2.1.1 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.1.2 นำข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองใช้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูฐานสมรรถนะ มีค่า 92.30

2.1.4 ปรับปรุงข้อคำถาม รายข้อต่างๆ ให้ได้คุณภาพ

2.1.5 ได้แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวชี้วัด

2.2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

2.2.1 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.2 นำข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองใช้ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูฐานสมรรถนะ มีค่า 98.20

2.2.4 ปรับปรุงข้อคำถาม รายข้อต่างๆ ให้ได้คุณภาพ

2.2.5 ได้แบบสอบถามเพื่อใช้ยืนยันองค์ประกอบ

2.3. แบบสัมภาษณ์แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

2.3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ประเด็นปัจจัยข้อคำถามที่ต้องการนำไปสัมภาษณ์

2.3.2 ร่างข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ตอน แยกเป็น ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ จำนวน 4 ข้อ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3.3 นำข้อคำถามที่ได้ไปตรวจสอบหาคุณภาพและความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

2.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.5 พิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริงเพื่อจะนำไปเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

2.4. แบบประเมินแนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

2.4.1 สร้างแบบประเมิน มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

2.4.2 นำข้อคำถามในแบบประเมินทุกข้อไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.4.3 นำแบบประเมินที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองใช้ เพื่อหาอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

2.4.4 ปรับปรุงข้อคำถาม รายข้อต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพ

2.4.5 ได้แบบประเมินเพื่อใช้ยืนยันแนวทางการผลิตครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสร้างข้อคำถาม องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัด

ตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

ระยะที่ 2 สร้างองค์ประกอบและยืนยันประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และคณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 700 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ไม่น้อยกว่า 20 เท่า ของตัวแปรการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไป และยืนยันองค์ประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันรูปแบบ (Questionnaire) ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ อธิการบดี รองอธิการบดี และ คณบดีคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 11 แห่ง จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาเอกขึ้นไปและปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมาไม่น้อยกว่า 5 ปี การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูฐานสมรรถนะ

ระยะที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 หาแนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 รวมทั้งสังเคราะห์แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

3.2 ประเมินแนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผู้ให้ข้อมูลประเมินแนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตครู จำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ โดยผู้วิจัยจัดส่งทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้ วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ วิเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสร้างข้อคำถามองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัด

ระยะที่ 2 สร้างและวิเคราะห์องค์ประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วน 5 ระดับ มาวิเคราะห์ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์องค์ประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ใช้การวิเคราะห์ Confirm Factoring Analysis (CFA) ยืนยันองค์ประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ เพื่อยืนยันรูปแบบ (Questionnaire) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูฐานสมรรถนะ โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ การวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ระยะที่ 3 หาแนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 รวมทั้งสังเคราะห์แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูฐานสมรรถนะ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และประเมินแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ เป็นการวิจัยเชิง

ปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะที่พัฒนา 4 ด้าน คือ 1) ความถูกต้อง 2) ความเหมาะสม 3) ความเป็นไปได้ และ 4) การนำไปใช้ประโยชน์ของแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ โดยผู้ตอบแบบประเมินความเหมาะสม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน

ผู้วิจัยนำคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง แนวทางการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้/มีความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และ Confirm Factoring Analysis (CFA)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูฐานสมรรถนะ จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

ตาราง 1 สภาพปัจจุบันแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

ด้าน	แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ	ระดับการดำเนินการ			
		ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านปัจจัยนำเข้า	3.81	0.91	มาก	4
2	ด้านกระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู	3.84	0.89	มาก	3
3	ด้านผลผลิตจากการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู	4.51	0.87	ดีมาก	1
4	ด้านผลสะท้อนกลับจากการผลิตครู	3.87	0.85	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.00	0.88	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ 1.1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้เข้าสู่กระบวนการผลิต ผู้ให้บริการการผลิตครู และ ปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการผลิตครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านผลผลิตจากการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.87) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก คือ ผลสะท้อนกลับจากการผลิตครู ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.85) กระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.89) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบไปด้วย ผู้เข้าร่วมกระบวนการผลิต มหาวิทยาลัยราชภัฏควรดำเนินการจัดหาหน่วยงานเฉพาะสำหรับดำเนินการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ควรนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู หลักสูตรพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ควรมีหลากหลายให้เลือกหน่วยงานร่วมผลิตและร่วมจัดทำหลักสูตร เช่น ครูสภา สกอ. กระทรวงศึกษาธิการ และ หน่วยงานท้องถิ่น มีการคัดเลือกคนที่มีผลการเรียนระดับดี เกเรเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.75 เข้าศึกษา จัดให้มีทุนการศึกษา ระหว่างเรียนและหอพัก ตลอดหลักสูตรสำหรับนักศึกษาที่ความประพฤติดีและความศรัทธาในวิชาชีพครู กระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูเฉลี่ยอยู่ระดับมีการปฏิบัติมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจัดระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่เข้มข้น โดยมีอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศดูแลใกล้ชิด เพื่อวางแผนและเตรียมการพัฒนาคู การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระหว่างภาคเรียน ตลอดหลักสูตร เมื่อสิ้นสุดการพัฒนามีการติดตามความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพครูหลังสำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจัดประเมินความสอดคล้อง ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลการดำเนินงานแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู รวมถึงประเมินและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของนักศึกษาวิชาชีพครู ผลผลิตการพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครู เฉลี่ยอยู่ระดับ การปฏิบัติดีมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม คือ นักศึกษาวิชาชีพครูที่จบจากสถาบันได้รับการยกย่องด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการดูแลนักเรียนจากสังคม ชุมชน มีความพึงพอใจต่อวิธีการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ผลสะท้อนกลับจากการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู อยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 โดยตัวแปร ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม คือ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินการประเมินความสอดคล้องของผลการดำเนินงานกับนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตาราง 2 องค์ประกอบของการผลิตมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ

ด้าน	มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ	ระดับความพึงพอใจ			
		ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านความรู้ในเนื้อหา	4.03	0.74	มาก	4
2	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.08	0.77	มาก	3
3	ด้านความเป็นครู	4.16	0.79	มาก	1
4	ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.12	0.75	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.51	0.76	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านความรู้ในเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ ความเป็นครู และความสัมพันธ์กับชุมชน ทุกปัจจัยนำเข้ามีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.79) รองลงมา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.75) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.77) และด้านความรู้ในเนื้อหา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 แห่ง พบว่า มาตรฐานมีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์มาก โดยมาตรฐานความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมในลำดับที่ 1 คือ ด้านความเป็นครู ประกอบไปด้วย นักศึกษาวิชาชีพครูปฏิบัติงาน ด้วยจิตวิญญาณ ความเป็นครู ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง มาตรฐานความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมในลำดับที่ 2 คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบไปด้วย นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถสร้าง ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ และเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม มาตรฐานความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมในลำดับที่ 3 คือ ด้านความรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถเสริมสร้าง ศักยภาพ การเรียนรู้ ของผู้เรียน สามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน เกิดพลังเรียนรู้ตลอดชีวิต กำกับการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ และการวัด ประเมินการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานความรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมในลำดับสุดท้าย คือ ด้านความรู้ในเนื้อหา ประกอบไปด้วยนักศึกษวิชาชีพครูรอบรู้ศาสตร์ ความเป็นครูและเนื้อหาวิชาที่สอน รอบรู้ผู้เรียน และบริบท

3. แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ จากการวิจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้าในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ หลักสูตรพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ นโยบาย 2) กระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ นวัตกรรมใหม่ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ส่งเสริมการเรียนรู้บนระบบ การศึกษาแบบเปิดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีการติดตามผลจากสถานศึกษา 3) ผลผลิตจากการผลิตนักศึกษา เน้นผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความสอดคล้องกับมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะตรงความต้องการ ของสังคม ชุมชน 4) ผลสะท้อนกลับจากการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ควรสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาแนวทางการผลิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ส่งเสริมให้เกิดสังคมการเรียนรู้ในวิชาชีพของ สถานศึกษา และ 5) มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ในเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ความเป็นครู และความสัมพันธ์กับชุมชน

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย

1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้าในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ หลักสูตรพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ นโยบาย ผลจากการสอบถามคณาจารย์และผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีหน่วยงานดำเนินการพัฒนาครู และจัดทำแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู เมื่อวิเคราะห์หัตถ์แปรนำเข้า 4 ตัวแปรที่สามารถทำนายกระบวนการทั้งหมดได้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจัดทำหลักสูตรการพัฒนาครู การจัดทำหลักสูตรเพิ่มคุณวุฒิ การจัดเตรียมบุคลากรพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู และการจัดเตรียมปัจจัย สนับสนุนการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู จากสมการการถดถอยพหุ

ปัจจัยนำเข้า ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการ คือ กลุ่มงบประมาณทั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถานศึกษาชั้นพื้นฐานการจัดทำแผนพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู (สมคิด บางโม, 2558) หลักสูตรที่เหมาะสมกับการพัฒนานวัตกรรมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ยุค 4.0 และศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (personalize) เช่น หลักสูตรแบบโมดูลที่ออกแบบเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตนเองและเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการข้ามสาขาวิชา เน้นแก่นความรู้ที่สำคัญ/แนวคิดหลัก เน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ รวมถึงพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับ ยุค 4.0 เช่น การคิดวิเคราะห์/แก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม ภาวะผู้นำและการประกอบอาชีพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, และคนอื่นๆ, 2560, หน้า 45-58) ดังนั้น หลักสูตรเน้นสมรรถนะจึงเหมาะสมกับการศึกษายุค 4.0 และศตวรรษที่ 21 โดยหลักสูตรแบบนี้จะใช้สมรรถนะ เป็นฐานในการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผล

1.2 กระบวนการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏควรประเมินและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องความต้องการพัฒนาของครู มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการบริหารหลักสูตรที่เป็นระบบ การดำเนินงานพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาของครูในสถานศึกษา แล้วจัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนและเตรียมการพัฒนาครู โดยนำสารสนเทศของสถานศึกษาระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานมาใช้ในการวางแผนการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้ตามหน่วยงานทางการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ด้วยเทคนิค Coaching ในการให้ความรู้ระหว่างการดำเนินงานพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏควรจัดกิจกรรมสร้างทัศนคติทางบวกต่อการพัฒนาตนเอง กิจกรรมเสริมแรงทางบวกต่อการพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองและพัฒนาโดยหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวความคิดของ White & Wehlage (2013) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างทัศนคติทางบวกเพื่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรจัดประเมินความรู้ภายหลังการพัฒนาครูและผลงานจากการฝึกอบรม ประเมินความสอดคล้อง ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและผลการดำเนินงานพัฒนาครู ความสอดคล้องระหว่าง แผนการพัฒนาครูและผลการดำเนินงานพัฒนาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีส่วนร่วมนิเทศติดตามผลการอบรมในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ อาจทำในรูปความร่วมมือทางวิชาการร่วมกัน เมื่อไปนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์แล้ว ก็ถือโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ๆ ของการสอนและการพัฒนานักเรียน

1.3 ผลผลิตจากแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ผลผลิตตามความคิดเห็นของคณาจารย์และผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิชาชีพครู มีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และมีความพึงพอใจต่อวิธีการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู สอดคล้องกับความคิดเห็นของแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อผลผลิตการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเสริมว่า นักศึกษาวิชาชีพครูควรมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มขึ้น สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการพัฒนาครู ผลทำให้ครูได้รับความรู้และทักษะในการพัฒนา การเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มขึ้น มีการทำวิจัยในชั้นเรียนสอดคล้องกับรายงานวิจัยเรื่องแนวคิดวิชาชีพครูและการผลิตครู สำหรับสาระสำคัญของวิชาชีพครูและการผลิตครูที่เกี่ยวข้องกับวิจัยมีดังนี้ สมรรถนะครู จากการศึกษามาตรฐานสมรรถนะของครูไทย ครูอาเซียน ครูในสหภาพยุโรป ครูในประเทศสหรัฐอเมริกา และครูในประเทศออสเตรเลียพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูมีดังนี้ 1) การมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในวิชาที่สอนและวิชาที่เกี่ยวข้อง 2) การสอน 3) การประเมินผล 4) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 5) การมีความรู้ด้านจิตวิทยาและการพัฒนานักเรียน 6) การมีทักษะด้านภาษา วัฒนธรรม การสื่อสาร ภาวะผู้นำ ทำงานเป็นทีม และการคิดขั้นสูง 7) การมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับงานครู ได้แก่ ความเป็นครู มีจรรยาบรรณ

การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ มีความรู้ด้านพื้นฐาน การศึกษา ปรัชญาการศึกษา นโยบายการศึกษา ประกันคุณภาพการศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551)

1.4 ผลสะท้อนกลับจากการผลิตครู ผลสะท้อนกลับจากการผลิตครู ตามความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของคณาจารย์และผู้บริหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้บริหารสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ผลที่เกิดต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการดำเนินการประเมินผลสอดคล้องของผลการดำเนินงานกับนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีหน้าที่บริการทางวิชาการ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนำปัญหา/อุปสรรคจากการดำเนินงานพัฒนาครูมาพิจารณาปรับปรุง ผลที่เกิดต่อครู ครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองด้านอื่นๆ ตามความสนใจ การพัฒนาครูตามหัวข้อการพัฒนาตามแนวคิดเกี่ยวกับทักษะเพื่อศตวรรษที่ 21 และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความคิดเห็นต่อหัวข้อการพัฒนาครูตามแนวคิดเกี่ยวกับทักษะเพื่อศตวรรษที่ 21 คณาจารย์พิจารณาว่าควรจัดการอบรมครูเรื่องต่อไปนี การฝึกทักษะการเรียนรู้ การฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การฝึกการวิเคราะห์สังเคราะห์ การฝึกทักษะการแก้ปัญหา ส่งผลต่อการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์พบว่าการผลิตครู ในประเทศไทยมีจุดอ่อนหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยหลายชิ้นที่เกี่ยวกับสภาพการผลิตครูในประเทศไทย สภาพดังกล่าวแตกต่างจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการผลิตครู ทั้งนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหาการผลิตครูไม่ตรงกับความต้องการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ชนิตา รักขพลเมือง (2558) สาเหตุของปัญหานี้อาจเป็น เพราะขาดการวางแผนการผลิตร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ครู ซึ่งแตกต่างจากประเทศ ที่ประสบความสำเร็จในการผลิตครูที่มีการวางแผนการผลิตร่วมกันระหว่างสถาบันผลิตครู และผู้ใช้ครู และใช้วิธีการผลิตครูในระบบปิด ทำให้สามารถควบคุมปริมาณ และคุณภาพการผลิตครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะระดับผู้กำหนดนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดหลักสูตร การผลิตและพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครูให้เป็นไปตามสมรรถนะ (Competency) ที่เป็นทิศทางเดียวกัน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีระบบการติดตามและประเมินผลด้วยตนเอง (Self Assessment Report) พร้อมกำหนดช่วงเวลาในการติดตามของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะระดับผู้บริหารสถานศึกษา

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้แนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูได้พัฒนา ตนเองให้มีสมรรถนะที่พร้อมในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21
2. ควรส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

1. ควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้มีสมรรถนะ ที่พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เพื่อยกระดับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
3. ควรปรับสมรรถนะของตนเองด้านการวัดประเมินผล โดยใช้การวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนา โดยจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโดยเฉพาะการรู้เท่าทันสื่อและการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทางให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มครูผู้สอน ซึ่งเป็นมุมมองของผู้ปฏิบัติการ โดยการสัมภาษณ์เพื่อขยายทัศนะตามมุมมองของผู้ปฏิบัติการว่ามีมุมมองอย่างไรกับสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 เพราะในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักวิชาการที่บริหารงานอยู่ระดับนโยบาย อาจไม่ได้สัมผัสกับปัญหาในการปฏิบัติที่เกิดจากเหตุการณ์ใด เพื่อให้เข้าใจกลุ่มนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นผู้ที่เตรียมความพร้อมสู่สายงานครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 เพราะสมรรถนะของแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น เพื่อทราบถึงสมรรถนะของแนวทางการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนิตา รักษ์พลเมือง. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครู การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคม ที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียร ยินดีสุข. (2560). ทักษะ 7 C ของครู 4.0. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์, และคนอื่นๆ. (2560). โรงเรียน 4.0: โรงเรียนผลิตภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ยีน ภูววรรณ. (2558, ธันวาคม). นวัตกรรมการเรียนการสอนกับการศึกษาระบบ 4.0. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี, 9(2), 133-156.
- ฤตินันท์ สมุทร์ทัย, และคนอื่นๆ. (2556). การวิจัยนำร่องการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครู สำหรับศตวรรษที่ 21. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ละออง ภูเงิน, สุนทร โคตรบรรเทา, และสวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตครูของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารธรรมสาร มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์, 11(2), 29-41.
- วิชุดา กิจจรธรรม, พรทิพย์ อันทิวโรทัย, และพิชชาดา สุทธิแป้น. (2556). แนวปฏิบัติที่ดีในการ ถ่ายทอดคุณธรรมของครูไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม องค์กรมหาชน.
- วินัย ไชยวงค์ญาติ. (2555). การเปรียบเทียบสาระความรู้สาระการฝึกทักษะ สมรรถนะระหว่างก่อน เข้าศึกษาและหลังศึกษาของผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วย. (2558). อนาคตภาพการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วย, พันธศักดิ์ พลสารมัย, และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2560, มกราคม-เมษายน). แนวปฏิบัติที่ดี ของโครงการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(1), 303-320.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2557) รายงานการศึกษาแนวโน้มการ พัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สมคิด บางโม. (2558). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). รายงานผลการศึกษาศถานการณ์การผลิตครูและพัฒนาครูใน ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ (2560, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก, 35(3), 101-136

- Council of State Office. (2004). **Rajabhat University Act, 2004**. Bangkok: Author.
- Edmonds, W. A., & Kennedy, T. D. (2017). **An Applied Reference Guide to Research Designs: Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods (2nd ed.)**. Thousand Oaks: SAGE.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). **Multivariate Data Analysis (6 ed.)**. New Jersey: Prentice Hall.
- Ingersoll, R., M. (2007). **A Comparative Study of Teacher Preparation and Qualifications in Six Nations in Consortium for Policy Research in Education**. Pennsylvania: University of Pennsylvania.
- Laksana, Sangob. (2002). **Concept Involves the Use of Technology for Assisting the Learning**. Conference Annual General Meeting 2002 and Modern Library Conference: Leadership of Learning (pp. 31-34). Bangkok: Library Association of Thailand.
- Seameo Innotech (2010). **Teaching competency standards in Southeast Asian Countries**. Retrieved January 28, 2017, from [http:// seameo-innotech.org](http://seameo-innotech.org).
- Vidovic, V.V. & Velkovski, Z. (eds.). (2013). **Teaching Profession for the 21st Century: Advancing Teacher Professionalism for Inclusive, Quality and Relevant Education-ATEPIE**. Belgrade: UNESCO Centre for Education Policy.
- White, Julie A., & Wehlage, Gory. (1995, March). Community Collaboration: If it is such a Good idea, why is it so hard to do?. **Educational Evaluation and Policy Analysis, 17(1)**, 23-38.
- Worawut, Romrattanaphan. (2005). **Social Capital**. Bangkok: October Printing.

Chinese New Imperialism on Thailand Border Areas In THE 21ST Century

Anthika Manowong*

Received: April 22, 2020 Revised: February 12, 2021 Accepted: February 19, 2021

Abstract

Thailand and China have been deepening their international relations since the Ping-Pong diplomacy in 1975. The relations between the two countries had started in the 13th century based on trading purposes. Ethnic Chinese in Thailand are the main group of people who support the Thai-Chinese trade today. On the other hand, Thailand also had become an ally of the United States since WWII. The relations between Thailand and the United States started with political purposes and has expanded to include benefits for trade since then. Thailand has always bought American arms, however, in recent years, Thailand has balanced its relations with the two powers in this regard by buying Chinese submarines to deepen their relations.

The military coup which had started in Thailand in May 2014, has been building stronger diplomatic relations with China under foreign direct investment between the two countries. That causes Thailand to develop a better relationship with China. This research is focused on the foreign policy of China towards Thailand and Thailand towards China. Prayut Chan-o-cha and President Xi Jinping have created stronger relations under the project of Belt and Road Initiative in Thailand, especially the Special Economic Zone in border areas and Greater Mekong Sub region co-operations. It is a win-win situation for Thailand government and Chinese entrepreneur but it is a losing game for the local Thai people.

Keywords: Belt and Road Initiative, Great Power, Game theory, Neoliberalism, Neo-Realism, Realism, Sharp Power, Thai Borders

* Lecturer, Wenzao Ursuline University of Languages, Taiwan.

Introduction

Southeast Asia has a long history of international relations with China and it has adopted the Chinese method of commerce and politics. China has spread the power to Southeast Asia for more than a thousand years. Therefore, states in Southeast Asia, including Siam (the old name of Thailand before 1932), have fallen under imperial China's influence. The tribute system has been developing continuously between Siam and China ever since.

The tribute system is an international relations system between China and other countries (Z. Feng, 2010), which had regulations, norms, and rules to control all the states that were willing to become a vassal state under China. Under the tribute system with China, every state needed to send diplomats to China and offer rare goods, like ivory, to the Chinese emperor. The representative of China's tributaries needed to show respect by kowtowing or kneeling three times. After that, the emperor will bestow many luxury products, such as silk, gold, and Chinese innovation. This had opened the door to military, economic, and cultural relations. Southeast Asian states would receive more than they had offered initially to China, including protection provided by China. Moreover, these states would become legal trading partners with China. Trading with China was the most important reason why Southeast Asian states were willing to be under the Chinese tribute system (X. Feng, 2011).

Trading may have been important to China, but the most paramount was the influence and the positioning of China as the center of the universe, or "Tian Xia," that the tribute system emphasized. As more members fell into the tribute system, the greater the power of China grew. All the states that surrounded China accepted the tribute system with honor until the end of the Qing dynasty. Siam in the 18th century sent a diplomat to pay respect to China. Between 1835-1846, Siam had sent diplomats to pay tribute to China a total of nine times. As a result, Siam then received molding technology from China, as evident from the records showing that Siam had sold a lot of Chinese molds to other states (Chansiri, 2008). Moreover, Siam had sent diplomats for the international relations with China 112 times during 1368-1644. Meanwhile, China had sent diplomats to Siam 19 times, two of which were the visits by Zheng He, the "sailing diplomat of China" (Z. Feng, 2010). During the Qing dynasty, from 1644 to 1911, 86 percent of Siamese goods had been sent to China, and Chinese ships made up the majority of ships in Siamese ports at that time. However, China became a disgraceful country during the Opium Wars in the mid 18th centuries until 1949. Then, when China became a communist country, Siam tried to fade out of China's influence (Yos, 2015).

After Richard Nixon, the president of the United States, had visited China in 1972, Thailand, then an ally of the United States, also consider redeveloping a relationship with China after being anti-China as a communist country. The visit of Kukrit Pramoj, the prime minister of Thailand, to China in 1974 had strengthened the relation between China and Thailand again after Thailand had been fearful of failing into the domino effect of communism. China had recognized that Thailand was an important chess piece in Southeast Asia, as Thailand

controlled the natural resources among the Mekong region and could also resist the power of the United States, as the United States was trying to limit Chinese influence in Southeast Asia (Rutherford, Lazarus & Kelly, 2008). Leaders of both Thailand and China announced that the relations between the two countries were “special relations” as Zhu Rong Ji, the prime minister of China in 2001 stated in a speech, “China and Thailand have a very special relationship. We are like relatives.” This speech touched the hearts of both Chinese and Thai people (Kurlantzick, 2006).

Tighter relations between China and Thailand had strengthened after 1970 for four reasons. First, there was more co-operation in commerce after China had the economic reform. Second, Thailand was an ally who played an important role during the Cambodian-Vietnam War. Third, this tighter relation was for providing an advantage to the Chinese overseas in Thailand. Fourth, Thailand was a useful ally for China in regards to economics and politics, as Thailand does not neighbor to China, so there were no conflicts about borders (Cheng, 2012). However, before 1970, Thailand had been an untrustworthy ally of China, as Thailand had been afraid of communism and tried to help the United States block communist influence in Thailand and its neighbors during that time (Li & Chong, 2011).

The Beijing government during the Mao era criticized Thailand for joining SEATO, thus causing Thailand and China relations to be weaken. Thailand, under the Sarit Tanarat’s coup at the time, had worsened relations between Thailand and China because Sarit supported the feudal system under the Thai monarchy (Chambers, 2005). The relations between Thailand and China had begun deteriorating immediately, and this caused China to see Thailand as an untrustworthy ally. At the same time, Sarit and Thanorn allowed US troops to base in Thailand for the Indochina war. The close relations between Thailand and the US threatened China, and China saw Thailand as the main player supporting the US in the Indochina War (Zhang, 2012). Additionally, Thailand allowed US troops to be based near the southern border of China, making China afraid that the US may threaten them at any time. As a result, China retaliated by supporting arms to the communist in Thailand (Chambers, 2005). China's support of the communist in Thailand was the clue that China disliked the closer relations between Thailand and the United State, however, Thailand did not pay attention to that sign because Thailand was focused on anti-communism. Thai elites were very afraid of Chinese communism after 1949. Chinese abroad in Thailand were forced by the Thai elites to assimilate to Thai culture, and the Thai government tried to destroy the Chinese identity among the ethnic Chinese in Thailand. Moreover, the Thai government had asked for military funding from the United States to combat with the spread of communism (Zawacki, 2017).

In 1950, the Thai government supported arms to Kuomintang (KMT) troops, remnants of Chinese Nationalist forces fighting communism, at the Thai and Burmese borders to defend against the invasion of communism from Burma neighboring. On the other hand, Thailand was the first country to send troops to aid the American forces in the Korean War. The United States

started helping Thailand economically and funding militarily since then. (Chansiri, 2008). In 1957, the Thai government helped the United States with its involvement in the civil war in Laos, resulting in the US announcing that it would help Thailand immediately if Thailand was attacked. This developed into the SEATO treaty, the main office of which is in Bangkok, Thailand. This serves mainly to protect Thailand from the communist (Reuters, 2017).

After the 1960s, the context of Southeast Asian geography caused Thailand's relations with China to tight up. To explain more about this issue, Nixonism affected the foreign policy of the United States and led to the US withdrawing its troops from Vietnam and ending the Vietnam War, which ceased the blockade with China and started the development of relations between the two countries. Part of the United States motivation was to use China against the Soviet Union (Tagilacozzo, &Wen, 2011), which led Thai diplomats to consider banwagoning with the United States or with China. As a result, Thailand started to strengthen relations with China to balance the power between the United States and China in Thailand by considering the termination of hosting United States troops because having the US troops would be a reminder of their conflict with China and Vietnam. Thailand needed to strengthen relations with both China and Vietnam to support the stability of its own country (Dumenil, &Levy, 2011).

The formal visitation of President Nixon to China influenced Southeast Asia countries to strengthen relations with China, including Thailand. Thailand and China relations had risen when Prime Minister KukRit Pramoj visited China and balanced the relations (G. Wang, 2006). The victory of Ho Chi Minh had prompted Thai diplomats to strengthen relations with China, as China could convince Vietnam to withdraw their threat from Thailand. However, China did not withdraw its support for the communist in Thailand, even after Prime Minister KukRit Pramoj had formally announced the relations between Thailand and China on July 1, 1975. On the other hand, the conflict between Vietnam and China had increased, therefore Thailand and China grew closer in their relations to become a mutual enemy with Vietnam (Xinhua, 2013).

In 1982, Thailand and the United States had tightened their relations because Thailand was aware of the rise of the Soviet Union's power and its support for Vietnam in Southeast Asia. The United States responded to Thailand by sending weapons as soon as Thailand requested them. Moreover, the United States had sent submarines to survey Vietnam more frequently. Finally, Thailand and the US had started the Cobra Gold military exercise in Thailand, which was the largest military practice in Asian history (Karber, 2010).

While Vietnam attacked Cambodia, Thailand chose to send weapons to support Cambodia, and by doing so, Thailand helped China defeat Vietnam in the Khmer Rouge era. However, Thailand was also fighting the communist within Thailand, so Thai government demanded the Chinese government to stop sending weapons to the communist group in Thailand, which resulted in the end of the communist group in Thailand. After that, Thai government bought Chinese weapons and Chinese submarines, even though they are not as advanced as American weapons, but they were sufficient for the borders around

Thailand (Barabantseva, 2011). As a result, relations between Thailand and China have strengthened since then.

Moreover, during the Tom-Yum-Kung crisis, or the Asian economic crisis in 1997, China had supported Thailand by giving 1 billion USD to help Thailand recover from the economic crisis. At the same time, the Japanese government did not help Thailand with anything but criticized the mistakes that Thailand had made. Compared to the United States and Japan, China was a valuable ally of Thailand during the Asian economic crisis. China had to fulfill a role to become a trustworthy country for Thailand since then, resulting in the trade between Thailand and China in the twenty-first century to rising from 138 billion USD to 436 billion USD (Lu, 2012). The lesson from the Asian economic crisis had proven that the wealth of China is a benefit for Southeast Asian countries. Therefore, China and Southeast Asia started to have more military exchanges, more visits between diplomats, and an expanse of investment in the Greater Mekong Subregion (GMS) during the 21st century.

Thai-Chinese Relations in the 21st Century, the started point of Thailand loose game

Under the Prime Minister Thaksin Shinawatra era, Thailand and China became closer friends due to the mutual interest of trading in the Mekong region. This period of China's rise caused Thaksin to pay little interest to an old friend like the United States. Thaksin won his election, defeating the opposing party by claiming that the past Thailand leaders leaded the country by following the United State and Thailand never becoming independent and that Thailand should stand on its own feet. The best way to begin hedging power is to start balancing the relations Thailand has with China and India. During the Thaksin era, Thailand had a distance relations with the United States compared to other Southeast Asian countries due to Thaksin's emphasis on nationalist, Asianized, and Anti-western ideology. According to records, he never visited the United States during his time as a Prime Minister of Thailand (McCargo & Pathmanad, 2008).

In 2001, Thaksin had tried to avoid conflict with China by accepting China's request to stop the Falun Gong movement in Bangkok. In 2002, Thaksin denied the visa of Taiwanese officials who would have arrived in Thailand for signing a contract of 200,000 Thai workers, and the following year, due to a Chinese official visiting Thailand at the same time, the Thai government under Thaksin era had refused to grant a business visa to Taiwanese businessmen who intended to follow up on his business project in Thailand (Chen, & Haynes, 2002). During the Thaksin era, the Thai government had intensely strengthened the strategic engagement with China in every aspect, especially trading and investment. China gave good feedback by being very active with engagement because it was beneficial to increase its power in Southeast Asia.

Unfortunately, the Thaksin era came to an end in 2006 by a military coup. This made China lose confidence in the Thai military government, who previously opposed the communist in Thailand. China had to secure its interests by not focusing on only one leader. After Surayud Chulanont took the chair, the relations between China and Thailand continued moving forward.

Meanwhile, the United States had to oppose the government because it was not the result of elections, and it did so by halting military funding to Thailand at an amount of 24 million USD. China, on the other hand, played the role of being a good friend to Thailand by providing 49 million USD to military funds. China also stressed that it will not sanction Thai internal conflict. This led Thailand and China to strengthen their relations during the time of crisis (Wang, 2015).

Also during Surayud Chulanont taking control of the Thai government there was a conflict in Southern of Thailand, causing Thai foreign relations to be uncertain. However, foreign relations with China was a priority for Thailand. China was the first country Surayud visited after he gained power. On May 28, 2007, Surayud met Prime Minister Wen and made a consensus on being mutual strategic partners since the countries' relations had been halted due to conflict in the South. The consensus included mutual military practice, increased mutual investment, a special economic zone in border areas, augmented mutual transportation, and facilitated tourism in both countries (A. Liu, 2012).

In May 2010, the Pheu Thai Party won the election and increased relations with China under much criticism from the Thai people. Yingluck, the Prime Minister of the Pheu Thai Party, had allowed a Chinese company to invest in an ore mining business in Sakon Nakhon, a province in Northeastern Thailand, comprising of 19,200 hectares to account for 12 mines for Chinese business (Santasombat, 2015). This created a lot of pollution problems for the local Thai people. Moreover, Chinese products could pass through CAFTA (China – Asian Free Trade Agreement) easily since 2006, which led to half of the agricultural products that local people could buy from the market were Chinese products because the price was lower than Thai agriculture products, resulting in many farmers quitting their jobs and looking for new opportunities to generate income. Moreover, Chinese agricultural products contained toxic substances, and the Thai government was afraid to test the levels of insecticides on Chinese vegetables. Local Thai people were living a risky life in their motherland without any rights to know whether or not the food they were eating was healthy (Chen & Haynes, 2015).

The Influence of Chinese Investment and Culture in the Greater Mekong Sunregion Area

Modernization in the GMS was constructed by territorialization, or in other words, expanding governors' power in the GMS areas. The governors became powerful in areas of which they never had control before, such as forests and mountains. What made governors have the right to control the areas that did not been belong to them? The answer was the excuse to develop the country. Since 1997, every government of Thailand has successfully brought capitalism to the Thai economy and society. Obvious example was that Thailand being the creation of the FTA (free trade agreement) with China. The FTA allowed the capitalist to take advantage of the Thai forest and exploit local people, and the governor made it even easier to do so. For example, rubber tree plantations in the northeastern area of Thailand were invested in and exploited by Chinese companies (Siriphon, 2015, Cited in Santasombat, 2015). Thai governors provided rights

for Chinese investors to turn nature into capital but did not build any protection for the local people. On the other contrary, the Thai governor relegated the local people out of the areas, as evident by what happened in the dam-building project in the GMS areas (Xinhua, 2013). The coming of Chinese imperialism was easier with the local governors helping China turn natural resources into capital.

These newer Chinese immigrants were different from the past: the old Chinese immigrants arrived in Thailand by ships over the sea, but the new Chinese immigrants came to Thailand by land borders. Chinese immigrants could thus be divided into two groups, overland Chinese and overseas Chinese. The overland Chinese were not part of the emigration policy, but they had new strategies to look for better opportunities for new business. Most overland Chinese had a limited budget and education, therefore the border areas are a good choice for them to invest and begin trading because it was cheaper (Siriphon, 2015, Cited in Santasombat, 2015).

In 1990, overland Chinese started becoming merchants because they wanted to continue Chinese style commerce. Chinese businessmen constantly searched for new opportunities because getting richer was always their life's goal. Chinese businessmen in the Thai border areas are mostly from the rural area of the southern and southeastern parts of China. With their smaller budget and the economic pressure from their home, instead of moving to a big city in China, they searched for new opportunities along the borders. Chinese businessmen wanted to build their wealth and success but did not want to stay long-term, but rather they intended to move on when they saw other, better opportunities, wishing to earn more money. These people could be called the Chinese diaspora. The economic system of the Chinese diaspora started from the traditional Chinese business system, where they used connections with Chinese overseas to get into Chinese society in those areas using the advantage of having the same surname and connecting to the local Chinese community (H. Liu, 2016).

Since 1980, there have been four main reasons why Chinese businessmen could get into Thai border economic zones successfully. First, the economy in China became better after President Deng Xiao Ping invited foreign investors to China, which brought a lot of money to China. Second, the emigration policy started around 1985, and the result was quite impressive from 2004 onward. This policy allowed Chinese people to go out and find new opportunities abroad. There were around five million people per year, and some of them were heading to the GMS area. Third, business areas around the borders had expanded because of the incoming Chinese businessmen, which led to more investment and improved transportation in the GMS area. Lastly, the Chinese government had successfully built a nice image of China as being a good friend to Thailand during the economic crisis. This reduced the worries and panic that Thailand had regarding the Chinese government (Yunmo Wang, 2015).

Chinese businesses were more important in the border area between Thailand and Laos during the 1970s. The old Chinese who immigrated to Laos, Cambodia, and Vietnam were quite similar to each other but different from other Chinese immigrants in Indochina because the older Chinese immigrants had to face the difficulties of civil wars in Laos, Cambodia, and Vietnam, while Chinese immigrants to Thailand, Malaysia and Singapore did not. Therefore, it was only 10,000 Chinese immigrants in Laos, while there were millions in Thailand, Malaysia, and Singapore (Laungaramsri, 2013). These 10,000 Chinese immigrant in Laos became more successful compare to the other three countries as they have fewer competitors and be able to have a bigger share in the market. On the other hand, most of the old overseas Chinese immigrants in Laos are Chaozhou, Chinese Hainan, and Cantonese. However, some of them moved out of Laos in 1975 to escape the difficulties during the civil war, and some of those people have since moved back to Laos to search for new opportunities in places such as Vientiane, Pakse, and Savannakhet (Phua, 2011, Cited in Li, &Chong, 2011).

The new Chinese immigrants, the overland Chinese, in the northern areas of Laos had begun moving to Laos during the 1990s after the borders opened. Overland Chinese can be divided into four groups. First group was the investors in casinos, hotels, factories, and fresh market. Second group was the workers, such as construction workers, could become small business owners later on. Third group was people who rent local agricultural land for their agricultural businesses. Fourth group was the smalltime businessmen who immigrated alone or with a family. This group likes to rent a small shop and do business in a market. The new wave of Chinese immigrants is mostly from Hunan, Yunnan, Anhui, Zhejiang, Chongqing, and Sichuan. Their people could take advantage of the emigration policy and free economic zone successfully (Yunmo Wang, 2015). There were two main reasons for emigrating which are personal need, and support by the Chinese government. For the latter, the Chinese government supported the Chinese businessmen both directly and indirectly, such as providing the emigrants with 500,000 Thai baht for each businessman for one time to assist in building or investing in business. Moreover, the Chinese government also helped them look for more funds or loans from the banks and other big companies. On the other hand, the Chinese government pushed the Asian development bank to support the ASEAN community project. The emigration policy was established to distribute Chinese products and let Chinese businessmen hold the duties of expanding Chinese products to Southeast Asia via Thailand's borders. Moreover, the emigration policy was also for procuring new natural resources from Southeast Asia, such as gas and oil.

Conclusion

Thai government should pay attention to these small businesses, as they will become a group of people who could control everything in the GMS areas as they are growing quickly every day. These people will slowly push local Thai and Laos businessmen away. The question

is how local people can adapt to this situation and not let Chinese businesses take control of everything. Since 2015, the ASEAN community has also allowed border areas to be more flexible for Chinese businessmen. There have been some local businessmen changing their career to be an employee or to no longer do business but rent their land to Chinese businessmen instead. Some have moved out of the border areas to look for a new place to do business.

The new businesses on Thai and Laos borders have been creating a new wave of commercial generation. This group of people have been able to assimilate to established local Chinese people and also receive support from the Chinese government. The Chinese government has been able to pressure Laos and Thai governments to give all facilities to the incoming Chinese businesses by using sharp power. The most important thing is, soon, these new businessmen will replace all local businessmen, or, at the least, local businessmen could become only a small portion of the businesses in the GMS area.

Nowadays, businesses in Thai border areas have been growing very rapidly, including Thailand- Cambodia and Thailand-Myanmar borders in addition to the previously mentioned Thailand -Laos border. The value of the market in the GMS area has also been growing very high, especially Chinese vegetables imported from the GMS area. New Chinese immigrants have continued coming to do business, including small businessmen, laborers, investors, skilled workers, and retailers. These people will be the group of people who will drive GMS business and will cause local businessmen to slowly fade away or force them to become employees of the Chinese businessmen in the future. It is a new challenge for the Thai government to dial in relations with China, but the benefit of the local people should be the top priority when making policies.

References

- Barabantseva, E. (2011). **Overseas Chinese, Ethnic Minorities and Nationalism: De-centering China**. New York: Routledge.
- Chansiri, Disaphol. (2008). **The Chinese Emigres of Thailand in the Twentieth Century**. New York: Cambria.
- Chambers, M. R. (2005, November). The Chinese and Thai are Brothers: The Evolution of the Sino-Thai Friendship, **Journal of Contemporary China**, 14(5), 599-629.
- Chen, Z., & Haynes, K. E. (2015). **Chinese Railways in the Era of Highspeed**. Bingley: Emerald.
- Cheng, S. (2012). China's International Aid Policy and its Implication for Global Governance. **PCCPB Working Paper (29)**. Indiana: (n.p.).
- Dumenil, G., & Levy, D. (2011), **The Crisis of Neoliberalism**. Cambridge: Harvard University Press.
- Fang, Xie. (2011, June). Rethinking Tianxia. **China Heritage Quarterly**, 26. Retrieved January 10, 2020, from <http://www.chinaheritagequarterly.org/tien-hsia.php>.
- Feng, Z. (2010, winter). The Tianxia System: World Order in a Chinese Utopia. **Global Asia Book Review**, 4(4), 108-112.
- Kurlantzick, J. (2006, September). China's Charm Offensive in Southeast Asia. **Current History**, 270-276.
- Li, Ming Jiang, & Chong Guan Kwa. (2011). **China-ASEAN Sub-Regional Cooperation Progress, Problems and Prospect**. Singapore: World Scientific.
- Liu, Aming. (2012). Expanding Sino-Thai Relations: Implications for transformation of regional political landscape. Paper presented at the **First Thai-Chinese Strategic Research Seminar**, Bangkok, August 24-26, 2012.
- Liu, Hong. (2016, November). Opportunities and Anxieties for the Chinese Diaspora in Southeast Asia. **Current History**, 115(784), 312-318.
- Lu, G. (2012). Economic Relations between China and GMS Countries: Contents, Characteristics and Implications. Paper presented at the **First Thai-Chinese Strategic Research Seminar**, Bangkok, August 24-26, 2012.
- McCargo, D., & Ukrist Pathmanad. (2005). **The Thaksinization of Thailand**. Copenhagen: NIAS.
- Pinkaew Laungaramsri. (2013). Commodifying Sovereignty: Special Economic Zone and the Neoliberalization of the Lao Frontier, Paper Presented at the International Workshop on **Variegated Dragon: Territorialization and Civilizing Mission in Southeast Asia**, June 8-9, 2013. Center for Asia-Pacific Area Studies, Academia Sinica, Taipei, Taiwan.
- Rutherford, J., Lazarus, K., & Kelly, S. (2008). **Rethinking Investments in Natural Resources: China's Emerging Role in the Mekong Region**. Phnom Penh: Heinrich Boll Stiftung, WWF and International Institute for Sustainable Development.
- Santasombat, Yot. (2015). **Impact of China's Rise on the Mekong Region**. New York: Macmillan.

- Tagliacozzo, E., & Chang, Wen-Chin. (2011). **Chinese Circulations: Capital, Commodities and Networks in Southeast Asia**. Durham: Duke University Press.
- Wang, Ben Yunmo. (2015, June). **China 'Going Out' 2.0: Dawn of a New Era for Chinese Investment Abroad**. Retrieved June 11, 2015, from http://www.huffingtonpost.com/china-hands/china-going-out-20-dawn-o_b_7046790.html.
- Wang, G. (2006). **Tianxia and Empire: External Chinese Perspectives**, Inaugural Tsai Lecture. Cambridge: Harvard University (May 4).
- Xinhua. (2013, May 2). **Chinese FM highlights Thailand's Role in China-ASEAN Relations**. Retrieved May 2, 2013, from <http://en.people.cn/90883/8229466.html>.
- Zawacki, B. (2017). **Thailand Shifting Ground Between the US and a Rising China**. London: Zed.
- Zhang, Weiwei. (2012). **The China Wave: Rise of a Civilizational State**. New Jersey: World Century.

Improving Language Learning through the Use of Natural Language Processing

Jeerapan Phomprasert*

Received: April 27, 2020 Revised: January 8, 2021 Accepted: January 16, 2021

Abstract

This paper examines how Natural Language Processing (NLP) could bring improvement to language learning of primary school students who live in rural areas. NLP has been used in many ways to improve human way of life. Nowadays, in the cities of Thailand many teachers and students already take advantage of the various NLP systems available to aid language learning in their schools. However, in rural areas it is difficult for students and teachers to implement these technological systems. The paper aims to address how NLP could improve language learning in the rural area of Khao Kho district, Phetchabun Province. The study focuses on how the researcher introduced the NLP application to the school in order for it to be used as a tool to improve English language learning in the area of correct pronunciation of English words. The study follows qualitative approach and focuses on primary school students from grades 4 to 6 from Nong Mae Na school. The data was collected from the primary resources in order to identify problems faced by the students in understanding the correct method of pronunciation as well as the obstacles Thai elementary students face in language learning. The population of this study consisted of 60 students categorized into three groups. The DetectMeEnglish application was used for the study, processing the attempts of the sample group and forming correct English pronunciations during the pre-test. Moreover, it was used in various activities throughout the course of two days.

The learning activities targeted developing the students' pronunciation ability and included teaching related to the English Phonics rules, the English final sounds with "s" and "ed" etc. The NLP application was then used again for the post-test to record the improvement of the sample groups English pronunciation. The words used were carefully selected from the English Standard Curriculum set up by the office of Basic Education Commission according to the grades represented in the tests. Nevertheless, each sample group was tested with all the selected words in order to gauge and compare the initial level of understanding and the overall

* Lecturer, Department of Business English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University.

improvement of each group. The results show the effectiveness of the NLP application as a productive resource in language learning for primary school students who lived in rural areas.

Keywords: Language Learning, Natural Language Processing, Natural Language Processing Application

Introduction

To find methods to improve students' language learning ability is one of the most challenging things that most language teachers have to face. For the past decade, NLP has become a useful tool to improve many facets in education system especially in language learning. NLP systems are becoming more and more recognized as effective tools that teachers can use in their teaching (Burstein, 2009, pp.6-27). However, the researcher became aware that there are still many rural areas where NLP is yet to reach. It is new and unknown which makes it daunting for teachers welcome this kind of technology into their schools.

This study focuses on the application of NLP in language learning. This study will look into the role NLP can have in language learning in rural areas. It will also define NLP in English language and the implementation of NLP in the language learning framework. The procedure, method, materials are detailed and provide in this paper to allow the work to be used again by other researchers. While not all of the results could be displayed the results and discussion show detailed analysis of the data collected from the study with the most interesting and compelling trends being displayed. The conclusion is the last part of this study, which summarizes the useful implementations and gives recommendations for further research.

Background of the Study:

The application of NLP is new to education especially when it involves language learning or language assessment. Shermis, &Burstein (2013) see it could be used as a tool to evaluate students' second language proficiency in reading, writing, or speaking. NLP can be used by students independently but also coupled with teachers tutoring to improve students second language proficiency. Thus, it is an effective use of technology to develop approaches to improve language learning.

There are many aspects of NLP one of which is phonetic analysis to detect and potentially correct pronunciation errors such as incorrect final sounds of "s" in English of ESL students (Leacock, Chodorow, Gamon, &Tetreault, 2010, pp.1-134). This research utilizes the DetectMeEnglish application which is a software which is able to identify the sounds produced by the learners and motivate language learning in natural settings. The application also provides an effective approach for improving and developing an efficient system of managing phonetics input in natural settings. NLP uses English Phonics rules according to the science of phonetics such as consonants, short vowels, long vowels, silent, soft sound, syllable etc (Wahl, Winiwarer, &Quirchmayr, 2010, pp.381-388). This approach can use as a tool to help students improve their pronunciation abilities. Thus, the method of using NLP for this research aims to emphasize improving language learning through NLP applications.

Educational Inequality in Thailand:

An issue in Thai education is that rural schools are resourced and staffed unequally to that of city schools. It is recognized all over the country that small schools lack both sufficient state funding as well as the teachers needed to increase the quality of teaching and

academic performance levels in students (Bangkok Post, 2017). The difficulty for many rural teachers is that they must teach multiple subjects. Small schools don't have enough funding to employ specialized English teachers.

NLP is an applicable and useful tool to aid language learning in rural areas as many studies have shown the effectiveness of using NLP as a tool to develop and improve aspects of the educational system and language learning curriculums. In rural areas where the schools are situated in the mountains, far from civilization, the NLP technology seems too new and complicated to adopt into their curriculum. Many schools seem either unaware or too wary to attempt using an NLP approach in their teaching methods. This being the case there are many people all over the world using it to improve their language learning (Johnson, W., L., 2007). This research hopes to develop awareness in rural communities that many schools are losing the opportunity to improve their teaching methods and utilize this fascinating setting to develop a better education standard.

RESEARCH METHODOLOGY

Objectives of the Study

The main objective of this research was to investigate the efficacy of using NLP applications to develop and improve language learning of primary school students in rural areas. The researcher also aims to create awareness for rural teachers to see the benefits of NLP applications in their classroom so that in the future NLP applications designed to improve language learning will reach further into the rural schools of Thailand.

Sample Group, Tools and Method

The population of this study consisted of 60 students categorized into three groups, group A was grade 4 age between 9-10 years old: 6 boys which was 30 percent and 4 girls which was 70 percent, group B was grade 5 age between 10-11 years old: 12 boys which was 60 percent and 8 girls which was 40 percent and group C was grade 6 age between 11-12 years old: 14 boys which was 70 percent and 6 girls which was 30 percent.

The DetectMeEnglish application was used for the study, processing the attempts of the sample group and forming correct English pronunciations during the pre-test. Moreover, it was used in various activities though out the course of two days. The learning activities targeted developing the students' pronunciation ability and included teaching related to the English Phonics rules, the English final sounds with "s" and "ed" etc. Additional activities were planned to encourage the students to enjoy learning English such as games that were still related to English pronunciation but less of an academic setting so the students could have fun (Mitchell, Evanini, & Zechner, 2014). The NLP application was then used again for the post-test to record the improvement of the sample groups English pronunciation. The words used were carefully selected from the English Standard Curriculum set up by the office of Basic Education Commission according to the grades represented in the tests. There was a total of 30 words

chosen; 10 for grade 4 level, 10 for grade 5 level and 10 for grade 6 level. Nevertheless, each sample group was tested with all the selected words in order to gauge and compare the initial level of understanding and the overall improvement of each group.

Data Collection

The data for this research were collected at the beginning of the first day with each student being given the opportunity to pronounce each word three times and the number of correct and incorrect pronunciations recorded. Data were then once again collected in the same way at the end of the second day in order to measure the overall improvement of the sample groups.

Data Analysis

The average results from the pre-tests and post-test were compared to acquire the overall percentage of improvement of the students. Then the researcher analyzed the sample groups further to see the individual trends in each group and the levels of phonic awareness and understanding of the phonic rules each group displayed.

Improving Language Learning Therapy

NLP provides theoretical grounds and practical implementation for teachers to use technology-based computer systems in their classrooms to improve the experience students have in language learning (VanLehn, 2011, pp.197–221). The linguistic aspects of NLP systems in educational contexts can assist in managing and dealing with the complexities Thai teachers have when teaching English speaking. Many Thai teachers lack confidence to teach English and those that do can never be absolutely certain that they haven't mispronounced a word when it comes to speaking. This can promote negative language transfer in students for example they may remain unaware of the final sounds that are present in the English language because their teachers suffered from interlanguage fossilization and were unable to pronounce the final sounds themselves (Richards, & Rodgers, 2011; Branden, 2012, pp.140–148). NLP can prevent this by enabling Thai teachers to analyze the phonetic, syntactic and morphological factors by using the NLP systems. The use of NLP systems can also motivate students in language learning as they can be applied to enhance the educational practices and the overall academic performance of students. Nowadays, technology is something that the younger generation is excited about so by using it in education teachers can motivate students to focus and develop understanding of the content the teacher provides during their lesson (Benson, P., 2013). The linguistic tools assist in the process of evaluating and managing the problems teachers have when teaching the phonetics and morphological composition of speaking but also in many of the other components and skills in English as well. Hence, it can be said that NLP applications have unlimited potential in educational environments (Eskenazi, 2009, pp.832– 844; Evens, & Michael, 2016)

Research Conceptual Framework

This results from the research can be conceptualized and shown in the figure below.

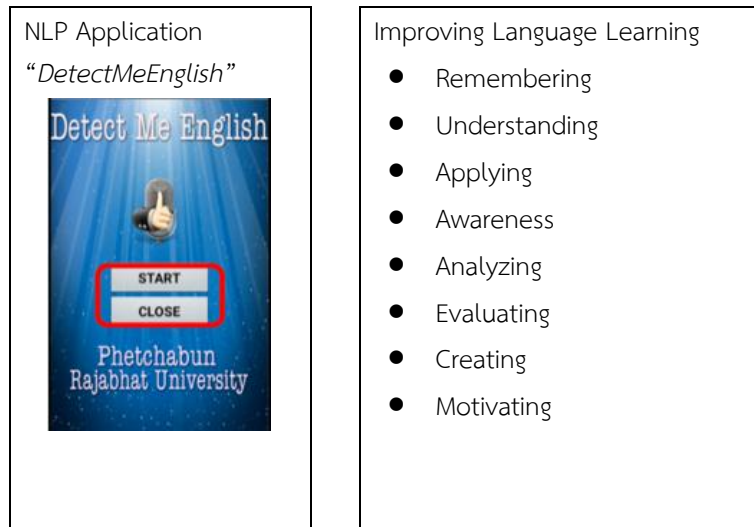

Fig. 1 Research Conceptual Framework.

The eight identified ways that NLP can improve language learning include 1) Remembering: students ability to re call, express and reproduce information about the English language, 2) Understanding: their ability to interpret English and give examples of their own, 3) Applying: students ability to implement and apply what they have learnt from the NLP application to answer questions and problems, 4) Awareness; ability to recognize their own mistakes and errors, 5) Analyzing: their ability to compare and explain the features of their own language and that of the L2, 6) Evaluating: students ability to look at English critically and judge how it can be used appropriately 7) Creating: students ability to make sentences and English words, finally 8) Motivating; students are given extrinsic motivation when they are allowed to use an NLP application in education.

RESEACRH RESULTS

Population of this study consisted of 60 students categorized into three groups. The overall results showed that when displayed in a pie graph the students achieved 26% accuracy on the pre-test and 74% accuracy on the post-test see Fig.2.

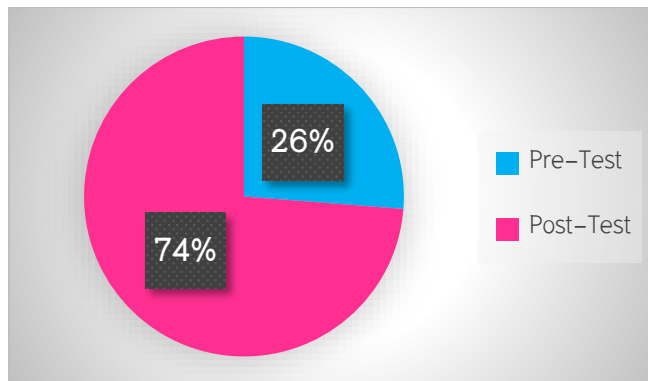

Fig. 2 Overall pronunciation accuracy before and after using the NLP training application.

This shows the level of improvement after using the NLP application for only two days. All of the sample groups improved significantly supporting the concept that NLP can be utilized effectively to promote language learning of students in rural areas.

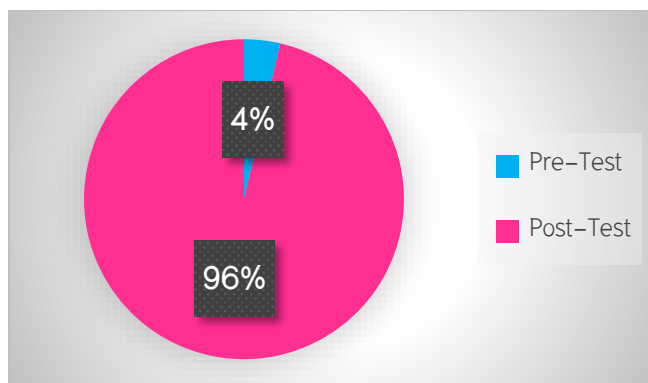

Fig. 3 Grade 4 student's pronunciation accuracy of the higher level standard words before and after using the NLP training application.

Upon further more detailed analysis of the results, it became apparent just how effective NLP is for improving the English pronunciation of rural students. Initially the sample group was unable to pronounce the grade 5 and 6 level standard words correctly; achieving only 4 percent accuracy however after being exposed to the NLP application for two days their accuracy improved dramatically achieving a 96 percent level of accuracy according to the Fig 3. The NLP application was able to equip the students to achieve a higher percentage of correct pronunciation of the words which were even beyond their level of learning. Even for the words that were at their level of understanding, the NLP application was able to take them from a 31 percent accuracy rate to a 69 percent rate of accuracy according to the Fig 4. This supports the

evidence that NLP applications are great tools to improve language learning in rural areas where there is a lack of resources and learning opportunities.

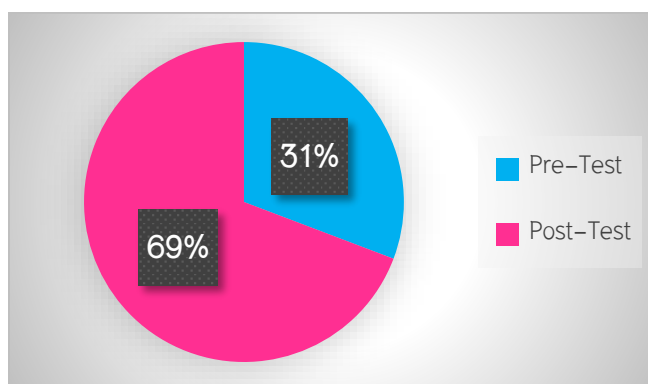

Fig. 4 Grade 4 student's pronunciation accuracy of their level standard words before and after using the NLP training application.

DISCUSSION

All sample groups showed the same trend however not to the extent of which it is seen in the data recorded from the grade 4 students. The fact that in the pre-test all the sample groups showed an extremely low level of understanding of the English phonological rules was surprising. The pre-test results of the grade 4 students vary only slightly to that of the students in grade 6 who should have already acquired the grade 4 and 5 level words in general education. Where general education seemed to fail the students in developing the students lexicon within two days, the NLP application had motivated the students to self-correct to the point that when they spoke into the android smart phone's microphone the written font would turn green to show a correct pronunciation. The machine developed awareness in the students by reiterating the correct pronunciation over and over again until the students were able to pronounce the words for themselves. This two day study is undeniable evidence that the NLP application if used continually in the rural school's curriculum the students would achieve higher academic results in language learning, especially in the area of pronunciation.

CONCLUSIONS

In conclusion, NLP provides perfect solutions to the many of the problems and barriers rural teachers face in the current Thai educational system. The results of this research emulate how much the current method of education is affecting the academic progress and learning of the students in regards to correct English pronunciation. NLP applications in the classroom are a cost-effective method to assist the progress and improvement in the learning ability of students. This is not only in the area of pronunciation but NLP can be implemented to improve

all English skills and the assessment of texts. It is inequitable to presume that rural teachers will be able to teach all the subjects required of them in the current system. When it comes to pronunciation the benefits of using NLP systems are unquestionable in that students can be assured that they are receiving accurate native like pronunciation training. This reinforces the importance of incorporating NLP into English teaching curriculums. Not only this, but the use of NLP devices to check grammar, syntax, and sentence composition will save teachers time and provide assistance for both teachers and learners. Learners can receive intrinsic motivation by using NLP applications like that of the DetectMeEnglish software. Through these applications students are encouraged to self-correct and practice even when a teacher is not present.

SUGGESTION

In the future further research could be conducted to identify the impact of ongoing individual learning, using NLP applications because NLP provides theoretical grounds and practical implementation for teachers to use technology-based computer systems in their classrooms to improve the experience students have in language learning (VanLehn, K., 2011, pp.197–221). The linguistic aspects of NLP systems in educational contexts can assist in managing and dealing with the complexities Thai teachers have when teaching English speaking. Hence, it can be said that NLP applications have unlimited potential in educational environments (Eskenazi, 2009, pp.832– 844; Evens, &Michael, 2016)

References

- Benson, Phil. (2013). **Teaching and Researching: Autonomy in Language Learning** (2nd ed.). New York: Routledge.
- Branden, Van den. (2012). **Task-Based Language Education**. In: Burns A, Richards JC, The **Cambridge Guide to Pedagogy and Practice in Language Teaching**. New York: Cambridge University Press.
- Burstein, J. (2009). **Opportunities for Natural Language Processing Research in Education**. In Computational Linguistics and Intelligent Text Processing. Berlin Springer.
- Bangkok Post. (2017, May 31). **Educational inequality in Thailand: The challenge**. Bangkok Post. Retrieved October 10, 2020, from <https://www.bangkokpost.com/learning/advanced/1259777>.
- Eskenazi, M. (2009). An Overview of Spoken Language Technology for Education. **Speech Communication, 51(10)**, 832–844.
- Evens, M., & Joel, M. (2006). **One-on-one Tutoring by Humans and Computers**. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Johnson, Lewis, W. (2007). **Serious Use of a Serious Game for Language Learning**. In Proceedings of the 13th International Conference on Artificial Intelligence in Education, AEID 2017. July 9-13, 2007. Los Angeles, California.
- Leacock, C., Chodorow, M., Gamon, M., & Tetreault, J. (2010). Automated Grammatical Error Detection for Language Learners. **Synthesis Lectures on Human Language Technologies, 3(1)**, 1–134.
- Mitchell, C., M., Evanini, K., & Zechner, K. (2014). **A Trialogue-based Spoken dialogue System for Assessment of English Language Learners**. In Proceedings of the International Workshop on Spoken Dialogue Systems, Napa, CA.
- Richards, J. C., Rodgers, T. (2001). **Approaches and Methods in Language Teaching**. (2nd ed.), New York: Cambridge University Press.
- Shermis, M. D., & Burstein, J. (2013). **Handbook of automated essay evaluation: Current applications and new directions**. New York: Routledge.
- VanLehn, K. (2011). The Relative Effectiveness of Human Tutoring, Intelligent Tutoring Systems, and Other Tutoring Systems. **Educational Psychologist, 46(4)**, 197–221.
- Wahl, H., Winiwarter, W., & Quirchmayr, G. (2010). **Natural Language Processing Technologies for Developing a Language Learning Environment**. In Proceedings of the 12th International Conference on Information Integration and Web-based Applications & Services: ACM.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2564

รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะชั้นหมาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ขำคง
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดา พงศ์ไพรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีริชัญญ์ บุญส่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พยุงสิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ท้าวเงิน
อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์
อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แนะนำผู้เขียน

ผู้เขียน

มานิตา ทิพย์จันทร์

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
รัฐประศาสนศาสตร์
manitarn.t.s@gmail.com

ศิริวรรณ เอี่ยมประเสริฐ

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
การศึกษา
siriwan.eiamprasert@yahoo.com

พลอยไพลิน ยิ้มสมบุญ

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
การศึกษา
58910202@go.buu.ac.th

วิลาสินี ชูทอง

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รัฐประศาสนศาสตร์
wikasaa@gmail.com

ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวสูงอายุ
bfern_77@hotmail.com

ณัฐวุฒิ ผิวบัวคำ

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย
nattawut.p4561@gmail.com

รัชวิน โปรงสูงเนิน

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

ครูผู้ช่วยโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก
การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ratchavin_15@hotmail.com

พรพิมล แก้วอุทัย

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา)
การศึกษา
bom37845@hotmail.com

ขอบฟ้า จันท์เจริญ

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
บริหารการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษา
khobfah789@gmail.com

Anthika Manowong

หน่วยงานสังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail

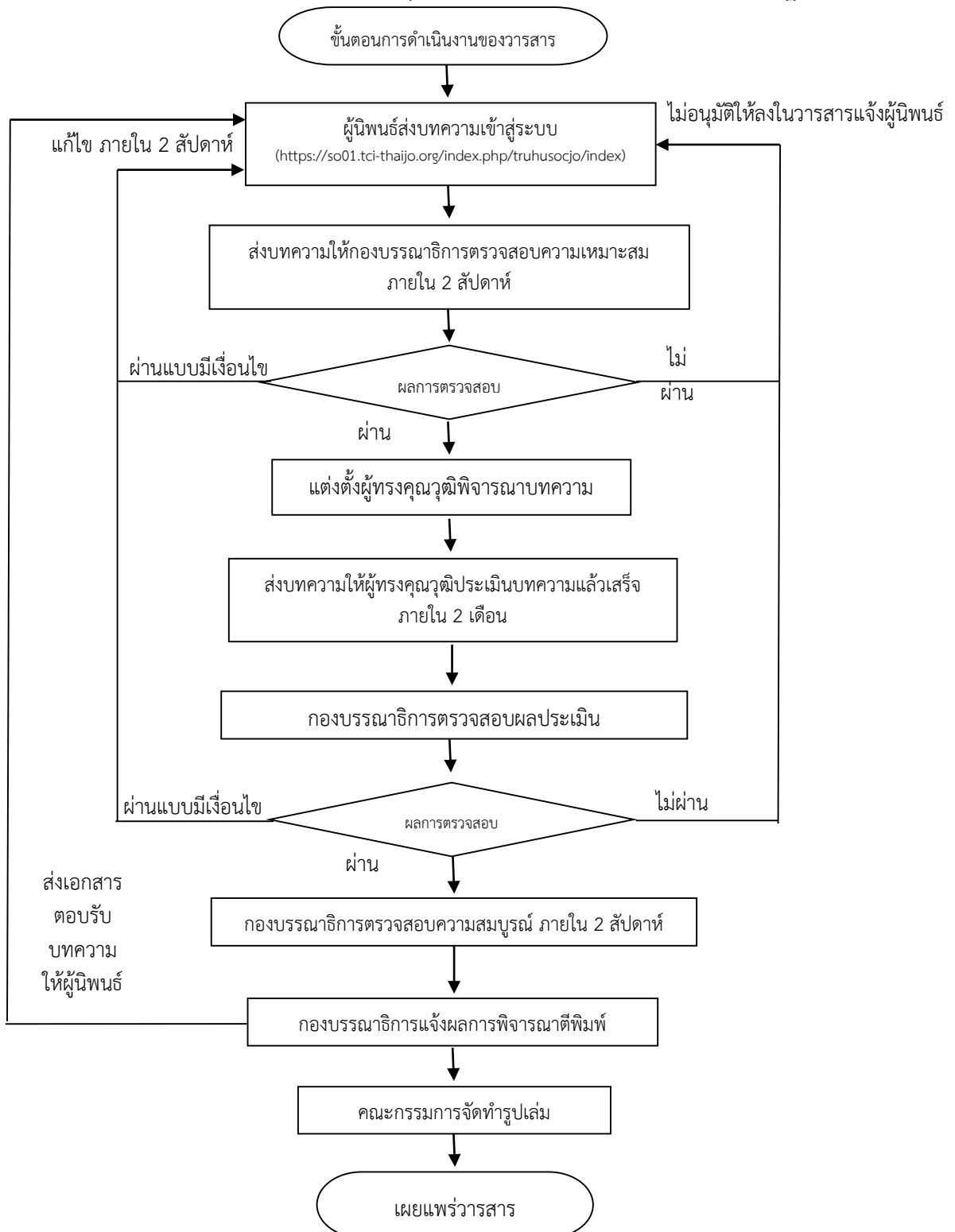
Wenzao Ursuline University of Languages
Neoliberalism, Sharp Power, Neo-Realism, Realism, Thailand borders,
Great Power
anthika.manowong@gmail.com

Jeerapan Phomprasert

หน่วยงาน/สังกัด
ความสนใจทางวิชาการ
E-mail:

สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ภาษาศาสตร์ประยุกต์
jeerapan72@pcru.ac.th

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถนนราชมรรคา ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double- Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จะต้องผ่านการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิตไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาดอักษร 14 จัดกันหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สันขนาดบีห้า (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว ด้านซ้ายและด้านขวากับด้านล่าง 0.75 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้าบทความไม่ควรยาวเกิน 10 หน้ากระดาษพิมพ์สัน โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250 – 300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทควมวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- **วัตถุประสงค์** ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- **วิธีการศึกษา** ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- **ผลการศึกษา** ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- **สรุป** ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- **คำสำคัญ** ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้มีพหุปัญญา มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะแนวการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.6 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1”

*****ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด B5
(7.17”×10.12”)****

ภายนอก 0.75”

ภายใน 0.75”

ล่าง 0.75”

ชื่อบทความภาษาไทย
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย*
ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

บทคัดย่อ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

เนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อ ภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

* ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัด (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวธรรมดา ขนาดอักษร 12)

ABSTRACT

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250-300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ)

วิธีดำเนินการวิจัย

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

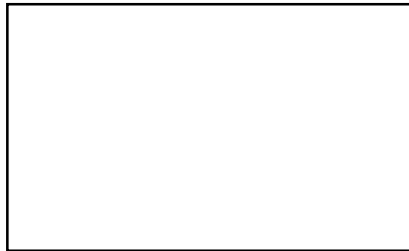
(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

(n=30)

หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือ ผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนราชนิยมหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 0-3642-7485 – 93 ต่อ 12231 โทรสาร 0-3641-1150

Email: husocjo@gmail.com

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association)

2. การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้ (เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป)

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ
- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์,หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้แล้ว ให้ใส่วงเล็บต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้เขียนซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง โดยสามารถอ้างอิงได้ 2 วิธี คือ ถ้าระบุนามสกุลในเนื้อหาความให้ระบุปีที่พิมพ์ในวงเล็บ

ลมูลวิรัตน์กร(2540,หน้า105)
Watson(1992,พ.89)

4. เอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 หน้า ใช้ตัวอักษรย่อ pp.

(Jensen,1991,พ.8)
(Jensen,1991,พ.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คนคนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้ “&”

(นวลจันทร์วิรัตน์กร,ชุตินาถ,วิไลจิต,และมารศรีศิริวิรัช,2539,หน้า75)
(William,Kates,&Devies,1995,พ.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบลบุญชู,และคนอื่น ๆ,2539,หน้า 37)
(Heggs,et al.,1999,พ. 4-7)

7. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, 2548, หน้า 77)
(Organization Management, 2011, pp.53-54)

8. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์ รัตนากร, 2539, หน้า 37; มารศรี ศิริรักษ์, 2552, หน้า 75; เยาวภา โตทรัพย์, 2554, หน้า 2)
(Heggs, 1999, p.7; Kates, & Davies, 2004, pp.23-26)

9. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต กรณีที่นำเนื้อหาจากอินเทอร์เน็ต

(ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, ย่อหน้า...)
(สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2548, ย่อหน้า 3)
(Gorman, 2000, para.3)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ เวลาลงรายการรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป
2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมา
3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน
 - ถ้าเป็นบุคคลประเภทสามัญชน >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์

พล.อ. ผศ. รศ.

- ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วย ชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)
- ถ้าผู้แต่งมีบรรดาศักดิ์ หรือนันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์ >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)
- ถ้าผู้แต่งเป็นสถาบัน >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย ค้นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็นบรรณาธิการ ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บอักษรย่อ บก. (ย่อมาจาก บรรณาธิการ) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ Ed. หรือ Eds. (ย่อมาจาก editor(s)) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวิชัย.ว(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, วและวสุนธรา/ทับทิมแท้.ว(บก.).

Ford,วGeorgeVS.ว(Ed.).

Jordan,วRobertsVJ,ว&วPeter,วTaylor,วA.ว(Eds.).

5. การลงรายการซื้อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้
- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัด

พิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ (...)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4).

(2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

7. หนังสือไม่ปรากฏ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (ม.ป.ป.) = (n.d.)

ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ (ม.ป.ท.) = (n.p.)

ชื่อผู้แต่ง.ว(ปีที่พิมพ์).วชื่อหนังสือว(ครั้งที่พิมพ์).ว(ม.ป.ท.).:วสำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.ว(ปีที่พิมพ์).วชื่อหนังสือว(ครั้งที่พิมพ์).วสถานที่พิมพ์:ว(ม.ป.ท.).

ชื่อผู้แต่ง.ว(ม.ป.ป.).วชื่อหนังสือว(ครั้งที่พิมพ์).วสถานที่พิมพ์:วสำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.ว(ม.ป.ป.).วชื่อหนังสือว(ครั้งที่พิมพ์).ว(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). ฉลากโภชนาการคืออะไร. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product

9. เรียงตามลำดับอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชื่กลาง 7 ครั้ง แล้วตามด้วย _____. และใส่รายละเอียดชื่อเรื่อง และอื่น ๆ ตามปกติ

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).**ชื่อหนังสือ**(ครั้งที่พิมพ์).**สถานที่พิมพ์**:**สำนักพิมพ์**.

หมายเหตุ:

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่) กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.)

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่) ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม อีรวณิชกุล. (2541). **การพัฒนาแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). **Social Psychology of Prejudice**. New Jersey: Prentice Hall.

2. วารสาร

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์,เดือน).**ชื่อบทความ**.**ชื่อวารสาร**,**ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)**, **หน้าที่ตีพิมพ์บทความ**.

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม). ธุรกิจแฟรนไชส์. **เนชั่นสุดสัปดาห์**, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. **Library Resources & Technical Services**, 49(3), 175-188.

3. บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์,เดือน,วันที่).**ชื่อบทความ**.**ชื่อหนังสือพิมพ์**,**ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)**, **หน้าที่ตีพิมพ์บทความ**.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. **มติชน**, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). **ไทยนิวส์**, 12(23), หน้า 8.

Schwartz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status. **The Washington Post**, 30(134), p. A1.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

หมายเหตุ: ระดับวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis ปริญญาเอกใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

กิ่งแก้ว จันโถมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's Thesis, University of Alberta

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, เดือน/วันที่ที่สัมภาษณ์). ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้. สัมภาษณ์.

มา มั่งมูล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, เดือน/วันที่ที่สัมภาษณ์). ตำแหน่ง (ถ้ามี). สัมภาษณ์. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิติกรรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. สืบค้น เดือน/วัน/ปี, จาก URL.

หัตยา กองจันทิก. (2552). ฉลากโภชนาการคืออะไร. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

Chiang Mai University. (n.d.). Academic Support and Services Units. Retrieved September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

พิธีจันทน์อักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพชรรัตน์ บริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ ดร.สมชาย วัชรปัญญาวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์วิภาศิริ แจ้งแสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ชญาณันต์ บุญพระเกศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์ชนากานต์ บุญแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์พรเทพ คัชมาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมีใช้ความรับผิดชอบของวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ดีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่น ๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา